

WESTERN

V. Kenon

REVOLVERAŠ SA KOŽNOM RUKOM

BROJ 169 • 29000 DINARA

ROTO
BIBLIOTEKA
X-100

R. CRIVELA

WESTERN

169

1989

V. Kenon

REVOLVERAŠ SA KOŽNOM RUKOM

X-100

Odgovorni urednik
MILORAD PREDOJEVIĆ

Urednici izdanja
PIROŠKA MATIĆ
JOVAN ČANADANOVIĆ

Recenzent
V. DUBRAVČIĆ

Izdaje i štampa NIŠRO »DNEVNIK«, OOUR Izdavačka delatnost, Vojvodanski brigada 7. Novi Sad, telefon (021) 621-555 ● Žiro-račun 65700-603-6350 ● Direktor NIŠRO »Dnevnik«: **Dušan Tomić** ● Rukovodilac OOUR Izdavačke delatnosti: **Ilija Vojnović** ● Glavni i odgovorni urednik: **Todor Đurić** ● Grafički urednik: **Juliš Arvanitidis** ● Sekretar Redakcije: **Zdenka Karabasil** ● Korektor: **Sava Malešević**

REVOLVERAŠ SA KOŽNOM RUKOM

Mat Harper je proklinjao sunce koje se odbijalo od čeličnih predmeta. Blesak ga je sprečavao da precizno gada. Tada je sevnulo sa nekog drugog mesta.

Prokleta banda! — pomisli.

Pokušali su da mu se približe preko stena. Harper tiho zazvižda kroz zube. Sa njegove desne strane se pojavio jedan crnac.

— Pripazi na njih. Idem da vidim da li mogu da im pridem sa leđa — reče mu Harper.

Tek tada se mašio svoje »vinčesterke« koja je sve vreme bila pored njega. Bila je nova, poslednji model a istovremeno prvi koji je proizveden nakon rata. Prešao je rukom preko kundaka i skoro nežno je prstima pomilovao dugačku cev.

Kopilad! Zgadiće vam se prelazak preko moje zemlje! — psovao je u sebi.

Pognuto je pretrčao deo dvorišta. Iza bunara je potražio zaklon.

Jedan od napadača još uvek se penjao na stene.

Mat Harper se naceri. Sasvim lagano je podigao ruku sa vinčesterkom. Levom rukom ju je uperio na cilj. Jedan napadač se uz veliku galamu iznenada našao u dolini. Pored njega su se pojavile još dve siluete.

Nije imao više vremena za gubljenje. Harperov prst je pritisnuo obarač.

Silueta među stenama se iznenada zaustavila i pala u nazad. Banditovo oružje je poletelo kroz vazduh

a njegov krik je odzvanjao dolinom. Teturao se još malo. Njegove noge su veoma polako i bespomoćno pravile korake. Tada se spotakao o jedan kamen, koji mu je ležao na putu, i najzad se srušio na zemlju.

— Pun pogodak! — reče Mat i nanišani sledećeg napadača pa ponovo povuče obarač.

Iz pravca kuće čula se crnčeva puška. Pri tome je vikao, kao malo dete koje se raduje novoj igrački.

Harper se okrenuo, ali nije bilo potrebno da nišani u trećeg bandita.

Kako su se brzo pojavili tako brzo su on i njegovi drugovi ponovo nestali. Negde u planinama će sačekati da padne mrak kako bi mogli neviđeni da nestanu iz ovog kraja.

Harper otrča nazad do kuće.

— Svi su gotovi! — kliktao je crnac od radosti. — Svi se boje Lesa sa velikom puškom. — Zablistali su mu beli zubi.

— Ovo im je za nedelju dana već treći pokušaj — reče Mat Harper.

— Sahrani poginule pored ostalih, čuješ li me? Odmah iskopaj nekoliko raka više. Nećemo morati dugo da čekamo da se ponovo pojave.

— Sve ćemo ih srediti, gospodine! Les je dobar strelac. Sredićemo mi njih i bez Tomove pomoći.

— Pitanje je koliko ćemo dugo još ovako izdržati. Sutra ili prekosutra ćemo dobiti njihove napade, ali šta ćemo uraditi ako se oni najzad ujedine? Iz dana u dan je sve veći broj vojnika koji lutaju okolinom. Juž-

njacima više uopšte nisu potrebni vojnici, a i severnjaka je još malo ovde.

Visoki čovek sa sedom kosom i brkovima, čija je vinčesterka još malopre bljuvala vatru i koji se već treći put ove nedelje borio sa nepoželjnim gostima braneći svoj posed, je samo umorno odmahnuo rukom.

Dok je govorio, bore su mu se vi- dele na čelu.

— A i ostali će doći kod nas — Na- stavi Les. — Zašto dolaze svi baš kod nas, svi koji ovamo ne pripada- ju? Samo, i Tom je još uvek vojnik. Zašto se ne vrati kući kad su sve os- tale otpustili?

— Možda je bio zarobljen i tek od nedavno pušten na slobodu. Ili mož- da je ...

— Ne, gospodine, Tom nije mrtav! Harperove oči su zakolutale. U njima se mogao videti užas i na sa- mu pomisao da se Tomu moglo ne- što desiti.

— Barem ne naš Tom! On je bolji od svakog vojnika i jači je od bilo koje vojske. Tom je živ! Siguran sam da je još uvek živ i da će se uskoro vratiti kući.

Mat Harper je odsutno klimnuo glavom. Njegovo lice je bilo ozbiljno i umorno.

Sada se videlo da je star, čak pre- star za borbu.

— Dolina je plodna, a i stoka ima hrane u izobilju. Nema baš puno stada koja ovako mirno pasu — re- će Mat.

— Nema nijedno u krugu od sto milja — potvrdio je crnac.

Harper je pogledao planine koje su okruživale dolinu. U daljini je prepoznao Mogolon-planine. Sve do tamo je dopirala rika bikova. Bi- la je to prvoklasna stoka iz Arizone, a ne neka slabašna goveda, koja su terana preko celog kontinenta da bi na kraju završila na tanjiru kao bif- tek.

Sve što im je bilo potrebno imali su u izobilju, sočnu travu, zaštićene pašnjake i svežu izvorsku vodu koja

je izvirala nedaleko. Nije bilo po- trebno ni pet minuta hodati da bi se video potok.

— Otići ću do Vilkersa — reče Harper. — Već odavno je pozeleo našu dolinu. Ne bi me čudilo kad bi se zanimao za kupovinu ove zemlje.

Crnac je od straha iskolačio oči.

— Ali gospodine! Goveda, kuća, sve je to dobro i vredi mnogo, kao i Les. Šta će biti sa njima? Šta želite da uradite?

Harper je još jednom pogledao bližu okolinu. Izgledalo je kao da ju je celu hteo zadržati u svome seća- nju

— Idem da potražim Toma. Ako je živ, kao što ti kažeš, onda mu je po- treban neko da mu pomogne. A ako nije... onda ćemo bar biti sigurni u neke stvari.

— Mi? To znači da ću je? ... — upita Les.

— To ne znači ništa. Ti ostaješ ov- de. Razgovaraću sa starim Vilker- som o tome. Ti ostaješ na ranču, to je za njega uslov, kao i to da se ja mogu vratiti u svako doba i da mo- gu stanovati ovde. Ko zna, možda je Tom stvarno na putu kući. Tada će mu biti neko potreban, koga pozna- je od ranije i ko će mu sve lepo ob- jasniti.

— A taj neko ću biti ja?

— Upravo tako, to ćeš biti ti. Ali sada pokopaj one mrtve. Pobrинуću se da što pre odjašem do Vilkersa.

*

Mat Harper je imao pravo, jer se stari Vilkers stvarno obradovao što će moći da kupi ceo Harperov ranč zajedno sa stokom.

— Šta nameravaš ti, stara lopu- žo? Zar hoćeš u svoje stare dane da se odseliš? Možda ka istoku? Tamo po ceo dan samo piju šampanjac.

Sem Vilkers potapša Harpera pri- jateljski po leđima i natoči još dve čaše viskijem.

— Radije popij malo od ovoga, tada ćeš znati na čemu si.

Glasno se nasmejao.

— Ipak, ne želim da te sprečim u tome, Mate. Kaži jednu razumnu cenu. Izvući ću te iz škripca ako kupim tu prokletu zemlju.

— Ti jesi i ostaješ obična ništarija! — nasmeši se Mat Harper. — Imaš sreće što stvarno nemam više volje da ostanem na ranču.

— A zapravo kuda si krenuo? Nešto, ipak, nameravaš uraditi? — upita ga Sem.

— Baš ništa ne nameravam, samo mi je dojadilo da svakoga dana uzimam oružje samo zbog toga jer neki banditi veruju da mogu neometano da mi krađu stoku.

— Pa imaš Lesa! — uzvratila mu.

— Njemu sve to pričinjava veliko zadovoljstvo, a meni ne. A to je dovoljan razlog, razumeš li me? Rat je već odavno prošao. Sever je pobedio jer su bili bolji i imali su bistrije glave. Samo moj sin, taj žutokljunac, ne želi to da vidi. Konfederacija je bila slabija.

— I ti sada hoćeš da ga potražiš? — reče Sem Vilkers. — Starac traži jednog žutokljunca koji se nepažnjom borio na pogrešnoj strani.

U njegovom glasu nije bilo prezira, ali Harper je ipak oštro odgovorio:

— On se nije borio iz nepažnje nego iz pogrešnih ideala i to, do đavola, nije sramota! A što se tiče tvoje tvrdnje da sam star moram da se složim sa tobom. Ali, mogu još da se nosim sa mladima.

Brzinom munje revolver mu se stvorio u ruci.

Sedeli su na Vilkersovoj verandi. Na zidu su visile uzde i dva sedla. Harperov revolver je dva puta opalio. Sedla su pala na zemlju iza Vilkersovih leđa.

Brz pokret ruke, i revolver je ponovo bio u futrolji.

Harper je i dalje mirno sedeo u stolici i lagano se ljuljao napred-na-

зад. Vilkers je naglo skočio sa svoje stolice.

— Prokleti starče! — reče cereći se i otvori flašu koja je stajala na stolu.

Povukao je nekoliko gutljaja viskija iz boce.

— Do đavola, ti si još uvek vraški dobar! Ne bih želeo da ti se nađem na nišanu. Ako još i jašeš kao pre...

— Dovoljno dobro! Tek nakon osam sati provedenih u sedlu počinju da me bole leđa.

Nasmejao se svojoj šali, potapšao se po butinama i iznenada je ponovo postao ozbiljan.

— Gde smo ono stali? Kupuješ li ranč, i koliko nudiš? — nastavio je Mat.

— Dakle, ti to stvarno ozbiljno misliš? Šta će biti kad se posle izvesnog vremena predomisliš i shvatiš da nisi više onaj stari Mat? Dolina će biti moja.

— Ako nađem Toma, i on će morati da počne iz početka, kao i mi nekada. Pomagaću mu koliko budem mogao.

— Ako ne budeš više mogao? — upita ga Vilkers.

— Tada mi više neće biti bitno da li je dolina tvoja ili nekoga drugog.

Harper je saopštio svoje uslove koji su se odnosili na Lesa i rančer se složio sa njima.

— I ovako će mi nedostajati radne snage. Meni je svejedno da li ću zaposliti nekog od mršavih momaka, ili ću zadržati tvoga crnca. Dakle, koliko tražiš? — upita na kraju Sem.

Mat Harper je rekao svoju cenu i Vilkers se nakon nekoliko pitanja složio sa njom.

Nijedan čovek koga je Harper poznavao ne bi ni pokušao da se cenka sa njim. Ni stari Vilkers nije bio izuzetak.

Bili su prilično napiti kad se Harper pozdravio. Sutradan su morali kod sudije Preskota, da potvrde prodaju ranča i da Harper dobije no-

vac, koji će da odnese u banku, pa da se pripremi za put.

Počelo je da se smrkava kad je krenuo putem preko brežuljaka ka svojoj dolini. Ipak, nije odmah odjahao pravo na ranč, već je poterao konja ka severnoj granici doline.

Opraštao se od poseda kojeg je godinama obrađivao.

Odjahao je sve do izvora gde je kleknuo i sa užikom se napio hladne vode. Pored sebe je čuo kako je i konj lagano srkao vodu.

Oko ponoći je stigao do kuće gde je Les, još uvek budan, sedeo na verandi.

— Ispeći ću jaja i slanine, gospodine! Sigurno ste gladni?

Zajedno sa Harperom je ušao u kuću i počeo da radi oko vatre.

— Nisam gladan, Lese, i neću ništa da jedem.

Crnac je žalosno pogledao u pod.

— Prodali ste ga? — upitao je nesigurnim glasom.

— Da — odgovori promuklim glasom Mat Harper. Kad je ugledao suze u očima crnca, sagao je glavu.

— Sutra idemo kod Preskota, a prekosutra odlazim, Lese. Žao mi je, ali više se ništa ne može promeniti.

— Čekaću, gospodine, čekaću sve dok se vi i Tom ne vratite!

*

Genesvil je bilo prokleta mesto. Kuće su mu bile raskošne, kakve i pripadaju bogatim Teksašanima. Ipak to je bio najneprijatniji zbir kuća koje je Tom Harper video, jer rat je tek nedavno bio završen. Još pre nekoliko meseci su se u oblasti oko Genesvila, pa i u njemu samom, jenk borili protiv Konfederacije. Zbog toga ni kuće nisu više izgledale raskošno. Bile su ruševine, ostaci besmislenog uništavanja od koga su stradali i ljudi i njihove kuće.

Ni farme oko Genesvila nisu bolje izgledale. Polja su za vreme rata veoma retko obrađivana jer je nedostajalo radne snage, koja je bila obu-

čena u uniforme da bi na jednoj od protivničkih strana ratovala.

Sada je rat već prošao i Genesvil se oporavljao od zadobijenih rana.

Tom Harper je poznavao mnoge takve gradove. Poslednjih nedelja imao je dovoljno vremena da ih upozna.

Tom je jutros stigao u grad kočijama, koje su ga uz put stigle i ponele.

Sada je pokušavao da nađe bilo kakav posao. U Šermanu, njegovom poslednjem prebivalištu, imao je sreće. U javnoj štali je mogao punih šest dana da radi. To je stvarno bila sreća, jer je radio sa konjima a to je bilo njegovom poslu na ranču u Arizoni najslbližije.

Nosio je on pre i drvene grede i raščišćavao je i ruševine. Vojniku koji se borio u armiji koja je pobedila nije ostalo mnogo mogućnosti da bira posao ako nije hteo da umre od gladi.

Tom Harper je krenuo glavnom ulicom. Naokolo su dangubili ljudi u iscepanim južnjačkim uniformama. Neki su bili ranjeni pa su koristili štake ili su onim jednim preostalim okom žmirkali na suncu.

Svi su oni tek od nedavno otpušteni i čekali su na priliku da se vrate u svoj zavičaj ili su, kao i Tom, bili samo u prolazu.

Bilo je tek rano popodne a gostionice i krčme su već bile dobro posećene. Tu je bila i jedna od mogućnosti da se zaradi nekoliko dolara na igrama na sreću.

Tom je u poslednjih nekoliko nedelja i na njima oprobao svoju sreću, mada nije bio kockar. Nije bio njegov stil da igra u velike uloge i tako su se i njegovi dobici kretali u razumnim granicama.

— Lenčuge! — psovao je kad je zapeo u nogu jednog od besposlićara.

Ovaj je samo nešto promrmrljao i nastavio da spava.

Sa ugla jedne ulice dopirala je galama do Tomovih ušiju. Ubrzao je svoje korake i stigao upravo kad je

usred opšteg smeha neki sedokosi čovek izbačen iz saluna na ulicu.

Neki crnobradi kauboj u izlizanom odelu i košulji punoj mrlja bacio je praznu flašu viskija za njim.

— To ti je da ne bi više tvrdio za nekoga, koga ne poznaješ, da vara! — viknuo je uz gromoglasan smeh svojih istomišljenika koji su isto tako izašli pred salon.

Neka devojka se isprečila Tomu na putu.

— Lepotane, imaš li vremena? — upitala ga je i uhvatila za jednu ruku.

Tom je tek sada primetio da joj je lice bilo previše našminkano a oči su joj gledale nekako zagonetno.

— Vremena imam — promrmljao je zamišljeno.

Njeni besprekorno beli zubi su zasvetlucali, i na njenom licu se primetio tračak radosti.

— Pa šta onda čekaš? Dodi — rekla je.

— Meni nedostaje novac, ali ako tebi nije stalo do njega onda...

Nacerio se i već sledećeg trenutka ga je bilo sramota. Smešak sa njenog lica je nestao i ponovo ga je gledala nezainteresovano.

— Pokvarenjače! — prosiktala je kroz zube i pustila mu ruku. — Nestani, da te moje oči ne vide! Nakon toga je ponovo nestala u zgradi.

Tom odlučio da uđe u salon odakle su malopre izbacili onog čoveka na ulicu. Znao je da će tu najbrže zaraditi nekoliko dolara. Ušao je u zadimljenu prostoriju. Udarilo ga je snažan miris jeftine rakije kad je neki pijani crnac u uniformi naleteo na njega.

Salon je bio kao i svi ostali u kojima je do sada bio. Ličili su jedni na druge kao jaje jajetu. Sa leve strane je bio dugačak šank, čaše su stajale odmah pored flaša u regalima, a sa desne strane su se nalazili stolovi sa gostima.

Ponekad bi se među grubim muškim glasovima začuo i poneki smeh

plesačica koje su sada, popodne, se dele za stolovima i srkale piće.

U pozadini prostorije se nalazio neizbežni muzičar za klavirom, koji je neumorno lupao po dirkama.

U drugom uglu su sedeli igrači: kauboji, rančeri i vojnici u otrcanim južnjačkim uniformama. Tom je prošao kroz salon i uputio se ka jednom od praznih stolova.

— Pivo — poručio je kod krčmara koji je imao belu kecelju pred sobom i gledao lukavol

— Ovde skoro svi piju samo viski, gospodine! — reče i pri tome protrlja ruke.

— Onda je došlo krajnje vreme da se učini i izuzetak. Pivo! — ponovio je svoju porudžbinu.

— U redu, gospodine, pivo.

Krčmar se veoma polako okrenuo i pošao da mu natoči pivo.

— Stranče, sedi za naš sto! — viknu neko.

Jedan od igrača podiže pogled i pokazao na praznu stolicu pored sebe.

— Nakon sledećeg kruga odustajem, i tada ćeš moći da igraš dalje umesto mene.

Njegove reči nisu zvučale kao poziv nego više kao naredba, čije nepoštovanje povlači sa sobom neprijatne posledice.

Tom Harper se dvoumio. Nije želeo da se kocka, ali nije tražio ni kavgu. A ona se mogla najlakše izbeći poslušnošću.

— Nemoj da stojiš tu, već sedi! — rekao je kockar.

Bio je to crnobradi koji je malopre izbacio onoga starca na ulicu. Tom ga je tek sada prepoznao, i bilo mu je žao što nije ostao napolju na ulici jer tada je još imao mogućnost da prođe pored saluna. Sada je za to već bilo kasno.

Obuzeo ga je neki neprijatan osećaj kad je zauzeo mesto na slobodnoj stolici.

Tom nije mogao ni da sluti da će on biti taj koji će dati povoda za gužvu.

Krčmar je doneo pivo. Ono je izgledalo ustajalo a imalo je i neki bljutav ukus. Uprkos tome, Tom je ipak popio nekoliko gutljaja. Pivo je bilo skupo za svakoga ko nije imao dosta novaca. A Tom je imao malo novaca.

— Proklete karte! — opsovao je čovek pored njega i bacio je karte na sto. — Za mene je dosta! Dosta mi je svega. Da vidimo šta će naš gospodin da uradi kako bi zaradio nekoliko dolara.

Zacerio se i potapšao je Toma po ramenu.

— Sve što dobiješ, kauboju, delićmo, jer ti igraš umesto mene, slažeš li se?

Igrači za ostalim stolovima su se samo smejali i namigivali su jedan drugome.

— Sačekaj malo, Seme — reče crnobrađi. — Prvo malecki mora da nas pobedi, zar ne?

Sakupio je karte sa stola i dao ih je Tomu.

— Hajde, mladiću, deli! Ne spavaj, jer svaki izgubljeni minut je izgubljen novac.

Za stolom su sedela četvorica, ne računajući onoga koji je odustao. Oko stola je stajalo skoro isto toliko posmatrača. Svaki od njih je znao da će se desiti nešto neuobičajeno. Uvek se očekivala neka senzacija kad je Crni Džek, taj crnobrađi, hteo sa nekim da se poigra.

Da je taj neko sada bio Tom Harper, znali su svi osim njega samog.

Neveštini prstima je razdelio karte. Svaki igrač je dobio po pet karata. Podigli su karte. Dok je i on sam podizao svoje karte, primetio je kod svoga suseda sa leve strane nešto neobično. Taj je očigledno bio levak, jer je sve karte podigao levom rukom a držao ih je u desnoj. Tek kada ga je Tom bolje pogledao, ustanovio je da mu je na ruci bila kožna rukavica. Taj čovek se laktovima naslonio na sto tako da mu sa strane niko nije mogao videti karte.

— Ako neko hoće da vidi karte nakon završene partije, to će ga koštati jedan dolar. Vrlo jeftino, kako bi i naš malecki mogao da se umeša u igru — rugao se Crni Džek.

— Tri karte — reče čovek sa kožnom rukom i gurnu tri dolara ka sredini stola.

I Crni Džek je uložio tri dolara. Treći igrač, neki Teksašanin koji je sve vreme grickao parče drveta i nije tražio dodatne karte. Činilo se da je bio sa onima u rukama zadovoljan a to je otkrivalo i njegovo zadovoljno smeškanje — A možda je samo blefirao.

Tom je, dvoumeći se, izvadio kožnu kesicu sa novcem iz džepa.

— Jedan dolar — promrmrljao je i bacio je novčić u sredinu stola.

Brzo je podigao svoje karte. U rukama je držao dva kralja i dva keca. Izbacio je devetku. Ako je neko od ostalih igrača imao triling, igra je za njega bila završena. Bilo mu je jasno da više puta neće moći okušati svoju sreću.

— Pet dolara je gornja granica — reče promišljeno.

Levoruki kauboju sa kožnom rukom i crvenoglavi Teksašanin su samo klimnuli glavama. Crni Džek se zacerio i podigao je svoju čašu sa viskijem.

— U redu — reče najzad. — I ova-ko ćemo ti pružiti priliku, malecki. I onako je svejedno da li ćemo ti sav novac odneti odjednom, ili u rata-ma.

Odložio je čašu i pozvao je krčmar-a:

— Hajde natoči, ti lena gusko, viski za svakoga za ovim stolom. Ovome ovde, što se mene tiče, možeš ga sipati u pivo.

Pokazao je na Toma. Posmatrači oko stola su se glasno nasmejali.

Toga trenutka svaki bi razuman čovek shvatio da taj crnobrađi traži kavgu. Bio je siguran da je i našao osobu za to.

Tom je to znao, jer je bio razuman čovek. I toga je bio svestan da se ne

može izbeći ono što će nakon ovoga slediti.

Imao je razloga što nije odmah skočio i prosuo viski zajedno sa pivom crnobradom u lice. Nije bio neka usijana glava, već pametan i zbog toga se smatrao ispravnim da sačeka da se igra završi.

Brzo je uzeo svoju kartu sa stola i sasvim ju je polako, skoro oprezno, podigao i stavio pored ostalih. Tek sada ju je pogledao.

Bio je to as.

U rukama je imao ful.

To je za njega bilo dovoljno da bude miran.

Podigao je čašu sa pivom u koju je krčmar sipao viski i popio je nekoliko gutljaja. Pri tome se nasmešio Crnom Džeku.

— Ulažem još dva dolara — reče igrač sa njegove leve strane.

— Tvoja dva plus još dva — dodao je cerekajući se crnobradi.

— Idem i ja — progunda Teksašanin ispljunuvši drvcé iz usta. Gurnuo je četiri dolara na sredinu stola sa male gomile koja je stajala pred njim.

Tom je isto tako stavio četiri dolara na sto.

Čovek sa kožnom rukom je prvi bacio svoje karte. Crni Džek je još jednom povećao ulog. Teksašanin i Tom su ga sledili.

— Onda ćemo — reče crnobradi cereći se — još jednom uložiti po pet dolara. Malecki, još uvek nije kasno da odustaneš.

Teksašanin je razmišljao pa je klimnuo glavom.

— Pet dolara više ili manje, to sad i nije tako važno. Idem dalje!

— Evo i mojih pet dolara — reče Tom mirno i položi oba kralja na sto.

Naivno se smeškao i činilo se kao da mu je jasno da mu se ni Crni Džek a ni onaj iz Teksasa ne mogu suprotstaviti.

— Jeste li videli?! — viknu Džek i baci svoje karte na sto. — I na te karte je uložio pet dolara.

Jedan od gledalaca, koji su stajali iza stola, mu je razdvojio karte.

— Tri devetke — dodao je Crni Džek. — A šta ti imaš?

Teksašanin mrzovoljno baci dva para pred sebe.

— Za tebe nisam dovoljno jak — ustanovio je.

Kad je crnobradi već rukama hteo da povuče novac ka sebi, Tom se ponovo javio.

— Samo trenutak, gospodine. Kod nas u Arizoni nije običaj da se sve karte polože odjednom na sto, nego pojedinačno ili u parovima.

Dok je govorio, smeškao se.

— Znaite, tako je napetije i molim da mi oprostite ako tek sad otkrijem ostale karte.

Pored dva kralja je položio i tri asa.

— Ful — reče mirno i nasmeši se na posmatrača oko stola, kao i na same igrače. Znao je da je došao onaj neizbežni trenutak.

Prođe svega nekoliko sekundi dok su svi, računajući i Crnog Džeka, shvatili situaciju. Pobedio je stranac, a Crni Džek je izgubio.

— Nitkove jedan! — siktao je crnobradi. — Ti mali pacove, pokušavaš da nas prevariš? No lepo!

Skočio je i jednim brzim pokretom je odgurnuo stolicu u stranu. Preteći je krenuo ka Tomu. Već se činilo da će njegove čelične ruke zgrabiti Tomovo telo, kad se ovaj hitro pomakao desno, tako da je Crni Džek promašio svoj cilj.

To što je sledilo odigralo se munjevitom brzinom. Nijedan od igrača ni posmatrača nije mogao da kaže šta se zapravo desilo.

Džek je promašio Toma pa je izgubio ravnotežu. Nije baš prijatno kad se to desi nekom visokom i teškom momku. Ni za Crnog Džeka to nije bilo prijatno, tim pre što mu je Tom Harper još u tome i pomogao tako što ga je sa obe pesnice udario u potiljak.

Crnobradi se kao neko oboreno stablo srušio na pod. Prošlo je neko-

liko trenutaka dok se podigao i pogledao svoga protivnika. Ali, pre nego što mu je to sasvim pošlo za rukom, Tom Harper, čovek koji se borio za Jug i koji je bio na putu ka svojoj kući, ponovo se bacio na nje-ga.

Obe pesnice su pogodile vrh brade Crnog Džeka.

— Kućkin sine! — promrmljao je ovaj teturajući se.

Još jedan Tomov udarac ga je oborio na pod. Crnobradi je samo stenjao i bio je od bola i besa van sebe.

Taj prokleti momak iz Arizone ga je sudio kako nikome do sada nije pošlo za rukom.

U bespomoćnom besu njegova desnica je posegnula ka futroli sa revolverom. Tek tada su se iznenađeni posmatrači pokrenuli. Već posle nekoliko sekundi iza Tomovih leđa nije bilo nikoga.

Mladić se do sada dobro držao, ali je sada sledila igra Crnog Džeka.

Ali, Džeku nije ni pošlo za rukom da upotrebi svoj revolver. Tom je skočio na njega i odmerenim udarcem nogom oborio protivnika na pod.

Kao da se ništa nije dogodilo, Tom je prišao stolu za igranje i sakupio novac koji je ležao na njegovoj sredini.

Oprezno je osmotrio ljude oko sebe. Gosti u salunu su se već odavno sklonili od Crnog Džeka i njega.

Čak su i igraci stajale u uglu. Krik jedne devojke je upozorio Toma. Pogledao je u pravcu Crnog Džeka i munjevito se bacio na pod.

Podmukli pucanj crnobradog, koji se dovukao do svoga revolvera, oglasio se kroz prostoriju.

Tom je povukao Teksašanina ka sebi i brzim pokretom izvadio njegov revolver, ali bez rezultata.

Crni Džek je još jednom opalio. Tada su sledili, jedan za drugim, Tomovi hici. Četiri puta je povukao obarač.

Iza ugla, gde se Džek bio sklonio u zaklon, začuo se krik.

Tom Harper se podigao sa poda.

— Hvala — reče samo i pruži revolver Teksašaninu.

— Obarač se teško pomera, a to pri brzor paljbi može biti veoma opasno.

Hteo je da ode, ali ga krčmar uhvati za ruku. Bilo je to sasvim bojažljivo povlačenje.

— A šta će biti sa njim?

Glavom je pokazao na ugao odakle je Crni Džek pucao.

— Sahranite ga.

Nakon toga je Tom Harper napustio salun.

Bilo mu je svejedno što je malopre ubio čoveka. On je bio u ratu i navikao se na ubijanje. Tamo je morao da ubija ljude za koje nije znao da li su dobri ili loši, da li imaju ženu i decu ili ih očekuje samo neka devojka. Ubijao je ljude koji bi bez pitanja, inače, ubili njega. To je sastavni deo rata.

Zašto bi ga onda potresla smrt jednog takvog čoveka kao što je bio Crni Džek?

*

Tom Harper je već skoro stigao do kraja Genesvila kad ga je stigao neki konjanik. Polagano je jahao ulicom i izgledalo je kao da je nešto tražio.

Iznenada, kad je ugledao Toma, poterao je konja brže i sustigao Harpera.

Usporio je i zaustavio je konja tik pored Toma. Dok ga je ovaj odme-ravao, pružio je Tomu ruku.

— Zovem se Majk Šerman — reče i nasmeši se kao što to znaju da čine samo Teksašani.

Činilo se da nije primetio, ili je smatrao razumljivim to što se Tom prvo dvoumio i tek kasnije mu pružio ruku.

— Upravo sam se divio vašem delu u salunu — objasnio je. — Na žalost, nisam odmah mogao da vas stignem.

Tom mu još uvek nije odgovorio, mada mu stranac nije bio antipatičan. Imao je vedro lice, prijatno.

— Potrebni su nam ljudi poput vas! — nastavio je Šerman.

Izgledao je kao rančer. Njegovo lice je bilo tamno od sunca.

— Na ovome svetu ima dovoljno ljudi kao ja, koji su se borili godinama a sada su siti toga! — reče Tom.

— Ko kaže da ste vi siti toga? — upita stranac. — Ako kažem da su nam potrebni momci kao vi, onda to tako i mislim, jasno? — Predložicu vam nešto, usijana glavo! — reče Majk Šerman ljutito. — Večeras oko deset budite kod mene u kampu. Predstaviću vam našu momčad a sutra rano, čim sunce izađe, krećemo na Šreveportu.

— O čemu vi to uopšte govorite? — upita ga Tom zainteresovano. — Šta tražite u Luizijani?

— Teramo tamo stoku, mladiću. Goveda su i na severu kao i na jugu veoma tražena roba. Ovde u Teksasu se niko ne zanima za taj posao. Goveda su nešto najjeftinije što postoji, jeftinije nego žito i kukuruz. Samo još nešto je tako jeftino, a to su ljudi, otpušteni vojnici, njih ima na svakom uglu. Nama takvi nisu potrebni, već kakav ste vi, momci koji uprkos svemu nisu zaboravili ko su i šta hoće.

— Vi me i ne poznajete, gospodine — dodao je Tom.

— Ja nikoga ne poznajem pre nego što ga zaposlim, ali znam da procenim ljude.

— Luizijana leži na jugoistoku a ja idem ka zapadu, u Arizonu.

— Zar peške, bez konja? Bez oružja? — upita ga rančer. — Ako stignemo do Šreveporta, dobićete konja i revolver; mladiću, to vam garantujem, a i novca vam neće nedostajati.

— Kažete dobiću konja i revolver?

— Upravo tako, mladiću moj, konja i oružje.

U životu ima trenutaka kad čovek mora da ustukne ako želi da kasnije

napreduje. Baš pred jednim takvim trenutkom se sada nalazio Tom Harper.

Sada je on bio taj koji je pružio svoju desnicu.

— Biće kao u paklu, mladiću — reče Majk Šerman poteravši svoga konja u kas.

— Dobiću konja i oružje, a to je dovoljno da predem svaki pakao, gazda.

*

Bilo je već kasno popodne kad je Tom Harper ponovo išao glavnom ulicom Genesvila. Bio je dobre volje. Mislio je da je za korak bliže svome cilju. Tek kad bude završio gonjenje stoke, moći će da nastavi svoj put.

Stomak mu je bio pun i to je doprinelo njegovom dobrom raspoloženju. Sada je išao kod berbera. Već dugo nije mogao da se obrije, jer nije imao vremena za to.

Ponovo ga je zaustavio stranac, ali sada je to bio čovek sa kožnom rukom, koji je za vreme kartanja sedeo sa njegove leve strane. Tom ga je tek sada podrobnije osmotrio.

Bio je obučen kao gospodin sa istoka, a ne kao Teksašanin. Sigurno je bio po zanimanju kockar.

Crte lica su mu, za Toma, ipak bile pregrube. Tek sad je primetio da je stranac na desnoj ruci ima rukavicu. Ruka mu je nekako mlitavo visila sa strane.

— Šta hoćete? — upita Tom za njansu grublje.

Stranac to izgleda nije primetio.

— Hteo bih da razgovaram sa vama. Imam posao za vas.

Tom se glasno nasmejao.

Kakve li će samo ponude za posao dobiti samo zato što je ubio čoveka.

— To mi je neko pre vas već ponudio — odgovori.

— I? ... — upita čovek sa kožnom rukom.

— Prihvatio sam taj posao.

Stranac uhvati Toma za rukav.

— Sačekajte, možda je moj predlog prihvatljiviji. Moraju se saslušati obe strane.

— Ispljunite već jednom šta hoćete! — zahtevao je Tom i radovao se tome kako se njegova situacija promenula samo u roku od nekoliko sati.

— Ja sam profesionalni kockar — objašnjavao je stranac — i živim veoma opasnim životom.

Potapšao je Toma po ramenu.

— Ono je bio jedini put da sam bio mnogo sporiji nego moj protivnik.

Podigao je kožnu ruku Tomu pred nos.

— Savršeno delo, zar ne? Dobra je kao prava. Mogu čak i karte da držim kao i da radim ostale radnje. Samo jedno ne mogu, a to je ono što ste vi danas uradili: da potegnem brže od ostalih.

Nekoliko trenutaka je ćutao. Tom ga je oprezno upitao.

— Znači, trebalo bi da vam budem telohranitelj, jesam li u pravu, gospodine?

— Da, u pravu ste.

Strančeve oči su od iščekivanja zasvetlule. U njima se video tračak nade.

— Dakle, kako stoje stvari, prihvatate li? — upitao je Toma.

— Rekao sam vam već da sam dobio posao, gospodine. Tu se ništa nije promenilo.

Nešto u Tomovim očima je dalo povoda strancu da mu više ne dosađuje. Čovek mora da zna kad mu se pruža prilika, a sad kod Toma nije imao baš nikakvih izgleda da sklopi posao.

— Možda drugi put — reče mirno.

— Možda — uzvрати Tom.

*

Trećeg dana svoga putovanja Mat Harper je bio u Feniksu. Nije se žurio, jer nije ni znao gde bi mogao da nađe sina.

Od Feniksa bi dalje išao tokom reke Gila. Od San-Karlosa preko Fort-Vorta ka Silver-Sitiju, a odatle rekom Rio Grande del Norte za El Paso preko planina Apača do Rio-Pekosa.

Bila je to proketo teška deonica i za Mata Harpera. Put, koji je vijugao kao zmija, bio je put nade. Od Rio-Pekosa je bilo mnogo puteva do Luizijane. A tek tamo je Mat Harper mogao da otpočne svoju potragu.

Viksburg je bio grad u kojem je Tomov bataljon poslednji put bio na okupu. Viksburg je bio cilj Mata Harpera.

*

Činilo se kao da je Majk Šerman prikupio najbolje kauboje u krugu od nekoliko milja. Svi su bili jaki i visoki momci; izuzevši dvojicu svi su bili iz Teksasa. Ceo svoj život su proveli u radu sa govedima, i u sedlu su se najbolje osećali.

Majk Šerman ih je sve predstavio Tomu Harperu. Većina ih je sedela pored vatre i pila kafu, a neki su upravo legali da spavaju.

— Krećemo rano ujutro — objasnio je Šerman i pokazao je Tomu njegovo mesto. — Dodi sa mnom u kola, tamo ćeš dobiti sve što ti je potrebno.

Drvena kola u kojima se nalazila kuhinja bila su puna zaliha i posuđa.

— Sada ćeš doživeti prvo iznenađenje! — objašnjavao mu je Šerman uzbuđeno.

Tom Harper nije uspeo da ga pita šta je time hteo da kaže, jer je upravo ugledao to iznenađenje.

Ona je stajala na malim stepenicama od kola. Njen lik je u mraku ličio na senku, ali kosa joj se videla iz daleka.

— Ana, ovo je Tom Harper — reče rančer. — Tome, ovo je moja kćerka Ana.

Devojka je lagano sišla niz stepenice i prišla Tomu. Vatra je slabo osvetljavala njeno lice. Uprkos tome, mogao je da primeti da je mlada i zgodna. Njena duga plava kosa joj je obavila lice i padala sve do ramena. Veseli izraz njenih očiju činio je još privlačnijom nego što je inače bila.

Tom joj je pružio ruku.

Bio je iznenađen što mu je snažno stegnula ruku. Delovala je odlučno.

— Radujem se što ste nam se pridružili — reče devojka.

Imala je dubok glas, koji joj je dobro pristajao uz izgled.

Tom je ćutao. Njegov mozak je tražio reči, ali mu nije polazilo za rukom da sabere svoje misli. Samo je gledao kćerku Majka Šermana.

Njihove ruke su se najzad razdvojile.

— Sigurna sam da ćemo se dobro slagati — rekla je.

Nasmešila mu se.

— Moj otac je sakupio najbolju momčad u čitavom Teksasu.

— Kao i najbolju kuvaricu — dodao je Šerman.

Tek sada, kad se govorilo o običnim stvarima i kad su im se ruke razdvojile, Tom se oglosio:

— Da li to znači da će nas vaša ćerka pratiti i da će kuvati za momke? — upitao je Tom.

— Upravo tako, mladiću. Zar sumnjate u kuvarske sposobnosti moje ćerke? To bi moglo, za vreme putovanja, da vam natovari tešku osvetu na vrat.

On i Ana su se vedro nasmešili.

— Učinite kako moj otac kaže. On zna kako je loše stalno jesti usoljeno meso i piti lošu kafu. I on je jednom posumnjao u moje sposobnosti.

— I vi hoćete, za vreme tog prokletog puta, da živite sa krdom goveda i sa muškarcima? — upita Tom sumnjičavo. — Svaku noć da provedete pod vedrim nebom, da spavate manje od šest sati, da hranite nezadovoljna i uvek gladna usta i uz to još da rizikujete svoj život?

To, ipak, ne mislite ozbiljno, gospodice Šerman?

Uprkos mraku, jasno je video kako su joj oči zasvetlucale.

Kao u mačke — pomislio je Tom.

— Ipak, ja to mislim ozbiljno. Moji razlozi da pratim čitavu momčad su toliko logični, da su čak i mome ocu najzad postali jasni. Spavanje pod vedrim nebom mi ne smeta, jer mi je već kao detetu pričinjavalo veliko zadovoljstvo da preko leta provodim noći pod vedrim nebom. Ne spavam dugo, a već sam se navikla da kuvam za gladne ljude. Jedina opasnost biste bili vi, i ostali kauboji.

Sada je Tom Harper bio taj koji se smeškao. Ana mu se dopala. Bila je prirodna, i bila je svesna teškoća koje može da izazove njeno prisustvo za vreme putovanja. Smelost da se upusti u takvu avanturu samo je potvrdila sliku koju je Tom pre nekoliko minuta stekao o njoj.

Uprkos tome, ljutilo ga je što ga je uporedila sa ostalim kaubojima. Zbog toga se smeškao, hladno i ironično.

— Poteškoće neće biti, gospodice — reče lagano naglasivši svaku reč. — One bi se javile kad bi naš kuvar bila žena, ali ne i kad je devojka, gospodice Ana.

Njene oči su ponovo zasvetlucale, okrenula se i ne rekavši ni jednu jedinu reč nestala u kolima.

— Mislim da si je sada veoma uveredio — reče Šerman cereći se.

— Samo sam joj uzvratio istom merom, šefe, to je sve — reče.

— Znam Tome, ipak čini mi se da Ana ima prava kad se pribojava. A sada dođi da ti dam još neke stvari koje su ti potrebne za put.

Prošli su pored kola i Šerman je iz jedne pregrade izvadio čebe, sedlo i uzde.

— Tu su ti i revolver i laso. Konja možeš sam odabrati. Ako ti se dopadne, ostaće tvoj. A ako ne, onda ćemo u Šreveportu potražiti drugog.

— U redu je šefe — odgovori Tom i odnese stvari u blizinu vatre.

Revolver je pažljivo pregledao i nekoliko puta ga je potegao pre nego što ga je najzad ostavio u futroli.

— Laku noć, kauboji — pozdravi ih rančer.

— Laku noć, šefe — odgovoriše mu.

*

Dogodilo se to u noći nakon što su izašli iz Fort-Vorta. Tom Harper i visoki Teksašanin Džesi Onken su čuvali stražu. Put do Fort-Vorta je protekao bez većih poteškoća.

Stado se sastojalo isključivo iz dobro uhranjenih i zdravih bikova, starih od šest do osam godina.

Do sada nisu imali teškoća.

Kauboji su bili u suštini još uvežbaniji, odlučniji i iskusniji nego što je Tom to u početku mislio.

Majk Šerman je znao da odabere kauboje. I devojka je bila od vrlo velike koristi. Prema svakome je bila ljubazna, pa i prema Tomu. Činilo se kao da je onu kratku prepirku zaboravila.

Vreme od ranog jutra pa sve do kasne večeri je provodila na nogama. Najčešće je putovala u kolima koja je Majk Šerman vozio pred stado, kako bi kauboje sačekala sa gotovim obedom. Kuvala je dobro, bolje nego bilo koji muškarac. Samo, bila je devojka, zgodna i lepa.

U Fort-Vortu su se odmarali pola dana. To im je ujedno bio i poslednji odmor u nekom pravom naselju.

Stoka je bila neposredno ispred ograde tvrđave. Do polaska bilo je još oko dva sata. Tada se iznenada davo probudio.

Odjednom je, sasvim iznenada, nastao stampedo.

Za samo nekoliko trenutaka mirno i spokojno stado se pretvorilo u razjarenu gomilu.

— Do đavola! Stampedo! — psovao je Džesi Onken i skočio u sedlo.

Dva puta je opalio u vazduh, ali to je bilo nepotrebno, jer je većina kauboja već bila na nogama. Majk Šerman je brzo osedlao svoga konja.

I glava Ane Šerman je izvirila iz otvora na kolima.

— Bolje je da ostanete unutra, gospodice! — viknuo je Tom Harper pre nego što je sa ostalima odjahao za razjarenim krdom.

Bikovi su bez cilja tutnjali dolinom.

Minimalna je bila šansa da se životinje zaustave pre nego što se umore.

— Moramo odjahati na čelo! — viknu Tom Harper Džesiju Onkenu.

— Možda ćemo tamo lasom moći da savladamo vodeće životinje.

Onken viknu da je razumeo i nastavi da jaše tik uz Toma.

— Eno ga! — Tom Harper pokaza rukom na levu stranu. Tamo je jedna od vodećih životinja jurila na čelo stada. Ostale životinje su je sledile.

— Tu su i ostali — dodao je Teksašanin i oslobodio je svoje laso.

— Moramo da ih nateramo da trče u krug. Samo tako možemo da ih obuzdamo! — viknu Tom.

— Sigurno, ali da li će se i oni složiti sa tim?! — upitao ga je Džesi.

— Moraće — reče Tom.

Harper potera svoga konja na čelo stada. Sada je morao da pokaže da li je životinja koju je odabrao dobra, i da li će moći da se uzda u nju.

Već je bilo svanulo, tako da im hvatanje vodećih životinja nije pričinjavalo velike teškoće.

Buka oko Toma je bila nesnošljiva. Tutnjava kopita se pomešala sa rikom životinja i vikom kauboja.

Tom Harper i Teksašanin su sustigli vodeće bikove. Zujanje, koje se uprkos velikoj buci moglo čuti, je prouzrokovalo Onkenovo laso, koje se potom stegnulo oko vrata jednog od bikova.

Sada je došao trenutak kad je Tom morao da pokaže šta ume. Ne

žureći, poterao je konja uz sam bok drugog bika. Uspeo je da vidi da je Onken svoju brzinu prilagodio biku. Snažno je vukao laso kako bi bika naterao da trči u željenom pravcu.

Za ono što je Tom Harper name-
ravao da uradi bilo je potrebno još
više snage, još više spretnosti i sme-
losti.

Bik i Harperov konj su jurili jedan
pored drugog. Tela životinja su se
skoro dodirivala kad je Tom munje-
vito skočio iz sedla na leđa bika.

Jednog trenutka, dok je bio u vaz-
duhu, pomislio je šta bi bilo kad bi
promašio bika i pao pod noge razja-
renog krda. Sledećeg trenutka je
već sedeo na snažnim leđima bika.

Njegove noge su grčevito obuhva-
tile telo životinje.

Bik je besno zarikao i pokušao je
u trku da se oslobodi tereta sa leđa.
To mu ipak nije uspelo jer se Tom
čvrsto držao.

Tada su njegove ruke potražile na
glavi bika uši, najosetljivije mesto
bika koje je toga trenutka mogao da
dohvati. Čvrsto ih je uhvatio i okren-
nuo. Bik je zarikao od bola.

Što je životinja brže jurila, tim je
Tom jače zavrtao uši. Ako mu usko-
ro ne pođe za rukom da natera bika
u trk u krug, njegov položaj će biti
beznadežan.

Džesi Onken je pustio laso, jer je
bilo bez svrhe da samo juri pored
bika. Sad je sve zavisilo samo od To-
ma Harpera.

Tom je još jednom zavrnuo biko-
vo levo uvo. Nakon što je to još jed-
nom učinio, povukao je glavu životi-
nje na levu stranu.

Bik je još jednom pokušao da se
oslobodi Toma spustivši glavu, ali,
Tom se držao na njemu. Ne popuš-
tajući i ne obazirući se na bol u ru-
kama i dalje je vukao bika za uši ka
levoj strani.

I, sasvim polako, bik je opisao luk
koji se najzad završio trkom u krug.

Otpor životinje je bio sve slabiji.
Najzad se povinula Tomovoj želji.

On pogleda iza sebe. Ono što je vi-
deo u isto vreme mu je pričinjavalo
i radost i strah. Stado ih je sledilo.

Bikovi će slediti svoga vođu čak i
kad se krug bude zatvorio. Juriće
tako sve dok ne budu stali od umo-
ra.

A to će potrajati duže nego što je
Tom mogao da izdrži na leđima bi-
ka. Jedina šansa mu je bio konj.

Preko ramena je pogledao iza se-
be, gde je mislio da se nalazi Džesi
Onken.

— Konja! — viknuo je što je glas-
nije mogao. — Dovedi mi konja! Up-
rkos zaglušujućoj buci, Teksašani-
ga je razumeo.

Nakon dugog vremena kao već-
nost pojavio se na konju pored To-
ma, čijeg je konja vodio za uzde.
Tom je znao da se životinja neće up-
lašiti, jer je bila naviknuta na prisu-
stvo goveda.

Za Toma je bilo teže skočiti sa bi-
ka na konja nego obrnuto. Bik je bio
nesiguran oslonac za skok.

On je oklevao sve dok se krug
bezglavo jurećih bikova nije zatvo-
rio. Nakon toga je skočio.

Njegov konj je trčao uz Onkeno-
vog istom brzinom kao i bik. Ruka-
ma se čvrsto držao za čupavu grivu
dok su njegove noge tražile oslonac.

Već posle nekoliko sekundi sreć-
no se spustio u sedlo.

— Bravo! — viknu Džesi Onken.

Tom se od pretrpljenog straha
sav tresao. Uprkos tome, bio je sre-
ćan kao retko kada u svome životu.
Radovao se tome što će moći da vidi
osmeh na licu Šermanove kćerke
koja će ga posmatrati sa čuđenjem
a ne ironično.

U suštini, zbog toga se i cela ova
avantura isplatila.

*

Oko podne su se odmarali pored
jedne od pritoka reke Bracos. Kau-
boji su plegali u senku drveća po-
red obale. Goveda su mirno pasla u
blizini.

Njena reakcija na njegov smeo podvig ga je razočarala. Ona se prijateljski smeškala kao i do tada, i ništa više.

Samo su kauboji bili zadivljeni i Džesi Onken je svoju priču morao najmanje pet puta da ponovi, dok i poslednji kauboj nije tačno znao svaki detalj.

Šta je Tomu vredelo oduševljenje njegovih prijatelja kad Ana nije reagovala.

— Mogu li da vam pomognem, gospodice? — upita je i priđe joj.

Njen smeh je odzvanjao kad mu je odgovorila:

— Pri pranju sudova, uvek kauboju, ako želite da ih brišete.

Oči su joj zasvetlucale nekako podrugljivo, i Tomu su se učinile lepšim nego ikada do tada.

— U redu; gospodice, onda ću vam pomoći.

Podigao je veliku korpu sa prljavim posuđem i odneo je do obale reke. Ana je požurila za njim.

— Ali, nećete stvarno? . . . — upita ga zbunjeno.

— Naravno da hoću, pa zar niste rekli da vam pomognem, ili. . .

Tanjire je, jedan za drugim, počeo da potapa u vodu.

Ona mu je munjevito istrgla jedan tanjir iz ruke.

— To nije posao za muškarca, gospodine Harpere! — reče mu kratko.

— A ipak ste mi ga dali da ga uradim, i ja ću ga i uraditi — odgovorio je tvrdoglavo i uzeo je sledeći tanjir.

— Gospodine Harpere — molila ga je — molim vas da mi prepustite taj posao. Izvinite ako sam vas uvredila, ali htela sam samo da se našalim.

— Nije potrebno da se izvinjavate, gospodice Ana. Možda to i nije bila šala, a možda me i ne računate među muškarce.

Ona se nasmeja, a on nastavi dalje da pere sudove.

U blizini su se odmarali kauboji, a nedaleko su pasla goveda. Ali, čini-

lo se da njih dvoje ne primećuju nikog.

— Šta treba da uradim da biste najzad prestali da još više priijate tanjire. Treba li da vas molim na kolennima? — upita ga.

— Bolje bi bilo da prestanete da se smežete i razmislite o mojim rečima — odgovorio joj je ozbiljno.

Začutala je i izgledalo je kao da je stvarno nekoliko trenutaka razmišljala. Tada mu je prišla sasvim blizu i njene usne su dodirnule njegovo čelo.

— Mislim da te volim, Tome — prošaputala je. — Sad kad to znaš treba da znaš i koliko te volim.

Zagrljeni su legli na travu pored reke. Činilo se kao da nema kraja njenim poljupcima. Njena duga plava kosa pala je na Tomovo lice i pokrila ga kao veo.

Tek kad su se u neposrednoj blizini začuli koraci, Ana se izvila iz Tomovog zagrljaja.

— Možda ja ipak nisam pogodna osoba za pranje posuda — reče Tom i pokaza na tanjire koji su ležali u vodi.

— Možda — uzvratila mu ona i srećno se nasmeši.

*

Prošla je već treća nedelja otkako su bili na putu, kad su stigli u Šreveport.

Ovo nisu bila dobra vremena za južnjake a to su primećivali za vreme čitavog puta. Naoružani vojnici su ih pratili. Bili su to čvrsti momci koji su imali zadatak da im ne dozvole da sa krdom prolaze kroz gradowe.

Nekoliko puta su Šerman i njegovi kauboji pokušali da krdo teraju kolskim putem. Time su hteli sebi da uštede veliki posao, kao i neprilike sa bikovima.

Svaki put su ih već posle nekoliko milja jenki-vojnici terali na zemlju gde je bilo samo grmlja i trnja.

Teško da se to nekome od Šermanovih kauboja dopalo, ali vojnici su bili brojniji i iza njih je stajao zakon. Čekali su samo na to da Teksašani počnu svađu koja bi im bila valjan razlog da dokažu koliko su stvarno jaki.

— Do đavola, kad će se ovo izvršiti?! — mrmljao je Džesi Onken.

Nakon onog stampeda stalno je bio pored Toma Harpera. Skoro uvek su zajedno držali stražu.

— Ništa me više ne privlači od hladnog piva. Nakon toga ću posetiti berbera — nasmejao se i pokretima ruku pokazao šta će onda slediti.

U Šreveportu je bilo veoma toplo.

Majk Šerman se nadao da će goveda brzo prodati i da se neće morati dugo zadržati u Luizijani.

Ana je, kao i uvek, sa svojim kolima išla nekoliko milja ispred njih.

Pred Šreveportom ih je sačekala, ali nijedan od kauboja nije bio raspoložen da jede.

— Ostavi sad to, Ana — reče Tom i pomilova je prašnjavim rukama. — Znaju da je došao kraj jednom dugom putovanju, zbog toga ih više ne možemo zadržati. Žele što je pre moguće da zaborave ono što su preživeli.

Iznenada, ona ga je tužno pogledala.

— Da li je to i za tebe kraj? — upitala ga je jedva čujnim glasom. — Da li i ti želiš da sve zaboraviš?

Polako se okrenula, kako on ne bi video kako joj je u oku zasvetlucala suza.

— Ali, Ana, najdraža moja. Ja... znaš već... — mucao je. Prišao joj je i okrenuo je ka sebi.

Glava joj je mirovala na njegovim grudima. Njena plava kasa se tresla dok je grčevito plakala.

— Ne plači, Ana — rekao joj je nežno.

Nakon toga ju je dugo i nežno ljubio ne obraćajući pažnju na kauboje oko.

— Nemoj Tome — branila se i pokušala bojažljivo da ga odgurne od sebe. — Šta će biti ako moj otac sazna za nas?

— U redu, draga. Još danas će nas isplatiti, a posle toga ću razgovarati sa njim.

*

Sve se odvijalo drugačije nego što je to Tom zamislio. Nije mu se pružila prilika da sa Majkom Šermanom razgovara o Ani i o vezi između sebe i nje.

— Sve teže podnosim ovu žegu! — psovao je Džesi Onken kad su odjahali u grad.

Goveda su ostavili u koralima pred Šreveportom. Samo trojica su ostali da čuvaju stražu, ostatak je odjahao sa Tomom Harperom i Džesijem Onkenom u grad. Majk Šerman je još uvek pregovarao. Možda će ga sresti pa će ih on odmah na licu mesta isplatiti.

Džesi Onken je imao valjanih razloga što je uprkos dobroj volji kauboja stalno psovao.

Nijednom čoveku, koji je dovoljno star da bi sam odlučio šta može i sme da uradi, se ne bi dopalo ono što je Onken primetio.

— Pogledajte te proklete jenki-vojnike! — reče nešto tiše.

On nije bio čovek koji je tražio kavgu.

— Na svakom uglu stoji jedan od tih Linkolnovih vojnika. Svaki od njih ima revolver u ruci.

Džesi Onken je dobro primetio. Svuda su stajali vojnici pobedničke vojske. Terali su ljude na ulici da nastave put i da se ne zadržavaju. Kauboje, koji su bili malo napiti, su kundacima udarili tako da su se ovi teturali. Onaj ko nije više sedeo u salunu je morao da napusti grad, ili da se vrati svome poslu. Besposlenog izležavanja u Šreveportu nije bilo. Činilo se kao da su već u korenu hteli da suzbiju svaki nered.

Džim Garet, visoki mladić sa juga, je poterao malo brže svoga konja.

— Okani se toga — upozori ga Tom. Ovi baš na to i čekaju, da neko otpočne kavgu.

— Pa ako žele kavgu... — reče Džim ljutito.

Neki stariji kauboj se umešao!

— Još jedna reč i vratićešd se, mladiću, tamo odakle si i došao, je li jasno?

Mladić je počeo da se buni, ali je ućutao čim je pogledao u kaubojevo lice.

— Kad i na ulice paze, onda ih u salunima ima kao buva u krznu.

Sjahali su sa konja i privezali ih za ogradu.

— Sve sami crnci! — dodao je Onken.

Tom očisti prašinu sa svoje odeće.

— Nemam ništa protiv crnaca. Na ranču u Arizoni je Les, naš crnac, jedan od najboljih u celoj okolini, čak je koristan i kao kauboj.

— Od njih se mogu napraviti i dobri vojnici — reče Džesi Onken smeškajući se i pokazujući na vojnike. — Ili, verujete li možda da crnci nisu dobri vojnici?

— Sigurno da su dobri, i ni u kom slučaju ne bih to hteo da oprobam na sopstvenoj koži. Ipak, hteo bih da znam zašto je Linkoln baš ovde, na jugu, postavio crnce a ne belce?

Onken se samo gorko nasmeja.

— To bi, dakle, hteo da znaš? Pa, naravno, samo zbog toga da bi nas kinjili. Jug je izgubio rat i sad nam severnjaci žele pokazati svoju snagu na taj način što na nas paze naši bivši robovi. Zar to nije lepo od Linkolna?

Pošli su za ostalima u salun i naručili su po pivo. Raspoloženje je u poluzadimljenoj prostoriji nekako bilo loše. Glasovi malog broja kartaroša su se jedva čuli.

Na ulazu, kao i u samoj prostoriji, su se nalazili jenki-vojnici. Pri sebi nisu imali drugog oružja osim teš-

kih vojničkih revolvera, koji su im visili na pojasevima.

Nisu ništa govorili niti ih se nešto ticalo a ipak su oni bili razlog zbog koga je raspoloženje u ovom salunu bilo drugačije nego obično.

— Nitkovi! — prosikta Džesi kroz zube tako da je to samo Tom mogao da čuje. — Čovek ovde brzo gubi volju za sve. Nadam se da bar kod berbera nema plavih vojnika!

Tom se nasmeja i na brzinu ispi svoje pivo. Nisu želeli da se duže zadržavaju u salunu. U grupi, po trojica, su se dali u potragu za berberom. Nakon toga su nameravili da se vrate u logor.

Šreveport nije imao ništa da im ponudi osim neugodnosti, koja ih je i ovako očekivala.

*

Li Masters je bio visok i krupan momak, snažan poput vola ali sa mozgom pileta. On je bio osmo dete jednog malog trgovca sa istoka.

Sa osamnaest godina je stupio u vojsku, jer su joj bili potrebni visoki i snažni vojnici, kao on, da bi se borili protiv Indijanaca.

Li Masters je bio rođeni vojnik. On je izdržavao teške telesne napore i kad su njegovi drugovi već uveliko pokleknuli. Prema svojim pretpostavljenima je uvek bio ljubazan. Nije bilo naređenja koje nije izvršio.

Sad je Li Masters imao 25 godina i nije se samo borio protiv Indijanaca i onih koji su remetili red i mir, nego i protiv svojih ljudi. Postupao je kao što je to i do sada činio: ne razmišljajući nijednog trenutka.

Bio je rat, i ako su protivnici bili jušnjaci, onda se borio protiv njih. Kakva je razlika postojala između njih i Indijanaca?

Nakon rata imao je sreće da ga nisu odmah premestili na Zapad već je prekomandovan u Šreveport, u Luizijanu. Svugde na jugu Linkoln je ostavljao delove svojih trupa. Još uvek se pribojavao nereda.

Li Masters nije baš voleo crnce i činili su mu se manje vrednim od belaca. Ako je mogao da bira između mogućnosti da ide sa njima u patrolu ili da to učini sam, onda bi radije bez reči osedlao svog konja i bez pratnje odjahao.

Tako je to i danas učinio. Saznao je da su se na periferiji grada ulogorili kauboји sa stadom stoke.

Bolje da im odmah objasni kakav je Šreveport grad. Do sada je svako poslušao njegov savet. Uzdao se u svoju uniformu i u autoritet svoje imponantne figure.

Li Masters je mirno jahao. Pote-rao je konja u kas kad su kauboји napustili salun, tražeći berbera. Zbog toga ih nije sreo, pa tako ni oni nisu znali za njegov odlazak u kamp.

Prvo što je u logoru pred Šreveportom čuo, bila je rika bikova. Životinje su rikale, jer u blizini nije bilo sveže trave ni vode.

Onda je video kola sa kuhinjom, koja su stajala u senci. Trojicu kauboја nije primetio, jer su se oni odmarali na drugoj strani korala u grmlju.

Izenada je ustuknuo i zaustavio je konja. Rukti je podigao u visinu očiju. Da li je dobro video, ili ga je samo sunce zavaralo?

Plava kosa, koja se poput zlata presijavala na suncu, je ipak pripadala nekoј devoјci.

Bila je to Ana, koja je Mastersa veoma zadivila. Devoјka, koja je stajala na stepenicama od kola, i koja je pratila krdo i kauboје, bila je nešto neobično u ovome kraju.

I ona je istog trenutka primetila stranca. Kauboји su je ovde ostavili, jer odlazak u grad nije bio za devoјku. Očima je tražila preostale momke, ali ih nije mogla videti.

Tada je primetila da nepoznati vojnik nosi plavu uniformu. Od jenkivojnika nije mogla ništa dobro da očekuje.

Ali, još nijedan joj ništa loše nije učinio. Zbog toga je mirno gledala u njegovom pravcu.

Li Masters podiže ruku u znak pozdrava i skoči iz sedla.

— Dobar dan, gospodice. Takva lepota se ovde retko vida. Očekivao sam da ću videti samo goveda i preplanule kauboје iz Teksasa.

— Kauboји rade za moga oca, i svi su otišli u grad.

— I vas su, gospodice, ostavili samu? — upitao je smeškajući se.

Njegove oči su munjevito pretražile predeo. Pošto nikoga nije primetio, u njegovim očima se pojavilo neko čudno svetlucanje. Oblizao je svoje usne. Rukavicama je očistio prašinu sa uniforme.

— Pa onda gospodice, zar me nećete pozvati u kola na jednu kafu? Ovde napolju je pakleno vruće.

Nije sačekao njen poziv, već je odmah pošao stepenicama koje su vodile u kola. Svoga konja je pustio da pase u blizini.

— Moj otac i kauboји treba svakog trenutka da se vrate — reče Ana dok je sipala kafu u limenu šolju i pružila je vojniku.

Njega, izgleda, kafa nije zanimala. Šolju sa vrućom kafom je odložio ne obraćajući pažnju na nju.

Njoj se učinilo da je još viši i krupniji nego što je bio dok je sedeo u sedlu. Skinuo je rukavice i bacio ih je na zemlju. Tada je otkopčao kaput svoje uniforme.

Njegove oči su se žudeći prikovale za nju. Usne su mu se otvorile i zasvetlucali su mu beli zubi.

Izenada, Ana je shvatila da taj čovek ne čeka ni njenog oca ni kauboје. Možda je došao da bi razgovarao sa njima, ali u međuvremenu je sve drugačije ispalo.

Sve što je sada hteo bila je ona — to je instinktivno osećala. Osvrnula se u kolima i tražila neki izlaz.

Vojnik se samo požudno začerio.

— Golubice, nećeš valjda da pobegneš?

Jednim pokretom svoje snažne ruke ju je privukao ka sebi., a zatim grubo odgurnuo u zadnji deo kola.

Telom joj je zatvorio put ka vratima, jedinom izlazu.

— Ne, neću! — viknu Ana kad je Li Masters nespretno pokušao da joj otkopča bluzu. Od straha je iskočila oči.

Rukama se očajnički branila od plecatog vojnika. On je jednostavno obgrlio rukama i pritisnuo je uz sebe. Njegove pohlepne usne su tražile njene.

— Neću! — dahtala je. — Ako se Tom Harper.

Još jednom je skupila svu svoju snagu i ugrizla je Lija Mastersa za donju usnu.

— Vešnice — psovao je i odgurnuo je od sebe.

Krv je potekla iz njegove usne a njegovo lice se iskrivilo od bola.

— Za ovo ćeš mi platiti! — viknuo je dok je obrisao krv sa lica.

Tada joj se polako i nezadrživo približio, i ona je znala da joj sada više nema spasa.

*

U gradu su bile tri berberske radnje. Kauboji nisu morali dugo da čekaju.

Tom Harper je bio jedan od prvih koji je sveže obrijan napustio berbernicu.

— A sada se vratimo u logor — reče preplanuli Džim Garet.

— Naravno, momci — odgovori Tom — Ovo nije dobar grad, i nemamo razloga da u njemu provedemo ni sekundu više.

Mladić se naceri:

— Naročito ako te u logoru čeka neka plavokosa devojkica, zar ne, Tome?

— Naročito onda — reče Tom Harper zadovoljno i potera svoga konja.

Mirno su jahali glavnom ulicom Šreveporta ka izlazu iz grada.

U životu ima trenutaka kad čovek oseti da mu je devojkica u opasnosti. Tom Harper do sada nije imao takav osećaj. Ne sluteći ništa, jahali su ka logoru. Tek kad je Džim Garet zvižduknuo, postao je oprezniji.

— Hej! — viknu mladić i skoči iz sedla — šta traži taj konj pored kola sa kuhinjom?!

— Sigurno se gazda vratio — reče jedan.

— Poznajem konja Majka Šermana, on jaše kobilu a ono tamo je pastuv.

Tom podiže ruku da zakloni oči od sunca.

— Stvarno, ono nije konj Majka Šermana!

Istog trenutka potera konja u galop i pojuri ka kolima. Džim Garet ga je sledio.

Čudno kako Ana nije izašla da vidi ko je došao, i gde su ostali kauboji? Tom Harper ih nije nigde video.

Tom je upravo hteo da vikne Anu kad je iznenada ućutao. Nešto mu se nije dopadalo. Obuzeo ga je strah zbog Ane.

Ne glo je iskočio iz sedla kad je stigao do kola. U prolazu je pogledao konja.

Pa to je vojnički konj! — pomisli.

Tada je čuo glasove i mešavinu nejasnih pokreta. Prepoznao je Anin glas.

Jednim korakom je preskočio tri stepenice koje su vodile u unutrašnjost kola. Naglo je otvorio vrata i ušao.

To što je video, prevazišlo je sva njegova strahovanja.

U stražnjem delu kola video je Anu, njenu nogu i ruku, kojima se očajnički branila, dahćući.

Telo joj se borilo sa čovekom čija su široka leđa zaklanjala i nju, kao i ono što se odvijalo.

Tom Harper je odmah sve shvatio, a ko i ne bi kad vidi ovakvu situaciju. Video je ogromnog čoveka koji mu je bio okrenut leđima, i činilo se da ga nije ni primetio jer je toliko

bio zauzet devojkom koja se brani-
la.

— Neću! — čuo se ponovo njen
glas.

Tek tada je videla njegovo lice.
Strah je nestao iz njenih očiju. Rek-
la je:

— Tome, molim te, pomoz mi!

Istog trenutka ju je vojnik udario
rukom po ustima.

Pre nego što je Li Masters mogao
da se okrene, Harper ga je uhvatio
za uniformu i strgao sa njega.

— Pokvarenjače! — dahtao je dok
je bacio u stranu vojnika koji je bio
teži i od njega.

Nije primetio da se iza njega
Džim Garet pojavio u vratima i bu-
ljio u scenu koja se odigrala u unut-
rašnjosti. Čak ni Anu nije primetio,
kako je nemo pratila šta se događa.

Divlje i nepromišljeno je udario
protivnika koji ga je, uz gromogla-
san smeh, naglim pokretom gor-
njeg dela tela odbacio od sebe.

— Šta se ti, malecki, mešaš? — vi-
knu Li.

Njegov udarac je pogodio Toma u
levu stranu, tako da se ovaj zatetu-
rao. Činilo mu se da mu je ruka ot-
pala.

Tom se trže. Na ovaj način nije ni-
kako mogao da pomogne Ani da se
oslobodi tog grmalja.

Tog trenutka se Li Masters bacio
na kauboja.

Prosto je poklopio Toma i njegove
su ga ruke uhvatile za vrat. Master-
sovi prsti su ga stegli kao čelična
klešta.

Lice mu je poplavilo i činilo se
kao da će mu oči iskočiti. Posled-
njim atomom snage ga je snažno
udario u donji deo tela.

— Da si proklet, kućin sine! —
reče Masters dahćući od bola.

Stisak njegovih prstiju je popus-
tio, a taj trenutak je Tom iskoristio.

Obema pesnicama je istovremeno
zadao udarac. Od krika su se za-
tresli zidovi kola. Čelični stisak oko
Tomovog vrata je potpuno popustio.
Spretnim okretom se izvukao ispod

Mastersa, i skočio je na noge. Leva
strana ga je užasno bolela, a ni uda-
rac u rame mu nije dobro učinio.

Tom Harper je bio dovoljno pa-
metan da zna kad mu se pružila
prilika i koliko će imati vremena da
je iskoristi.

A mnogo vremena nije imao.

Pre nego što je Li Masters mogao
da se podigne, Tom ga je vrhom čiz-
me pogodio u bradu. Ovoga puta se
nije čulo psovanje nego samo ste-
njanje iz krvavih usana.

Ovo nije bila fer borba, ali da li je
bilo fer da jedan snažan čovek na-
padne bespomoćnu devojkou?

Tom je još jednom snažno i pre-
cizno zadao udarac nogom. Li Mas-
ters je samo stenjaao od bola. Nos
mu je bio polomljen. Krv je potekla
iz usana. Ispjunuo je nekoliko zuba
i izgledalo je kao da nije više hteo
da se bori. Pao je na stranu kao
džak.

Ono što se kasnije dogodilo bilo je
delo sudbine.

Li Masters je bio div i samo zbog
toga nije mogao da shvati da se ne-
ki slabiji kauboj upustio u borbu sa
njim. To što je taj kauboj i pobedio i
video kako je ovaj pljunuo sopstve-
nu krv, je bilo previše za čoveka koji
je zaboravio gorak ukus poraza.

U suštini, srušio se kao džak samo
zbog toga na stranu da bi jednim
potezom mogao da izvadi svoj re-
volver iz futrole. Li Masters je još
uvek bio sposoban da se bori.

Kad je video da je izgubio bitku,
to za njega još nije značilo da mora
i da se preda.

Podigao je visoko ruku u kojoj je
držao teški vojnički revolver. Bolno
cerekanje se čulo iz krvavih usana
kad je pritisnuo obarač.

Uz mukli prasak njegovog revol-
vera čuo se i Tomov revolver. Na če-
lu jenkiya se stvorila velika rupa iz
koje je tekla tamnocrvena krv. Mas-
tersov prst nije stigao da još jednom
povuče obarač.

Div se srušio na stranu, ovoga pu-
ta zauvek. Nema takve sile na ovo-

me svetu koja bi ga ponovo podigla na noge.

— Oh, Tome! — zajecala je Ana dok se doteturala i zagrlila ga. Tek sad je primetila u kakvom joj je stanju bila odeća. Stidljivo je namestila suknju i pokrila grudi ostacima od bluze.

Pogledala je mrtvog jenkiya i obuzela ju je jeza, mada je Tom pokušao da je smiri.

— Bilo je gusto — čuo se Džim Gareth iz ulaznih vrata.

Preplanuli mladići još uvek nije shvatio što se u ovih nekoliko sekundi odigralo pred njim. Tada namršti čelo i reče zamišljeno

— Momak je bio jenki vojnik — reče najzad.

Tom Harper pusti Anu. Činilo se da je i on shvatio posledice ovog iznenadnog napada na kćerku Majka Šermana.

— I šta onda? — upita ga, i Džim Gareth nije oklevao sa odgovorom:

— Moraš da bežiš kao davo pred krstom — rekao je samo.

Tom Harper je samo klimnuo glavom, a Ana se prilepila za njega kao čičak. U očima joj se nije video strah od onoga što je preživela, već strah da će ga izgubiti. I ona je shvatila šta je Džim Gareth hteo da kaže kad je rekao da mora bežati.

Šreveport nije bio grad za ljude sa juga. Sa svim tim vojnicima, Šreveport će postati pravi pakao kad se sazna za smrt Lija Mastersa.

Za Toma nije bilo dobro da se nađe u tom paklu.

— Biće proklete teško da ubedimo plave uniforme o podmuklim namerama njihovog momka — ustanovi Gareth.

— Mislim da će nekolicina požuriti za tobom dok su tragovi još sveži. Neće se baš brinuti ko je od vas dvojice prvi pucao.

Ana je još uvek čvrsto grlila Toma, i nije primetila da je njen stisak bolan.

— Ne mogu mu ništa učiniti! — rekla je skoro preteći, kao da je to dovoljno da bi oba kaubojka ubedila.

— Ispričaću im šta mi se dogodilo i neće imati razloga da mi ne veruju — dodala je.

— I ja to mogu da potvrdim da će biti dovoljno da izvučemo čitave glave iz ovog prokletog osinjaka, ali ne i da spasemo Toma. Ubio je Lincolnovog vojnika i to njegovi prijatelji neće lako zaboraviti. Ni njihovi pretpostavljeni neće mrdnuti prstom ako se nešto desi Tomu. Ne, on ne može da ostane ovde. Svaka je sekunda dragocena. Mora da ode, to mu je jedina šansa.

Džim Gareth je to samouvereno rekao. Ubedio je i devojk. Njene oči, pune suza, su se pitale:

A šta će biti sa mnom?

— Džim je u pravu — reče Tom grubo. — Još do pre nekoliko nedelja smo se borili jedan protiv drugog. Rat je završen, ali ih ništa neće sprečiti da iskoriste svoju nadmoć. Odmah odlazim. Niko ne okreće rado leđa ako zna da je u pravu. Ako odem, to činim samo zbog tebe, Ana. Misli na to dok se ponovo ne sretnemo u Teksasu.

Poljubio ju je.

Nakon toga su se razdvojili i on je pošao.

Samo nekoliko trenutaka mu je bilo potrebno da uzme svoje čebe i konja. Ne osvrćući se ka kolima u čijim je vratima stajala Ana, odjahao je.

*

Tom Harper je jahao cele noći bez većih teškoća. Priuštiio je sebi samo kraća zadržavanja, samo toliko da bi promenio konja.

Kad je sledećeg jutra zastao u malom šumarku, bio je već mrtav umoran.

Proveo je skoro šesnaest sati u sedlu, ali sada je mogao mirno da spava. Granica između Luizijane i Teksasa je bila daleko iza njegovih leđa. Nije verovao da će ga jenki sve dovde slediti.

Jednom, tokom noći učinilo mu se kao da je čuo topot kopita. Ništa se nije dogodilo, i morao je da uvidi da mu se to samo pričinilo.

Verovatno su Džim Garet i ostali kauboji malo sačekali pa su tek onda pozvali šerifa. Ta prednost je dobro došla Tomu.

Smeškao se u snu kad se setio Ane i oproštaja od nje. Još je video njen lik pred sobom. Sasvim sigurno će se ponovo sresti na ranču njenog oca.

To je mislio pre nego što je zaspa.

Nakon nekoliko dana će se nešto dogoditi što će Toma naterati da odloži povratak u Teksas među kaubojima Majka Šermana.

Jahao je duž prašnjave ulice koja je vodila ka zapadu kad su ga sustigla dva konjanika. Konji su im bili umorni. Sigurno su prevalili dugačak put. Obojica su nosili revolvere za pojasevima, a svaki je još u futroli pored sedla imao i pušku.

— Pogledaj onog tipa, Bene — reče onaj manji i zaceri se.

— Ko je to tamo? — upita ovaj podrugljivo.

Dosta dugo je posmatrao Toma i zazviždao je kroz zube.

Isprečili su se na sredini puta i nisu bili voljni da oslobode prolaz.

Tom Harper ih nije poznavao, ali upoznao je takve ljude koji su izgledali ovako kao ovi sad: zapuštena odela, nema i neobrijana lica, na viski zaudarajući dah. Uz to su imali prvoklasno oružje i konje.

Svoje vreće za spavanje su uvek nosili sa sobom, a ipak nisu bili kauboji. Građani su ih se bojali.

Tom Harper je poznavao tu vrstu ljudi i mogao je da pretpostavi da će to što će slediti biti gruba i okrutna igra.

— Zar to nije Tom Harper? — upita Ben svoga druga.

Ovaj se ponovo nasmeja i potapša se po butinama.

— Da, to je baš on — reče. — Imaš odlično pamćenje, Bene. Moje poštovanje!

Kad je Tom Harper čuo svoje ime, znao je zašto su prevalili dug put.

— Lovci na glave — promrmljao je.

— Pametan neki momak taj Harper, zar ne Čarli?

Ben je rovario malo po svojim bisagama i najzad je izvadio parče papira.

Ako je neki vojnik žrtva, sve se brzo odvijalo — pomisli i turi Tomu poternicu pod nos.

— Šerif se setio svake sitnice i veoma te se dobro seća! Sreća za nas što je kukavica. U krajnjem slučaju, i mi moramo živeti od nečega. Lagano je Tomu sve postalo jasnije. Glupavo Čarlijevo cerekanje ga više nije uznemiravalo. Nije dao da ga zavede njihov izgled. To su bili ljudi posebne vrste: lovci na glave.

Pogledao je poternicu. Nije čudo što su ga prepoznali, ali to sada više i nije bilo bitno. Važno je bilo samo to da će ga postaviti pred vojni sud. A to je značilo da ga ova dvojica neće predati prvom šerifu, nego će ga odvesti sve do Fort-Vorta.

A do tamo je trebalo da se prevali dug put.

Otkopčao je svoj revolver i okačio ga na Benovo sedlo.

— Krenimo — reče kratko i potera svoga konja.

I Ben je poterao svoju kljusinu za njim.

— Hej, šta to treba da znači?! — protestovao je Čarli.

— Čućeš još, krenimo. I on zna pravila igre, kao i to da smo nas dvojica.

*

Jahali su sve do svitanja. Kad su stigli do neke šume, Ben dade znak da se zaustave.

— Dosta je za danas. Čini se da nisi očekivao da si već kod jenkiya.

Čarli čvrsto priveza svoga konja i zaceri se.

— Koliko sam čuo, u Fort-Vortu se nalaze najstrožije sudije, Harpere. Biće veselo kad se tamo pojavi-mo sa tobom.

Tom Harper je samo ćutao i legao je malo dalje u mekanu travu.

— Ako ti i slučajno padne na pamet da pokušaš da bežiš, okani se toga! — opomenu ga Ben.

Ben potapša desnom rukom revolver koji mu je visio za pojasom.

— Do sada je kuršum iz moga revolvera uvek bio brži od onoga ko je hteo da mi utekne!

Oba lovca na glave počеше da otpakuju svoje bisage. Izvadili su sušeno meso i flašu nekog pića. Tek kad su završili sa jelom, dobacili su i Tomu parče mesa. Osetio je jak zadah viskija kad mu se Ben približio. Tom je znao da je čoveku potrebno da popije više od nekoliko gutljaja da bi se opio.

Nadao se da će se u toku noći pružiti prilika za bekstvo.

Ali, do toga nije došlo.

Za Bena i Čarlija, on je bio gotov novac. Doduše, teško zarađen jer su ga živog morali provesti kroz pola države.

Stvarno su uživali u tome da ga vezuju, prvo noge a zatim i ruke iza leđa.

— Lep paket, još kad bismo mu noge povezali sa rukama bilo bi to pravo remek-delo! — rugao se Ben.

Kad je najzad bio zavežan kao paket i nije mogao ni da se pomakne, Ben i Čarli su se oznojili od napora.

Prebacili su cebe preko njega i uvukli su se u svoju vreću za spavanje.

— Laku noć, kauboju, i lepo sanjaj!

*

Sledećeg jutra Tom Harper se prvi probudio. Hladnoća, od koje se nije mogao braniti zbog toga što je

bio nepokretan, probudila ga je i održala budnim.

Skuvali su kafu i jeli su od Tomovih zaliha. Nakon toga su krenuli.

— Koliko je Fort Vort daleko? — upita Tom Harper.

Odvezali su ga i on je jahao pored njih.

— Sutra pre podne ćemo biti tamo — uzvрати Ben namrgodeno. — Ne možeš da dočekaš, zar ne?

Tom nije odgovorio i pošto ni ova dvojica nisu imali šta da kažu, nastavili su put bez reči.

Bilo je već skoro podne kad su naleteli na dva konjanika. Oni su ih, izgleda, već duže vremena posmatrali. Sačekali su ih na jednoj ras-krsnici. Predeo oko njih je bio ravan tako da nisu imali nikakvog zaklo-na.

— Prokleta gamad! — propusti Čarli kroz zube.

Puška mu se stvorila u ruci i ubacio je metak u cev. Spustio je pušku u visinu kukova i uperio je na dva stranca.

Ben je položio svoju pušku preko kolena. Skupio je oči kao da je baš sada pokušao da prepozna onu dvojicu.

— Harper, za tebe je najbolje da budeš miran.

Benov glas je bio tih ali i grub.

— Ona dvojica tamo hoće što i mi: tebe. Samo sa malom razlikom, a to je da mi tebe već imamo u šaci.

— Lako i brzo nećemo te predati njima — reče Čarli kroz zube. — Čini mi se da je toj dvojici to jasno.

Smeškajući se, Ben se potapša po butinama gde mu je bio revolver.

— A šta će biti sa mnom? — upita Tom Harper.

— Ti ćeš samo gledati i čekati. Kladim se da ćemo mi biti oni koji će te odvesti u Fort Vort.

Već su se dosta približili stranim konjanicima, na samo desetak koraka. Tom je mogao da utvrdi da su to momci kao što su i Ben i Čarli.

Hladno i mirno su gledali, sa rukama na revolverima.

— Pustite nas da prodemo! — zatevao je Ben.

Rekao je to kao da nije znao da svakoga trenutka može nastati pakao.

— Naravno da ćemo vas propustiti, vas obojicu, ali ne i onoga u sredini.

Pušćanom cevi je pokazao na Toma, potom ju je odmah uperio u Čarlija. Njegove oči su pratile tok događaja i nisu ispuštale Bena iz vida.

Tom Harper je ovde igrao samo sporednu ulogu.

Ovoga trenutka niko nije obraćao pažnju na njega.

— Ako ćemo nastaviti put, onda će nas biti trojica, kao i do sad — odgovori Ben.

— To je zla sreća za vas. Nećete proći, sem ako ste bolji od nas, ali mnogo bolji — dodao je čovek koji se osećao veoma sigurnim.

Njegovo oružje je netaknuto ležalo pred njim.

Iznenada je Ben bio taj koji je pokrenuo čitavu stvar. Bez opomene, ne odajući se ni najmanjim pokretom, podigao je pušku. Ali, pre nego što se hitac začuo, Tom Harper je čuo neko zujanje i video brzi pokret ruke jednog od kaubojia i sumnjičav Benov pogled kad je klonuo napred i svoju pušku opalio u vazduh. Iz prljave košulje, koja se natopila krvlju, virila je drška noža.

Sve je to trajalo samo nekoliko sekundi, i Tomu je tek nešto kasnije postalo sve jasno. Ovoga trenutka je bilo samo jedno bitno, a to je bila gužva koja je nastala. Ona je bila njegova jedina prilika za bekstvo.

Skoro istovremeno kao i Čarli, i on se bacio sa konja. Čarli je bio pogođen u rame, što ga ipak nije sprečilo da svom žestinom zapuca na ovu dvojicu koji su isto tako tražili zaklon iza svojih konja.

Tom je morao da načini dva velika koraka do Benovog leša koji mu je poslužio kao zaklon.

Iz futrole je istrgnuo njegov revolver i tek kad je dva puta opalio ona dvojica su znali da imaju jednog protivnika više.

— Daj im, Harpere, ono što su zaslužili! — viknu Čarli sa njegove leve strane pre nego što ga je kuršum pogodio.

Ovi momci su prokletu dobro gadali. Čarli je bio mrtav.

— Predaj se momče! — viknu jedan od lovaca na glave. — Nemaš nikakvih šansi za bekstvo.

Tada je učinio grešku. Podigao je glavu i tako se otkrio. Taj kratak trenutak je bio Tomu dovoljan. Nakon praska njegovog revolvera začuo se krik kaubojia.

Nakon toga je zavladao mir na obe strane. Sve je bilo tako tiho da je Tom pomislio da je ubio obojicu.

Kroz tišinu se ponovo začulo neko zujanje. Munjevito se bacio na stranu kad se upravo na mesto, gde je do tada ležao, zabio nož u pesak.

Ležao je ne pomerajući se ni milimetar. Tek kad se preko puta nečija glava pojavila iza konja, i gledala u njegovom pravcu, zapucao je.

Obuzela ga je neka vrtoglavica i više puta je opalio. Pucao je sve dok nije ispraznio revolver i dok se čovek, koga su kuršumi okrenuli oko ose, nije više teturao nego ostao da leži nepomično u pesku.

Prošlo je više minuta dok Tom Harper nije shvatio celu situaciju oko sebe.

Došao je kao zarobljenik dvojice lovaca na glave. Sada je mesto, gde su se petorica borili jedan protiv drugog, napustio kao jedini preživeli.

Tom Harper je uzeo svoje oružje i konja. Životinje bandita je pustio da trče nakon što im je skinuo sedla i uzde.

Nije se ni osvrnuo kad je poterao konja i napustio to mesto.

Ben i Čarli su ga naterali na zao bilazni put pošto Fort Vort nije bio na putu ka ranču. Morao je da riskira da ga ponovo uhvate lovci na

glave. Znao je da poternica za njim visi u svakoj od kancelarija predstavnika zakona, i da uvek ima dovoljno ljudi koji će ga bez puno pitanja predati prvoj vojnoj tvrđavi.

Loviće ga gde god ga prepoznaju, i bilo je isključeno da će se moći skloniti na ranču sve dok se situacija ne smiri.

Iznenada je shvatio da neće moći u Teksasu da čeka Anu. Njegov prvobitni plan je bio povratak nazad u Arizonu, na ranč svoga oca. To je sada hteo da sprovede u delo.

Tako je, prvo će odjahati do Arizone. Novac je imao, kao i čvrstu volju da što pre stigne tamo.

Ana Šerman je morala da sačeka da se vrati i povede je na ranč u Arizonu.

— Hajde konjiću! — reče svome konju — Arizona nas čeka!

*

Nekoliko nedelja kasnije, na granici između Novog Meksika i Teksasa, njegov put ka Arizoni bio je završen.

Od El-Pasa je jahao uzvodno od reke Rio Grande. Prešao je granicu, a Fort Filmor je već odavno ostavio iza sebe kad je kasno u popodne primetio neke konjanike. Bilo ih je petnaestak, i izgledali su kao građani koji su istrgnuti iz svoje svakodnevice i koji su brzo privezali opasake sa revolverima.

Konjanici ga nisu primetili pa je nastavio da jaše dalje. Sve do svitanja je išao istočno, duž reke Del Norte. U Robledu se zaustavio.

Robledo je bilo dosadno mesto.

Odlučio je da prenoći u nekoj šupi van Robleda. U bisagama je imao još hladno pečeno pile od popodne. Odrekao se topline vatre, i već nekoliko trenutaka nakon ručka je zaspio.

Sledećeg dana u podne ga je probudio udarac noge u leđa. Preplašeno se instinktivno mašio desnom

rukom za futrolu ispod sedla, koje mu je služilo kao jastuk.

Do đavola! — prođe mu kroz misli.

Ruka mu je našla samo praznu futrolu, revolver je nedostajao.

— Mortone, probudio se — reče nečiji glas iza njega.

Istog trenutka se rasanio, oči su mu tražile čoveka koji je govorio.

Bio je mršav i nosio je kratku bradu. Na njegovoj jakni je svetlucala značka šerifa.

— Hajde, ustaj! — viknu na Toma.

Još jednom ga je šutnuo u leđa.

Neki drugi čovek, omanji i deblji, sa naočarima i pištavim glasom, prozviđa kroz zube.

Nakon toga su se čuli glasovi i koraci. Nakon toga su se vrata otvorila.

Sunčevi zraci su obasjali čoveka koji je ležao na zemlji, i koji još uvek nije bio voljan da ustane.

— Pošalji nekoga do Milerove farme po devojkicu — rekao je šerif.

— Šta će nam devojkica? — upita Morton. — Momak ne treba još jednom da se ispoveda. I bez popa ćemo pravedno postupati sa njim, zar ne, Bile?

Pogledao je ka vratima u kojima su se gurali ljudi.

— Ili vam je potreban još jedan dokaz? — upita.

Glasovi ljudi su se mešali, a Tom nije mogao da razume o čemu su to govorili. Bio je siguran jedino u to da mu se ne priprema ništa dobro.

— Šta sve ovo treba da znači? — upitao je šerifa. — Kod koga je moj revolver, ko mi ga je uzeo?

Ruke su mu prešle po džepovima, ustao je i pošao je ka bisagama.

— Hoću da pogledam šta mi još nedostaje.

Neki visoki momak sa tankim brkovima se izdvojio iz gomile i stao je između Toma i ostalih.

— Zar i vi ne mislite da je ovaj momak suviše drzak za svoje godine? — reče prisutnima.

— Začepi mu usta, Bile! — viknu neko.

— Neće još dugo biti drzak, kono-pac je već spremljen?

Umornim pokretom Tom Harper se ponovo okrenuo ka šerifu.

— Šta se ovde događa? Sve mi se čini da sam glavna ličnost u ovoj maloj komediji. Hoće li neko da mi objasni šta je moja uloga?

— Momak je još uvek previše drzak — reče kauboj sa malim brkovima.

Nakon toga se munjevito okrenuo i oči su mu prekasno odale nameru. pesnica mu je sevnula i pogodila Toma tačno po sredini lica, pre nego što je mogao da se skloni ili da se odbrani.

Ali, i Tom Harper je bio čvrst momak. Umesto da se od udarca zate-tura, skočio je na napadača. Ruka-ma je obuhvatio Bilovo vitko telo i zajedno su pali na zemlju.

Šerif je bio taj koji ih je razdvojio. Čvrsto je uhvatio Toma za rame i podigao ga sa kauboja.

— Prekinite, do vraga! — viknuo je predstavnik zakona. — To važi i za tebe, Bile!

Oči su mu zasvetlucale.

— Kao i svi ostali, imali smo dug i težak put da bismo našli momka koji je napastvovao i silovao Juliju Miler. Nismo ga našli, jer smo izgubili trag.

— Trag koji nismo mogli izgubiti, jer momak uopšte nije smatrao bitnim da nestane iz Robleda. To ste hteli da kažete šerife? — objasnio je Bil držeći se za rebra.

Činilo se kao da ga je Tom za vreme one kratke borbe na zemlji donekle smirio. Bilova žestina je nestala, a ono što se videlo u njegovim očima bila je hladna mržnja.

I u očima ostalih ljudi se videla mržnja prema čoveku koga su smatrali za počinioca jednog od najtežih zločina.

To su bili isti oni ljudi koji su po-podne prethodnoga dana projahali

pored Toma. Već onda su mu se učinili miroljubivima i prijatnima.

Takvi građani su postali beštije, čim ih je neko uznemirio.

— Da li si siguran u to, Bile? reče šerif mirno.

Još uvek je levom rukom držao Toma za rame.

— To je samo jedna od mogućnos-ti, da se taj podlac zadržava u ovom kraju: Nije nemoguće da su još neki noćas spavali u šupama.

— Čudno da smo baš njega uhva-tili — reče onaj sa piskavim glasom. — Bolje je da ga pitamo šta ima da ispriča, a posle ćemo ga obesiti.

— Da, obesimo ga! Ako se i dalje budemo dvoumili, možda će već sutra silovati neku od naših žena ili kćeri! — viknu jedan od ljudi koji su još uvek stajali u vratima.

— Ovaj to sigurno više nikada ne-će uraditi — reče Morton. — Hajde, šerife, ne stvaraj probleme već misli na sledeće izbore. Momak će biti svakako obešen, suprotstavio se ti tome ili ne. Zašto mora devojka još jednom da gleda u njegovo lice. Po-štedaćemo Juliju toga.

Tom oseti kako se stegao šerifov stisak na njegovom ramenu. Njegov prsti su ga skoro bolno stegli.

— Već pre pet minuta sam ti re-kao da pošalješ nekoga na ranč Bo-ba Milera. Možda ćeš to sada učiniti umesto što držiš govore.

Šerif to reče mirno, skoro opušte-no, a samo je Tom po stisku njegove ruke znako koliko je čovek sa ma-lom bradom bio uzbuđen.

— Hajde, učini već jednom to što sam ti rekao — reče šerif sasvim po-lako, kao da se dvoumio.

Izvukao je revolver i uperio ga je na Mortona.

— Pućaću na svakog ko samo sta-vi ruku na mladića. Možda je on stvarno podlac koga tražimo. Ako je tako, onda će visiti, ali dok sam ja šerif, radićete ono što ja kažem. Sa-čekaćete dok sudac ne kaže svoju reč.

Gomila u vratima, kao i pred šupom, se polako pokrenula. Ljudi, inače mirni građani, su mogli postati i krvožedni vukovi, zavisno od toga ko im je bio vođa. Uzjahali su konje i pošli su svojim kućama.

— Najbolje je da sam odjašem do Milera — reče kauboj piskavog glasa. — Ali, pripazi dobro na zarobljenika! Čak i u zatvor mogu uleteti »zalutali« kuršumi.

Šerif je i dalje stajao, bez reči. Ima ljudi koji mogu sa revolverom u ruci da drže u šahu petnaestak drugih. Takvim ljudima nisu potrebne reči.

*

Tom se u zatvoru šerifa Tompsona nije dobro osećao. Niko se ne oseća prijatno među rešetkama, naročito ako nije ništa loše učinio.

Ipak, Tom se radovao kad su se vrata zatvora zatvorila za njim i kad je mogao da legne na krevet.

Tu će pre svega biti na sigurnom od pobesnelih građana i farmera, koji nisu mislili baš kao šerif Tompson.

— Možda će još jednom biti gužve — reče Tom kad su prolazili glavnom ulicom.

— Ne činite ništa što bi ljude još više razbesnelo. Neće vam ništa učiniti ako ne naćinite neku grešku. Još uvek sam ja ovde zakon, i ja određujem šta je red i mir u ovom gradu. Mislite na to ako se uplašite.

Bio je to dugačak govor, mada nije bio neophodan. Doduše, građani Robledo su okružili zatvor, a čuli su se i povici. Niko se, ipak, nije usudio da se otvoreno suprotstavi šerifu.

Građani su stajali uz zidove zatvora. Jednom je neka mlada majka, držeći dete u rukama, pljunula Toma u lice. Pogled mu je bio pun žalosti, ali nije ništa rekao.

Tada su, najzad, prošli kroz vrata i mogao je mirno da legne na krevet. Verovatno će se Morton brzo

vratiti sa devojkom. Onda će se sve razjasniti.

Mir pred zatvorom nije dugo trajao. Tom Harper nije ležao još ni pun sat na krevetu kad su se spolja začuli mnogobrojni glasovi koji su bili sve bliži i bliži.

— Sad poćinje sve ponovo — viknu šerif kroz rešetke koje su razdvajale kancelariju od zatvorskih ćelija.

Prekontrolisao je oba revolvera i vratio ih u futrolu. Tada je pošao ka ormaru sa oružjem, i izvadio je jednu velikokalibarsku pušku.

— Šta se to opet, do đavola, događa?

— Ništa se nije dogodilo, samo su naleteli još na nekoga ko ih je podsetio na to da ste učinili nešto loše Milerovoj kćerci. Hoće da vas obese bez suda. To se dogodilo, i ništa drugo.

— Šta ćete uraditi? — upita Tom. Šerif samo potapša svoju dvocevku.

— Do sada još nikome nije pošlo za rukom da iz mog zatvora, bez moje saglasnosti, izvede zarobljenika. Tako će i sada biti, sve dok ja budem mislio da toj devoćci niste ništa učinili. Pravi krivac je već daleko odavde. To je sada svejedno, ljudi hoće da obese nekoga a ovoga trenutka ih se ne tiće da li je to onaj pravi ili nije. Niste imali sreće, što ste taj neko upravo vi.

— A šta će biti ako nasrnu na zatvor? — upita Tom.

— Neće se usuditi to da učine. Možda ću nakon sledećih izbora izgubiti svoj položaj, ali to je nešto drugo. Mislim da se neće usuditi da napadnu zatvor, bar ne dok sam ja šerif.

— Hvala šerife. Stvarno sam tek noćas stigao u Robledo, i nisam ništa učinio, samo sam spavao.

Šerif samo odmahnu glavom i napeto pogleda kroz prozor.

— Tiše — reče.

Tom Harper nije mogao da vidi šta se napolju događa već je po gla-

sovima i zvucima, koji su dopirali do njega, pokušao da sebi predstavi šta se sa one strane zida odigravalo.

Gomila je bila već pred vratima zatvora. Tom je jasno razaznao psovanja i proklinjanja.

— Obesite ga! — viknu neko.

— Osvetite malu Juliju!

Poletelo je kamenje ka zidovima zatvora. Prozor se zvečeći razbio. Šerif je još stajao u kancelariji, i čekaao je.

— Ne možete ih zadržati, šerife. Možete pogoditi jednog ili možda dvojicu, ali tada će vas ipak savladati i mene obesiti.

Šerif Tompson se sam nasmejao.

— Sigurno da bi tako moglo biti, mada ne mislim da će do toga doći. Gomila je hrabra sve dok se ne čuje prvi pucanj, a onda će se povući. Sve su to samo kukavice koje se boje kuršuma. Zbog toga se baš ništa neće dogoditi, i pošto ja to znam ni je potrebno da izađem i da im držim govor. Neće slušati moju reč, samo kuršumi mogu da ih ubede. A to će se uskoro dogoditi.

Još dok je govorio, sagnuo se pod prozor jer je još jedan kamen uleteo u kancelariju i razbio flašu sa mas-tilom na stolu. Mastilo se razlilo i uprskalo poternice i dokumenta na stolu.

— Sad je dosta! — viknu šerif i već je hteo da otvori vrata kad je u gomili primetio neko komešanje.

Neki visok i snažni čovek je stajao pred razjarenom gomilom. Bio je obučen po istočnjačkoj modi, mada nije izgledao kao kicoš. Na desnoj ruci je nosio rukavicu, i ona mu je beživotno visila dok je govorio.

— Svi ste vi idioti!

Samo je to rekao, a reči su mu odzvanjale kao udarci biča. Da su to bili pravi muškarci a ne dobri građani, koji su se slučajno pretvorili u razjarenu masu, ne bi preživeo tu rečenicu. Ovako ga je gomila samo zabezeknuto gledala. Građani i farmeri su počeli da šapuću među sobom.

Nakon toga su iznenada učitali jer ovaj što ih je nazivao idiotima verovatno je, imao razloga za to. Napeto su očekivali šta će se dogoditi.

— Slučajno dolazim baš sa Milerove farme — reče čovek mirno. Ni je potrebno da vam šalje svoju kćerku, a ni taj konopac vam više neće trebati. Zatvorili ste i hteli ste da obesite nevinog čoveka.

— On je silovao Milerovu kćerku, gospodine! — odgovori mu jedan od buntovnika.

Zatim se obratio okupljenim ljudima.

— Hajdemo ljudi, dovedite momka iz zatvora. Pokažimo ovom gospodinu sa istoka da nam nije potrebna njegova pridika.

Nasrnuo je pravo na čoveka sa kožnom rukom. Jednostavno je hteo da ga pregazi, ali je iznenada zastao kao ukopan.

Nešto na strančevom licu ga je zaustavilo. Pogledao mu je pravo u lice pa na ruku u kojoj se nalazio jedva primetan mali derinžer, uperen u najbližeg građanina.

Stranac reče još jednom:

— Svi ste vi idioti!

Tada im je rekao svoju priču. Ljudi su prvo nepoverljivo zurili u njega ili u zemlju.

To što je taj stranac rekao zvučalo je dosta uverljivo. Objasnio je zašto se Morton još nije pojavio sa devojkom.

Nije čudo što nisu mogli da nađu nitkova koji je silovao Juliju, jer se taj sakrio na Milerovoj farmi. I normalno je bilo što ga Miler nije doveo u grad nego ga je odmah na licu mesta obesio. Takav je bio stari Miler, uvek oprezan i nikada nagao. I sada je dobro postupio. Nije se priključio poteri, a ipak je uhvatio krivca.

— Odjašite do Milera i pitajte ga sami! — naredio je stranac. — Ali pre toga je potrebno da znate ko je taj mladić koga ste hteli da obesite. Slučajno ga poznajem i znam da se

borio za Jug i da je sada bio na putu ka svojoj kući. To je izgleda u ovom vašem prokletom gradu dovoljno da biste ga obesili.

Pljunuo je i okrenuo se. Gomila se razdvojila a oni kojima se najviše žurilo su izveli svoje konje i odjahali na Milerov ranč.

Čovek sa kožnom desnicom je klimnuo glavom. Nakon toga je pošao u kancelariju šerifa Tompsona gde je vitki čovek sa zvezdom na jakni, još uvek nepoverljivo držeći pušku u ruci, gledao kroz prozor.

*

— Imali ste puno sreće — reče šerif Tomu.

Pružio je ruku strancu nakon čega se ovaj okrenuo ka Tomu Harperu.

— Radujem se što vas ponovo vidim, momče. Najbolje je ako odmah odjašemo, ili možda još uvek žudite za ovakvim gostoprимstvom?

— Što pre odemo, tim bolje za nas — reče Tom.

Još uvek je bio zbunjen iznenadnim tokom događaja. Još do malopre je bio zatvorenik sa odličnim izgledima da ga uskoro obese, i tada se iznenada pojavio taj čudni stranac koga niko nije poznao. Lako je rečima ubedio okupljene ljude u istinitost svoje priče.

— Nadam se, šerife, da više nemate razloga da ga držite kao zatvorenika — reče čovek sa kožnom rukom šerifu.

Ovaj je samo oprezno klimnuo glavom.

— Mislim da mu moja pomoć više nije potrebna — reče otključavajući čeliju. — Evo i vašeg revolvera, mladiću, Konj vam se nalazi u štali odmah pored zatvora. Želim vam puno sreće — dodao je, ali Tom i stranac su već bili na ulici.

U štali je čovek sa kožnom rukom požurivao Toma:

— Zar mislite da će se vratiti? — upita Tom.

— Naravno da će se vratiti, i biće ljuti kao nikada do sada. Pre svega na čoveka koji ih je prevario a potom, naravno, i na vas. Na kraju krajeva, vi ste još uvek jedina osoba koja dolazi u obzir kao počinilac nedela.

— Da li to znači da ste čitavu priču izmislili, samo da biste me izvukli iz šaka tih podivljalih građana.

Stranac se nasmeja.

— Naravno mladiću, ali sada muzajmo konje, inače ćemo ih sresti pre nego što očekujemo.

*

Jahali su kao bez glave. Odmah iza Robleda su jahali neko vreme kroz potok, da bi tako sakrili svoje tragove. Zaustavili su se u San-Dijegu.

— Mislim da je dosta trke — odlučio stranac. — Čak i ako su nas do vde sledili, ovo ovde je moj grad, svi me poznaju. Na sigurnom smo.

Nakon toga je skrenuo svoga konja ka hotelu. Morali su da prođu kroz salun. Krčmar ih samo pogleda letimično i posveti se ponovo svom poslu za šankom dok su ovi išli uz stepenice.

U sobi, čudni stranac baci svoje bisage na krevet i zamoli Toma da sedne. Otvorio je flašu viskija i napunio je dva čaše. Pili su.

— Mislim da je došlo vreme da vam se predstavim — reče stranac. — Zovem se Paret. Nadam se da me se još sećate?

— Sigurno, gospodine Parete. Odlično se sećam našeg prvog susreta. Bilo je to u jednom prokletom gradu po imenu Genesvil. Tada ste mi ponudili posao.

— Kojeg vi niste prihvatili, a sada ste slobodni, jer ne radite više za Šermana. Šta vas onda sprečava da ovoga puta prihvatite moju ponudu?

Tom Harper ispi nekoliko gutljaja.

— Dakle, u tome je stvar! Zbog toga ste rizikovali svoj život, da na istom drvetu visite sa jednim siledžijom. Izmislili ste tu priču samo da bih izvukao živu glavu. Kako ste znali da sam baš ja bio taj koga su hteli da obese?

— Sasvim jednostavno — odgovori Paret. — Video sam kako ste sa šerifom odjahali u grad. Ostatak priče sam čuo u salunu, gde ste vi bili glavna tema svih razgovora.

Nasmešio se.

— I još dugo ćete to i ostati.

— Dakle, sada treba da radim za vas? — upita Tom ne baš oduševljeno!

Znao je da Paretu mora biti zahvalan. Ipak mu je smetalo što će tako izgubiti još vremena. Bilo mu je žao, ali odbiće posao.

Ali tada Paret reče:

— Ne, nije potrebno da radite za mene, nego da mi učinite jednu protivuslugu.

Nasmešio se i sipao je još viskija u obe čaše.

— O kakvoj se usluzi radi?

— Radim za jednu rudarsku kompaniju — objasnio je Paret. — Posao baš složen, a potrebni su nam ljudi koji poseduju organizatorske sposobnosti. Zašto sam se prihvatio toga zadatka. Švake nedelje jednom iz rudnika sa planina dolazi transport srebra za San Dijego. Ovde srebro preuzima Vels-Fargo. Šta se sa njim posle toga događa, i kompaniji, kao i meni, je svejedno. Opasna deonica se nalazi između planina i San-Dijega.

— Čime se prevozi srebro? — upita Tom.

— U tome i jeste stvar. Redovnom poštanskom kočijom. Uveo ju je neki privatnik iz Silver-Sitija, i ona ide sve do San-Dijega.

— Bez neke posebne pratnje?

— Do sada nije bilo nikakve pratnje. Nedeljna pošiljka nije bila mnogo vredna, ali sada su u planinama pronašli neki novi rudnik. Zbog nje ga se isplati napasti poštanska kola.

Uskoro sledi jedan veliki transport, čak je zbog toga i put promenjen. Postoji samo jedno opasno mesto, gde se banditima pruža prilika da izvedu napad.

— I vi imate zadatak da se brinete da se ni na tom mestu poštanskim kolima ne dogodi ništa.

Tomu Harperu je odjednom sve postalo jasno. Paret je, tražeći sposobne ljude, slučajno naleteo na njega. Šta je bilo lakše nego izvući nekoga iz škripca, a za tu uslugu tražiti protivuslugu.

— Put me vodi ka Arizoni — reče Tom Harper oprezno. — Ako se to mesto nalazi na mom putu, pristajem.

— Odlično! — reče Paret. — Dakle, onda smo partneri. Svako, ko se prihvati posla, dobija sto dolara. Evo vašeg predujama.

Iz zepa jakne je izvadio svežanj novčanica od po deset dolara i odbrojao je pet.

Tom stavi novac u džep. Dugo mu se neće pružiti ovakva prilika. Tada se setio svoje devojke. Proklinjao je dan kad se odvojio od nje.

*

Kočije su trebale da stignu tek za dva dana, tako da je Tom Harper imao dovoljno vremena da upozna ljude koje je Paret skupio.

Bila su to četiri čvrsta momka na kojima se videlo da su plaćene ubice. Radili su za onoga ko im dobro plati.

Revolveraši.

Paret je nestao u toku noći, i nije ga bilo ni celog sledećeg dana.

— Hoću još samo nešto da razjasnim — rekao je Tomu pre nego što je krenuo na put. — Možda ću uspeti da nadam još nekoga, mada sumnjam da je još neko potreban. Ima vas pet, a to je dovoljno za pratnju poštanskih kola.

— Sigurno, Parete. Od onoga trenutka kad preuzmемо pratnju ko-

la, biće sigurne kao Abrahamov ključ.

— Sve dok idu uz reku, neće se ništa dogoditi. Tek u poslednjih dvadeset milja je predeo povoljan da bi se izveo napad. Pre toga kočije imaju više šanse da se izvuku nego banditi koji bi ih napali.

— Da li i ostali znaju na kom mestu treba da sačekaju kočije? — upita Tom kad je Paret već bio u sedlu i hteo da krene.

— Još jednom ćemo, pre nego što preuzmete kočije, pažljivo pregledati čitav predeo. Ne brinite, nećete promašiti mesto sastanka.

*

Čovek po imenu Paret čija je desna ruka nakon revolveraškog dvoboja onesposobljena, a koji je Toma Harpera upoznao za igračim stolom a sada ga spasao linčovanja i zbog toga očekivao protivuslugu, nije odjahao da bi skupio još neko ga za pratnju poštanskih kola. A nije otišao ni da bi sredio još neke stvari sa rudarskom kompanijom.

Krenuo je putem ka zapadu, istim pravcem kojim su kočije trebale da se kreću. Pored tog puta su bile neke farme pored kojih je transport srebra morao da prođe.

Kad bi poštanska kola dovde stigla bez problema, srebro bi bilo na sigurnom.

To će im i uspeti, samo što već onda neće nositi srebro kao tovar.

Paret se hladno i podrugljivo nasmejao kad je pomislio na ljude iz rudarske kompanije. Pomislio je na njihova lica koja on više nikada neće videti, jer će posle toga nestati.

Jahao je još nekoliko milja sve dok nije zaustavio konja u nekom brdovitom predelu. Nikakav znak nije odavao da je ovo neko posebno mesto. Ipak, Paret se zaustavio i skinuo je sedlo sa konja.

Seo je na zemlju i upalio malu vatru.

Veče se brzo približavalo. Čovek se smrzavao sedeći mirno u noći ne imajući na sebi ništa drugo osim kaputa sa istoka. Približio se bliže vatri.

Odmah zatim je čuo rzanje svoga konja. Nečiji konj mu je odgovorio.

Paret je znao da više nije sam i da ga je prijatelj pronašao.

— Hej Vilbure, je si li to ti? — viknuo je u mrak.

Koraci su se sve više čuli, i jasno su se mogli razaznati.

Neposredno pred Paretom iz noći se stvorila neka osoba.

— Tačan si, Parete — reče ovaj i sede pored vatre.

Nakon nekoliko minuta pojavile su se još neke osobe iz mraka i zauzele mesto pored vatre.

— Najbolje je, Pete, da odmah skuvaš kafu — reče Vilbur.

— Znao sam da ćete hteti da pijete kafu — reče Paret i nasmeši se.

Vilbur i njegovi momci su često bili na putu. Kad bi se sreli sa njim, uvek su bili izgladneli kao pustinjski vukovi, želeli su da popiju nešto drugo osim ustajale vode iz čutura.

— Dakle, znao si, no lepo, pa je li bilo teško pogoditi, ili? Šta si saznao otkada smo se zadnji put videli? — upitao ga je odmah.

Paret reče oprezno:

— Krećemo prekosutra, sve je spremjeno. Petorica će vas sačekati dvadeset milja pred San-Dijegom. Dobri su to momci, i čvrsti. Preživeli su oni i veća iskušenja.

— Jesi li poludeo?! — viknu Vilbur ljutito.

Odmah zatim je čuo kako se Paret tiho nasmejao.

— Dakle nisi puludeo, naravno, ali ti si prokleti nitkov, i ako mi odmah ne ispričaš šta sve to treba da znači, onda...

— Šta će biti onda? — upita Paret mirno.

Kaubojima koji su sedeli oko njih zastao je dah. Pet zaboravi da u kipuću vodu stavi kafu.

— Ništa — reče Vilbur savladavši se. — Ništa. Molim te, nastavi.

— U redu — nastavi Paret kao da se ništa nije dogodilo. — Ljudi, koje sam sakupio i koji će vas čekati dvadeset milja pred San-Dijegom, su dovoljno čvrsti i odlučni da bi ostavili dobar utisak na rudarsku kompaniju. Baš i zbog toga sam tražio takve momke. Postaviću ih baš tamo gde se očekuje vaš napad, jer po njima tek od toga mesta postoji mogućnost da se napadnu poštanska kola.

— A šta će dalje biti? Da li treba, možda, i da dozvolimo da nas jednog po jednog ucmečaju?

— Do pucnjave neće ni doći, a ovo što sam rekao je plan koji sam ispričao u rudarskoj kompaniji a kojeg su odgovorni ljudi prihvatili.

Vilbur još jednom upita:

— I šta onda?

— Ništa. Samo što dve milje ispred toga mesta gde će vas i kočije čekati ima još jedna mogućnost da se napad izvede, i da se odnese srebro.

— Slučajnost koju si ti zaboravio i zbog toga je nisi spomenuo u tvom prvobitnom planu! — dopunio ga je Vilbur.

Potapšao se po nogama i u očima mu je zasvetlucala želja za bogatstvom.

— Koliko kažeš da ćemo zaraditi na tom srebru?

— Biće više od pet hiljada dolara za svakoga — odgovori Paret.

Nakon toga je i ostalima ispričao svoj plan koji je bio razrađen do sitnih detalja, a Toma Harpera je već uračunao među mrtve.

*

Uveče istog dana stari Mat Harper je nestao u svojoj sobi koju je iznajmio u Silver-Sitiju. Nije to bila neka udobna soba, ali je bila čista i gledala je na dvorište. Moći će mirno da spava.

Vlasniku je rekao da ga pravovremeno probudi kako bi stigao na kočije. Najzad, to su bile kočije koje su trebale da ga odnesu ka istoku, bliže sinu.

Nije se umorio od silnog putovanja, iako je bio stariji čovek. Bio je u San-Karlosu gde ga je, dok je hteo da sjaše sa konja, neki uplašeni konj ritnuo. Starac je pao a kopito ga je još jednom udarilo u rame.

Prošlo je nekoliko nedelja dok nije ponovo mogao da stane na noge i nastavi svoju potragu. Proklinjao je nedelje i lekare, jer je dane morao da prevede u krevetu.

Pre nego što je krenuo iz San-Karlosa prodao je svoga konja. Brže će napredovati ako bude koristio poštanska kola koja su išla sve do Fort-Vorta. Odatle je bilo samo tridesetak milja do Silver-Sitija.

Sada je upravo bio u Silver-Sitiju. Sledećeg jutra su polazile kočije i zbog toga je rano otišao na spavanje.

Pušku i revolver je ostavio odmah nadomak ruke, pored kreveta. Svežanj sa dolarima, koje je dobio za ranč, sakrio je pod jastuk.

Već pre polaska je imao osećaj da će mu se uskoro nešto desiti. Nije slutio šta.

*

— Nećemo čekati kočije na onom mestu koje si ti naznačio — reče Tom Harper Paretu.

Paret, Tom i ostali su sedeli u jednoj od sporednih soba gostionice.

— A zašto nećete? — upita Paret. Namrštio se. Uspeo je da se savlada, ali ga je to koštalo mnogo truda, to se moglo videti po njemu.

— Zato što smo još jednom osmotrili to mesto, Parete.

Tom izvadi cigaretu iz džepa jakne i zapali je. Bilo je podne i gostionica još nije radila.

Paret je stigao ranije nego što je to prvobitno rekao. Sad su se još

jednom sastali kako bi se dogovorili oko dočeka poštanskih kola sutra u podne.

— Mesto je dobro — odgovori Paret savladavši se.

Ostala četvorica su sedeli i ćutali.

— Naravno da je dobro, kao da je stvoreno za napad na poštanska kola. Pruža nam i dovoljno zaklona da osujetimo napad ako do njega uopšte dođe. Problem je u tome što dve milje dalje, prema Silver-Sitiju, ima još jedno mesto koje je isto tako stvoreno za napad na isporuku srebra.

Paret ga iznenada prekinu.

— Nemoguće, sve sam pažljivo pregledao!

— Izgleda ne dovoljno pažljivo — reče jedan od revolveraša.

— Šta to treba da znači? — upita Paret.

— To znači da smo mi juče rano otišli i pogledali predeo, može se reći, na svu sreću za kola. Ili, možda nismo dobro postupili?

— Naravno da jeste. Do davola, mogao bih se zakleti da sam dobro osmotrio taj predeo.

— Grešiti je ljudski — reče jedan revolveraš i naceri se.

Paret rasejano klimnu glavom. On je sada imao važnijih problema, Vilbur i njegovi revolveraši.

*

Paret je celu noć pred napad bio budan u svojoj sobi u hotelu. Sedeo je kao na žeravici. Još jednom je odjahao da bi farmeru koji je bio veza sa Vilburom preda poruku.

Poruka je glasila:

»Dodi odmah u gostionicu. Napad na pošiljku srebra je u opasnosti«.

Ta poruka, tako je Paret naredio farmeru, je morala što je moguće pre da stigne do Vilbura, ili do njegovih ljudi.

Sada je budan sedeo na stolici u svojoj sobi i čekao Vilbura, jer ovo je bila poslednja prilika da se plan promeni ili odloži.

Da nije opomenuo Vilbura, on bi se svojim ljudima uleteo u klopku koja je na drugom mestu očekivana.

Tada više ne bi postojala mogućnost da se ukrade srebro iz rudnika, a to nije bilo u Paretovom planu.

Skočio je kad je mali kamenčić udario u prozorsko staklo. Jednim korakom se stvorio pored prozora i otvorio ga je. Zurio je u noć.

Pod njim je u salunu već sve bilo tiho. Samo su dva konja bila privezana pred ulazom.

Napolju je bio mrak, ali je ipak prepoznao lik na drugoj strani ulice.

Taj čovek je upravo nameravao da baci još jedan kamenčić kad se Paretova glava pojavila u osvetljenom prozoru.

Prilika je odmah, kao senka, prešla preko ulice ka jednom od konja. Dok je Paret u sobi ugasio svetlo, čovek je već doveo konja do prozora i popeo mu se na leđa.

Paret pruži ruku kroz prozor i povuče ga u sobu. Po težini je prepoznao da je Vilbur bio taj koji je došao na sastanak.

— Ugasi svetlo — šapnuo je Vilbur i pipajući predmete oko sebe otišao do kreveta. Uzdišući je legao.

— Ovako je dobro — reče i naceri se.

— Nisam te pozvao da bi spavao — viknuo je Paret.

Nije mogao da shvati čežnju kaubojza za krevetom. Osim toga, imao je razloga da bude loše volje.

— Naš plan je neizvodljiv — reče oštro, i znao je da će ga Vilbur od sada pažljivo slušati.

U mraku nisu mogli da vide jedan drugog. Ipak, Paret se mogao zakleti da je voda kaubojza sada sedeo pravo u krevetu, kao sveća, i da mu se dah zaustavio.

— Do vraga, šta to treba da znači? — reče najzad Vilbur. — Plan je dobar i zašto sada nije izvodljiv?

— Zato što su moji ljudi na svoju ruku pretražili celu okolinu. Ponosni što su utvrdili da dve milje od

izabranog mesta postoji još jedno mesto koje je pogodno za napad.

— Mislio sam da si ti gazda — do-
dao je Vilbur.

— I jesam. I još niko nije imao raz-
loga, sve do sada, da posumnja u to,
ili...

U Paretovom glasu se mogla raz-
abrati oštrina.

— Momci su u pravu, i oni to vrlo
dobro znaju. Ako odbijem njihov
predlog da ranije sačekamo kočiju
izlažem se nepotrebnoj sumnji. Ti-
me nećemo ništa postići ni ja ni ti,
kao ni tvoji momci.

Za trenutak je svetlost upaljene
šibice obasjala Vilbuovo pobesnelo
lice, dok je pripalio sebi cigaretu.

— I šta sada treba da uradimo? —
upita umorno.

— Kočije mogu najranije oko tri
sata da stignu na to mesto. Moji lju-
di će tamo biti oko pola tri. Oni će
čekati kočije da bi ih pratili do San-
-Dijega. Da smo se držali našeg
prvobitnog plana jedva da bi vam
uspelo da dodete do srebra, čak bis-
te i svoje kosti ostavili tamo. Preos-
taje nam samo jedna mogućnost:
morate ih preduhitriti.

— Zaseda, dakle? — upita Vilbur.

— Ako hoćete da budete sigurni,
to je jedini izlaz. Ako se bolje raz-
misli, tako je sve jednostavnije. Uko-
kaćete ih pre nego što uopšte budu
mogli da predosete šta se odigrava.
Nakon toga ćete zauzeti njihova
mesta. Sve je tako jednostavno.

— U redu — reče Vilbur zadovolj-
no. — I ovako je sve u redu. Da li ćeš
i ti biti tamo?

— Možda — odgovori Paret. —
Ako budem tamo, javiću vam se
pravovremeno. Ne bih želeo da me
slučajno izrešetate.

*

Rano ujutro u šest sati Mat Har-
per je stajao pred kočijama. Samo
su još dva putnika nameravala da
putuju. Konji su bili upregnuti a i
kočijaš je sedeo na svome mestu.

— Nemam prtljag — reče Harper
na upitljiv pogled momka koji je ve-
zivao prtljag ostale dvojice.

— Samo ova tašna, a nju ću pone-
ti sa sobom u kola.

Ušao je u unutrašnjost kola kad
su se vrata banke u Silver-Situju, sa
druge strane ulice, otvorila.

Vlasnici banke i rudnika srebra
su se pojavili. Knjigovoda, sa crnim
štitnicima na rukavima, stavio je
dve daske preko stepenica.

Nekim niskim kolicima su tri teš-
ka sanduka prebačena do kola. Da
su bili teški, videlo se po licima ljudi
koji su ih stavljali sa jednog mesta
na drugo. Psovali su, a od napora
su se znojili.

Sanduci su bili okovani železom i
osigurani katancem. Osim toga, bi-
li su i zaplombirani.

Kad su sva tri sanduka bila pod
sedištima u unutrašnjosti kola, je-
dan od vlasnika rudnika je kočijašu
dao znak. Kauboj do njega je još jed-
nom pregledao da li su koferi dobro
pričvršćeni na krovu a zatim je seo
pored vozača.

Začuo se zvižduk pa prasak biča i
kola su krenula a da stanovnici Sil-
ver-Sitija nisu ni obratili pažnju na
pošiljku srebra. Čak ni šerif nije pri-
sustvovao utovaru srebra.

— Još sve može proći veselo —
promrsi Mat Harper. — Kočije sa
tovarom srebra su tako isto kao i
bure puno baruta na kome čovek
sedi.

— Ništa se neće desiti — reče je-
dan od putnika. — Tek poslednja de-
onica je opasna a tamo nas očekuje
odabrana oružana pratnja. Nijedne
kočije nisu tako osigurane kao na-
še.

— Nadam se — promrmlja Har-
per i povuče šešir na oči.

Pružio je noge i pokušao da spa-
va.

*

Tek nekoliko minuta posle jedana-
est sati su ljudi, koje je Paret saku-

pio za obezbeđenje srebra, krenuli. Pre toga su sedeli u gostionici jeli i pili na Paretov račun.

Da im je to, po Paretovom računu, bilo poslednje jelo nisu mogli ni slutiti. Nijedan od njih nije pomislio na izdaju koja im se iza leđa kovala.

Ti revolveraši, koje je Paret sakupio, bi se prodali svakome za dobre pare.

Po nekom nepisanom pravilu protivnik je morao prvi da potegne revolver, a onda bi sve bilo stvar veštine i brzine.

Pošto ih je Paret skupio da bi štiti li pošiljku srebra, oni će pucati i ubijati sve dok je to potrebno.

Nisu mogli ni da slute da Paret igra dvostruku igru.

Pa čak ni Tom Harper, koji je bio na čelu male družine, dok su napuštali grad nije imao pojma o tome.

Bili su petorica: Pet, Ben, Fred, crvenoglavi i Tom Harper. Jahali su sasvim opušteno, jer je sunce nemilosrdno pržilo.

Na ulicama San-Dijega se nije mogao videti nijedan čovek. Samo onaj je izlazio iz kuće ko je imao važne poslove.

Crvenoglavi zaustavi svoga konja i mahnu ostalima da nastave dalje. Poterao je svoga konja do bunara gde je sedeći u sedlu napunio svoju čuturu.

— Skoro da sam ono najvažnije zaboravio — reče sebi i priključi se ostalima.

Uskoro su i razbacane farme bile iza njihovih leđa, a predeo je čas bio brdovit čas ravan.

Sredinom te zemlje je vijugao put koji je sad bio miran, jer ga niko nije koristio osim njih petorice.

Mali oblak prašine je ukazivao na put kojim su prošli.

Oko dva sata su stigli do mesta koje je Paret prvobitno odredio kao mesto sastanka sa poštanskim kolima.

— Najradije bih ostao ovde — reče Ben.

Njemu je najviše smetala toplota. On i njegov konj su izgledali veoma izmoreni.

— Srebru se ni onako neće ništa desiti — promrmljao je i popio nekoliko gutljaja vode. — Ili možda verujete da neko ima volju da napadne pošiljku iako zna da je nas petorica pratimo?

— Ako je Paret pametan, onda svi znaju za nas i za naš zadatak — reče Pet. — To će uplašiti bandite.

— A ako su ljudi koji su zainteresovani za napad pametni — uzvрати Tom Harper — onda će nas prevartiti i napasti kočije što pre je moguće. A to mesto je odavde udaljeno još oko dve milje.

Poterao je konja brže, a ostali su ga sledeli.

Sigurno je sigurno — pomisli mladić sa glavom crvenom kao paradajz.

Čudio se Tomovoj opreznosti.

Svi su znali da je Tom Harper iz Arizone, i da im se slučajno pridružio jer mu se strašno žurilo devojci.

Ali, nisu znali da ih u blizini vreba smrtna opasnost.

*

Vilbur i njegovi revolveraši su se stvorili niotkuda. Brzo su pronašli mesto koje im je Paret opisao.

— Dženkins će se brinuti za konje — odluči Vilbur.

Sjahali su, i Dženkins se dao u potragu za povoljnim mestom gde bi mogao da sakrije konje.

Zbog samih poštanskih kola ta predostrožnost nije bila potrebna. Sve će se ionako brzo odvijati, a kočijaš će dobiti svoj metak pre nego što i počne da se uznemirava.

Pravu brigu su Vilburu pričinjavali Paretovi revolveraši.

Zbog toga je Dženkins morao da sakrije konje, kao i da potraži sebi siguran zaklon.

Za Vilbura i ostale je bio lak posao da ubiju petoricu kauboja, koji nisu ništa slutili, pa makar oni bili i

tako dobri kao što ih je Paret opisao.

Nesreća bi bila kad bi ti momci postali nepoverljivi i uzvratili vatru pre nego što bi napadači uspeli ponovo da napune svoja oružja.

Vilbur je hteo to da spreči.

— Doći će iz onog pravca — objašnjavao je voda revolveraša. — Jahaće duž onog puta i neće ništa sluti. Jedino što morate da uradite je da se dobro sakrijete.

Pokazao je na stene između brežuljaka. Tamo su mogli da se sakriju a da ih niko ne primeti.

— Tek kad se približe, onda pucajte. I nemojte svi uzeti istog čoveka na nišan! — dodao je.

Vilbur izvadi veliku crvenu maramu i obriša svoje oznojano lice.

— Prokleta žega! — stenjao je i bacio se u senku neke velike stene koja ga je zaklanjala od sunca a istovremeno pružala dobar pogled na put.

Njegovi ljudi su se isto tako sakrili iza stena. Dženkins se vratio i javio da su konji dobro sakriveni.

— Sajmon ima najoštrije oko. Ne ka on posmatra i javi čim se ti momci pojave.

— U redu, šefe — odgovori Dženkins i podiže se da obavesti Sajmona.

Vilbur, voda revolveraša, umorno sklopi svoje oči. Još jednom je obrišao znoj sa čela a zatim je zaspao.

*

— **T**o je tu — reče Tom Harper.

Povukao je uzde i dao je znak svojoj grupi da se zaustave i da svi sjaju, što zatim i učiniše.

— Dakle tu ćemo se peći na suncu sve dok proklete kočije ne stignu! — reče jedan od njih.

Crvenoglavi je prosuo ostatak vode u ruku i ovlažio lice.

— Nadam se da im se uz put nije slomio točak.

— Trebalo bi da štediš vodu, mali — reče Pet. — Ko zna, možda su banditi stvarno zainteresovani za pošiljku srebra, a onda će ovde biti proketo vruće.

— Ne baš puno toplije nego što je sad — promrmlja Crvenoglavi hladeci se svojim velikim šeširom.

Vazduh je treperio od toplote. Konji su išli lagano.

— Prokleta žega — promrmlja Crvenoglavi kad je zapeo za neki kamen.

To je bilo poslednje što je učinio na ovome svetu.

Spotakao se i glasno je opsovao. Prvi hitac, koji se začuo, ga je pogodio u vrat. Verovatno je strelac gađao u srce. Pošto se ovaj spotakao, kuršum ga je pogodio nešto više, tako da mu je razneo glavnu žilu na vratu.

Krv je šikljala i obojila je u crveno kamen o koji se crvenoglavi spotakao. Njemu više nije bila potrebna voda, jer je bio mrtav.

Odmah nakon što se začuo taj hitac, zavladao je pravi pakao. Ni preostala četvorica nisu imali baš nikakvih izgleda da se spasu. Iza svake stene i brežuljka je vrebala puščana cev, čiji su kuršumi tačno pogđali cilj.

Nakon Crvenoglavog, pao je Fred. Vodio je svoga konja uz bok. Kuršum je prvo pogodio konja, pa onda njega.

Potom je Pet pao kao pokošen. Njega je kuršum pogodio u glavu pre nego što je i uspeo da izvuče svoj revolver.

Ben i Tom su se bacili u zaklone, jedan na desnu a drugi na levu stranu. Iza stene gde je Ben potražio zaklon vrebao je jedan od revolveraša. Podigao je revolver, ali nije stigao da povuče obarač, jer ga je Ben uhvatio za ruku. Jednim snažnim pokretom mu je zavrnuo ruku tako da je ovaj ispustio revolver.

Ben je umro kad ga je Vilburov kuršum pogodio u leđa. Poslednjim atomima svoje snage je izvukao svoj

revolver iz futrole i otvorio vatru na bandita kome je zavrnuo ruku.

Velika crvena rupa se stvorila na čelu revolveraša pre nego što je Ben ispuštio revolver iz ruke. Zateturao se i pao je na zemlju.

Tog trenutka Tom Harper je već imao kuršum u ramenu. Pogodio ga je kad je hteo da se baci u zaklon.

Rana ga je pekla kao vatra, a krv mu je tekla niz ruku. Ipak je bio spretan pa se otkotrljao, da bi što je to pre moguće promenio svoj položaj. Istog trenutka su se kuršumi zabili u pesak, u mesto gde je do tada ležao.

Još jednom se otkotrljao u stranu ne obraćajući pažnju na bol u ramenu. Iznenada je tlo popustilo pod njim. Izgubio je oslonac pa je glavom udario u kamen.

Bez svesti je nestao u uzanom procepu između stene i peska.

Nije više čuo kako Vilbur poziva svoje revolveraše i viče:

— Gotovo! Sve smo ih sredili.

On nije znao da se prevario, a to će saznati tek mnogo kasnije.

*

— Dolaze — viknu Sajmon.

Zaklonio je oči od sunca i gledao je ka severozapadu.

Svi su pogledali u tom pravcu i u daljini su videli oblak prašine koji je iz sekunde u sekundu bivao sve bliži.

Najzad su mogli da razaberu obris poštanskih kola.

— Veoma su tačni — reče Vilbur i klimnu glavom.

Igra je mogla da počne. Naredio je da uklone leševe Paretovih revolveraša. Uopšte ga nije uzbuđivalo što se Paret sam još nije pojavio. Doći će kad se plen bude delio. Niko se ne odriče svoga dela posle unosne pljačke.

Paret to sigurno ne bi učinio.

Vilburovi revolveraši su bili spremni. Stajali su u zaklonu iza stene. Na njegov najmanji znak su

mogli da se pojave i zaustave kola.

— Ako su pametni, onda neće izigravati heroje — promrmlja Vilbur i obrisa se poslednji put mara-mom, zatim je podigao pušku.

Sedeo je ukočeno u sedlu kao kip. Kočijaš je već iz daleka mogao da ga vidi.

Konji su usporili.

— Brrr! — reče kočijaš i povuče uzde.

Nacerio se, i činilo se kao da je radostan što će od sada pa nadalje imati oružanu pratnju.

— Dobro je što ste tu! — viknu — Nadam se da niste vi čitava pratnja.

— Naravno da nisam — uzvрати mu Vilbur.

On se nasmeši i zazvižda kroz zube. Signal je bio kratak, ali dovoljan da stene oko njih ožive.

— Mislim da nas je sada dovoljno.

Iznenada je podigao pušku i uperio je u kočijaša. Brzim pokretom je ubacio metak u cev.

— A sada ruke uvis, ti matora lo-pužo! I bez gluposti, je li ti jasno?!

Ipak, pomoćnik kočijaša je hteo da oproba svoju sreću. ležao je na krovu i mislio je da ima nekih šansi da osujeti napad. Ali, pre nego što je uspeo da izvuče i uperi revolver na čoveka koji se isprečio na putu, pogodio ga je kuršum iz oružja nekog od Vilburovih revolveraša.

Kuršum ga je pogodio, viknuo je od bola, prevrnuo se i pao sa strane kočija na zemlju.

— Tako će svi proći koji nam se suprotstave — reče Vilbur.

Jedan od njegovih ljudi je pregledao pomoćnika i uzeo je pušku od kočijaša, dok su se Sajmon i druga dvojica pobrinuli za putnike.

Mat Harper je spavao sve dok ga nisu probudili glasovi ostala dva putnika.

— Izgleda da smo stigli do mesta sastanka — reče jedan.

Mat Harper je otvorio oči. Ustanovio je da kočije stoje i hteo je da otvori vrata i da izađe, kako bi malo protegao noge.

Pre nego što je mogao da stavi ruku na bravu, začuo se pucanj. Svi su osetili da se nešto pomera na krovu i videli su kako se pomoćnik kočijaša srušio na zemlju i ostao tamo da leži.

Ostala dva putnika nisu ništa rekli. Iznenada su pobledeli i nisu bili više samouvereni kao pri polasku iz Silver-Sitija.

— Napali su nas — reče Mat Harper i maši se revolvera. — Ta prokleta pratnja je bila samo klopka u koju smo uleteli kao žutokljunci.

Revolverom je razbio prozor od kočija.

— Šta ćete uraditi? — upita jedan od putnika koji je sedeo nasuprot njemu.

— Prvo ću pogledati šta se napo-
lju događa, a onda ću prodati svoju kožu što je moguće skuplje.

— Nema smisla, gospodine! — reče skoro molećivo ovaj.

Mat Harper sleže ramenima i okrenu se.

Tada je video kako se kočijama približavaju dva konjanika.

Mat Harper je podigao svoju desnu ruku. Već mu se i prst nalazio na obaraču kad je ugledao i preostale napadače.

Ukupno ih je bilo osam.

Pogledao je dole i osmotrio je pomoćnika kočijaša koji je ležao mrtav, i sav prašnjav.

Sasvim lagano je sklonio prst sa obarača i vratio revolver u futrolu.

— Naravno — reče — da nema smisla suprotstaviti im se.

Vrata su se naglo otvorila.

— Hajde, izlazite! — naredi im nečiji grub glas. — Ruke uvis, i da niste ni dotakli svoje revolvere. Ako neko hoće da izigrava heroja, neka samo izvoli. Smeškajući se, pokazao je mrtvog pomoćnika kočijaša.

— Prvog heroja smo upravo isporučili večnim lovištima.

Preteći se smejaio, kao posle neke dobre šale.

Tri putnika su napustili kočije i stali pred njih gde je kočijaš već stajao sa podignutim rukama.

— A sada svi bacite oružje na gomilu!

To je Vilbur, Mat je odmah u njemu prepoznao vođu bande.

— Gde je srebro? — upita ih.

Pohlepa je sjala iz njegovih očiju.

— U kočijama — uzvрати kočijaš.

Glavom je pokazao u pravcu otvorenih vrata. Nije se usudio da upotrebi ruku.

— Istovarite ga — naredio je vođa revolveraša.

Naterani uperenim revolverom njih četvorica su pošli da istovare sanduke srebra iz kola. Nakon nekoliko zahvata, sanduci su se nalazili na pesku.

Vilbur je tri puta zapucaio. Za svaku bravu po kuršum, i poklopci sanduka su se otvorili.

— Neka me đavo nosi! — viknu Vilbur i baci šešir u vazduh. — To je baš ono što sam oduvek hteo da vidim.

Sagnuo se i izvadio je šipku srebra, podigao je prema suncu i rado vao se njenom blesku.

Njegovi ljudi su se gurali oko sanduka.

Ako je Mat Harper čekao na priliku da im se suprotstavi, onda mu se ona baš sada ukazala.

Ali, njegov revolver je ležao pored ostalog oružja, u prašini. A banditi su stajali između oružja i njega.

Potom je Vilbur naredio da se srebro pretovari u torbe i da se kod zarobljenika postavi straža.

Urličući, oterao ih je dalje od srebra.

Harperova prilika, ako je uopšte i postojala, je prošla.

Bilo bi preterano reći da se Vilburova momčad sastojala od uvežbanih radnika. Ipak, već nakon kratkog vremena pretovarili su srebro.

— Šta da uradimo sa vama? — reče Vilbur i udari kočijaša revolverom po ramenu, tako da se ovaj skoro srušio od udarca.

— Mi nismo ništa videli — prošaputao je kočijaš.

Njegov molećiv pogled i uplašeno držanje nerali su Vilbura u smeh.

— Dakle, vi nas onda nećete slediti? — upita a njegovi revolveraši su se smejali. — Nećete nam natovariti na vrat lovce na nagrade? Pa, lepo od vas.

Još jednom je udario kočijaša po ramenu, a zatim se okrenuo ka ostalima.

— A vi gospodo? — upita podrugljivo. — Šta ćete vi učiniti?

— Pokušaćemo što pre da zaboravimo da smo ikada videli srebro i nastavićemo put — odgovorio je Mat Harper u ime ostalih.

— A kad stignete u grad, poslaćete poteru za nama? — upita.

— Ako kola ne stignu na vreme, ljudi će nam poći u susret. Kakve tu onda ima razlike?

Vilbur se nacerio.

— U redu, to bi bio prvi put da nam stanovnici San-Dijega prave poteškoće. Hajdemo ljudi, skačite u sedla. Krećemo!

Isto tako brzo kao što su se pojavili, revolveraši su i nestali. Samo je oblak prašine pokazivao u kojem su pravcu otišli.

— Unesimo ovog nesrećnika — reče Mat Harper kad su konjanici nestali.

Uhvatio je mrtvog pomoćnika za ruke i odvuкао ga do kočija. Ostala trojica su još uvek stajali kao skamenjeni.

— Hajde, mičite se, bal je prošao! — reče Mat nestrpljivo. — Moramo požuriti i nastaviti put pre nego što svi umremo ovde od žeđi.

Dok su ostali, najzad, shvatili da su Vilbur i njegovi revolveraši stvarno otišli i dok su mrtvog pomoćnika stavili u unutrašnjost kola, Mat Harper se popeo na obližnje stene.

Oružanu pratnju nisu nigde videli. Sumnja da su je još pre njih napali razbojnici se potvrdila kad je ugledao prve leševe.

Bio je to užasan prizor.

Mat Harper je tražio ranjenike, ali je morao da ustanovi da su svi mrtvi.

— Poslaćemo grobara — reče kad se vratio do kola.

U međuvremenu su ostali uzeli svoje revolvare, a Harperovo oružje su ostavili u kočijama.

Kočijaš je već seo na svoje mesto. Harper još nije ni zatvorio vrata za sobom kad su konji krenuli.

*

Tom Harper se probudio negde kasno u noći. Mora da su protekli sati od kada se odigrala ona strahota koje se sećao kao kroz maglu.

Tek postepeno je došao na ideju da su upali u klopku. Ponovo je osetio jak bol u ramenu.

Shvatio je da je iznenada i sasvim slučajno pao u ovu jazbinu, i da je ta slučajnost spasla njegov život.

Lagano, uz mnogo bola i napora, Tom Harper se izvukao iz procepa na dnevnu svetlost koja ga je zaslepila. Nije znao koliko je sati.

U stvari, od onog iznenadnog napada nije proteklo više od jednog sata.

Zaklonio je oči od sunca i dahćući je tražio ostale kauboje iz pratnje. Ali, već nakon nekoliko koraka znao je da ovde nema preživelih. Osetio je tišinu koja je vladala svuda oko njega.

Računao je kad su kočije mogle stići do San-Dijega. Da su već prošle pored ovih stena, video je po tragovima koje su ostavili točkovi u pesku. Ono što se još odigralo ovde, mogao je da pretpostavi.

U senci stena je čekao ljude koji će se pred veče pojaviti da bi odneli mrtve, ili da bi odavde krenuli u poteru.

Rana ga je strašno pekla, i bio je veoma žedan.

Tom Harper je bio na izmaku svoje snage kad je ugledao konjanika u

daljini. Možda ga je i zbog toga kasno ugledao. Prepoznao je Pareta.

Čovek je prišao sasvim blizu i sjahao je sa konja na onom mestu gde su kočije opljačkane. Po tragovima je pretpostavljao tok radnje. Na licu mu se pojavio zadovoljan smešak.

Nasmešio se i popeo se među stene. Paret je prethodno pregledao sve članove pratnje, pre nego što je ugledao Toma Harpera.

— Ti nitkove, na tvojoj su duši svi ovi momci. Ti si znao da ćemo upasti u klopku!

Tom se desnom rukom mašio za revolver. Istrgao ga je ne obazirajući se na bol u ramenju. Podigao ga je, uperio u Pareta i opalio.

Ovaj se munjevito bacio na zemlju. Sada više nije bio jednoruki bogalj kome je bila potrebna zaštita.

Toga trenutka, dok je ležao na zemlji i dok je njegov život visio na koncu, bio je brz i smiren kao iskusen ubica.

Tom Harper nije zapazio da je Paretova leva ruka iz unutrašnjeg džepa izvadila dirinžer.

Paret je oba kuršuma ispalio na Toma Harpera. Prvi mu se zabio u telo, dok je drugi okrznuo njegovu glavu.

Tom Harper je izgubio svest.

Tek kad se više nije micao, Paret je ustao i očistio je svoje odelo od prašine. Ponovo je napunio svoj dirinžer. Nakon toga je prišao Tomu.

Vrhom čizme ga je okrenuo tako da mu je mogao videti lice.

— Nisi imao sreće, Tome Harpera! — promrmlja i pusti beživotno telo da se vrati u prvobitni položaj.

Poshao je ka svome konju.

— Hajde konjiću — potera svoga vranca. — Pravac logor Vilburovih revolveraša.

*

Mat Harper je bio nezadovoljan samim sobom a još više građanima San-Dijega.

— Tamo su četiri čoveka hladnokrvno ubijena samo zbog toga što su imali zadatak da to prokletu srebro doprate do vašeg grada, a vi ni ušima ne mrdate i nećete da krenete u poteru! Ceo grad se boji, umesto da se bori za pravdu.

Mat Harper spusti svoju čašu piva.

— To nije naše srebro, gospodine — ustanovio je krčmar.

Kecelja koju je imao pred sobom bila je bela i čista. Isto tako, čist je bio i sam salun.

Mat Harper je pljunuo u stranu. Nakon toga je razmišljao. Sam, bez potere, bio je bespomoćan.

Mat Harper je samo klimnuo glavom. Čitav ovaj slučaj ga se više nije tićao.

— Kad idu sledeća poštanska kola? — upitao je krčmara.

— Tek sutra ujutro, gospodine. Da li želite sobu?

— Da, hvala — reče Mat.

*

Već je bilo prošlo pet sati pododne kad su stigla kola sa mrtvim kaubojima, koji su trebali biti oružana pratnja. Kola su neobično brzo išla. Pred njima je jahao grobarov sin.

— Gde je lekar? — čulo se kako je još iz daleka vikao. — Brzo dovedite lekara! Jedan je još živ!

Nešto kasnije su Toma Harpera uneli u salun i odneli u jednu od soba. Odmah zatim je stigao i lekar.

Mat Harper je ustao i razgovarao je sa sinom grobara.

— Sigurno, gospodine — odgovori ovaj — petorica. Četvorica su mrtvi, a jedan je tako teško ranjen da se možda neće izvući. Najbolje je da ga pogledate, gospodine, onda ćete znati da li je bio tamo ili nije.

Zajedno su se popeli uz stepenice upravo kad se gore pojavio lekar. Polako je zatvorio vrata za sobom.

— Kako mu je, doktore? — upita mladić.

— Moglo je biti i gore. Od rane na glavi i u ramenu je izgubio mnogo krvi. Treći kuršum mu je prošao kroz telo, ali i to ćemo zakrpati. Moram odmah da mu izvadim kuršum iz ramena. Zbog toga mi je drago što nije pri svesti.

— Da li mogu samo na kratko da ga pogledam, doktore? — upita Mat Harper.

Lekar sleže ramenima i viknu krčmaru da mu je potrebna topla voda.

— A zašto želite da vidite tog jadnika?

— Zbog toga što sam među stenama pronašao samo četvoricu, a ni jednog ranjenog. Sada bih hteo da vidim da li sam slučajno vašeg pacijenta smatrao mrtvim. Samo ako.

— Samo ako, šta? — upita lekar.

Harperove oči su zasvetlucale. Lekar i mladić su mogli slutiti šta je ovaj mislio.

— Samo ako se mladić nije sakrio dok sve nije prošlo. Ali, ako je bio u stanju u kojem ste ga opisali, onda nije bio sposoban da tako nešto učini. Dakle, mora da je neko još bio u planinama.

— Ako mladić umre, onda će ga taj neko nositi na duši — reče lekar.

— Izgledalo je kao da je malo razmišljao, a potom je klimnuo glavom.

— U redu pogledajte ga. Nadamo se da niste u pravu!

Ušli su u sobu i prišli krevetu na kojem je ležao Tom. Bio je bleđ i mršav.

Mata Harpera kao da je udario grom. Odmah je prepoznao svoga sina.

Strašno je omršavio otkad je otišao u rat — pomisli Mat.

Pogledao je rane svoga sina. Nagnuo se nad njim i slušao je kako diše.

Nije bio sposoban da govori. Pred njim je ležao Tom, njegov sin. Njegovo putovanje se tu završava. Na-

šao je Toma. To je bio razlog što je stajao kao skamenjen.

Sad je Tom bez svesti ležao pred njim. Niko nije mogao da mu garantuje da će se živ izvući.

— Šta je gospodine, poznajete li ga?

Lekarov glas ga je trgnuo iz razmišljanja. Mat Harper nije skidao pogled sa belog platna i mršavog tela.

— Da, poznajem ga — reče tiho jedva pomerajući svoje usne.

— Da li je to jedan od one četvorice?

— Nije — odgovori. — Poznajem ga, doktore, jer je to moj sin!

*

Lekar je skoro pola sata operisao Toma. Izvadio mu je i kuršum i previo ga zavojima.

Mat Harper je sedeo pored njega i pomagao mu je koliko je to bilo u njegovoj moći.

Tom se jednom probudio i otvorio oči. Niko nije mogao da tvrdi da je prepoznao svoga oca.

Sada je, od iznemoglosti, spavao. S vremena na vreme je okretao glavu i mašao se rukom za ono mesto gde je inače držao revolver.

Usne su mu se pomerale.

— Šta kaže? — upita lekar, a Mat Harper se nagnu nad svoga sina.

— Govori u snu: »Paret, Paret... nitkov... ubica...«

Mat Harper pogleda lekara pravo u oči.

— Doktore, ako znate ko je taj Paret, ili gde se nalazi, onda mi to kažite odmah. Ja sam stariji čovek i nemojte mi otežavati posao koji moram da obavim. Naći ću ja njega pre ili kasnije.

Lekar se nasmeši. Spakovao je svoje instrumente.

— Suviše ste nagli, Harpere. Paret je dobio zadatak da za rudarsku kompaniju skupi ljude koji bi bili pratnja za pošiljku srebra. Slutim da se povezao sa banditima.

— I gde je on sada?

— Od podneva ga niko nije video, i mislim da ga ovde više niko neće ni videti.

— Ako je on kriv za ranjavanje moga sina ja ću ga ipak pronaći! Ko zna nešto o tim banditima? Gde se obično zadržavaju? Potrebna mi je svaka informacija! — uzbuđivao se Mat.

— Nećete valjda sami krenuti za njima?

— Moram sam da pođem, doktore, jer ovaj grad ima puno građana, a veoma mali broj muškaraca. Krenuću još večeras, i zato moram da znam gde se nalazi logor tih bandita.

— Lepo — reče lekar. — Poslaću vam nekoga ko će vam biti vodič.

— Hvala, dok!

— A vaš sin?

— Izvući će se, zar ne?

Ponovo ga je pogledao.

— Hoće.

— Onda je sve u redu. A ostalo je moj problem.

*

Jahali su cele noći. Mat Harper je osećao bolove u bokovima još od onog pada. Nije se obazirao na njih.

Njegove misli su išle samo jednim pravcem: Paret. Mat je samo na kratko odmaro svoga konja.

— Moramo biti brzi kao munje — reče svome pratiocu, nekom mladiću koji je kao izvidnik radio za vojku, a sada je sa svojim bratom vodio mali ranč.

— Ako stignemo do cilja, mladiću, dva najbolja konja u krugu od sto milja će ti stajati u štali!

— Ako vam to toliko vredi, gospodine, u redu složi se — momak i potera svoga pastuva.

Negde u planinama pored reke Del Norte, podigao je desnu ruku.

— Stigli smo, gospodine.

Pokazao je rukom napred. Samo zato što su im se oči navikle, za vreme puta, na mrak mogao je da raspozna obrise planina.

— A šta ako nisu u logoru? — upita Mat.

— To je vaš problem, gospodine. Stene pružaju dobro sklonište. One formiraju neku vrstu grotla iz kojeg se, ako je potrebno, u svako vreme mogu odbraniti od čitave vojske. Podigli su dve zgrade. Ako nisu negde na putu, onda su sigurno tu u logoru.

Nakon toga je mladić okrenuo svoga konja.

— Želim vam mnogo sreće, gospodine! — izjavio je.

— Trenutak, mladiću, mislim da smo ortaci.

— Ne mislite dobro, starče. Doveo sam vas dovde, to je sve. Ako mi zbog toga želite pokloniti dva konja, dobro. O tome da i ja pođem sa vama u to osinje gnezdo nije bilo govora.

— A šta ako se sada dogovorimo?

— Nije potrebno, gospodine. Nisam ja za takvu vrstu posla, pa čak ni vi niste, ali vi imate svoje razloge da to učinite. Želim vam mnogo sreće. Biće vam potrebna ako odmah krenete u taj pakao.

Topot kopita se još čuo kad je Harper krenuo. Postojao je samo jedan put, a on je morao baš tim putem da ide.

Uz put je skovao neku vrstu plana kojeg je morao sada sam bez pomoći, da sprovede.

To što je Mat Harper nameravao da odjaše u logor revolveraša, bilo je smelo i riskantno. Izvući živu glavu iz tog pakla, bilo je više nego neverovatno.

Mat Harper je bio potpuno smiren kad ga je stražar oslovio. Ovaj se naprosto stvorio pred njim.

— Stanite, gospodine — naredi mu.

U rukama je držao pušku spremnu da je svakoga trenutka upotrebi.

— Moram dalje — promrmlja Harper. Nadao se da ga bandit neće prepoznati.

— Ovuda ne možete proći.

Stražar je prišao bliže i uhvatio Harperovog konja za uzde.

Mat se dvoumio nekoliko trenutaka. Jednim udarcem je mogao da ga pošalje u carstvo snova, i do sledećeg jutra ne bi imao problema sa njim. Ali, on još uvek nije ušao u njihov logor.

— Hoću da vidim Pareta — reče zbog toga.

— I šta hoćeš sa njim, starče? — postade stražar grub.

— To ću samo njemu reći, a ti ćeš mi pokazati put, i to odmah!

— A šta će biti ako neću? Šta će biti ako te ovde jednostavno uokam?

— Onda nećeš dugo uživati draži ovoga sveta, ili možda vaš gazda trpi idite u svojoj družini?

— Do đavola, ako odmah ne začepiš svoja usta! — viknu bandit.

Stražar munjevitom pusti uzde i podiže pušku. Mat Harper je bio još brži. Udarac nogom i puška je pala u stranu. Nekoliko sekundi kasnije i stražar je gledao u uperenu cev Harperovog revolvera.

— Sada ćemo videti da li tvoj šef trpi idite! — reče hladno. — Hajde, otkopčaj opasač i kaiš od pantalona. Koliko je logor udaljen odavde?

Čovek se dvoumio pre nego što je odgovorio:

— Oko četvrt milje.

— U redu, ti ćeš ići napred i teško tebi ako bilo šta pokušaš!

Harper je vratio revolver u futrolu i uzeo vinčesterku u ruku. Sledio je stražara koji je psujući išao pešice pred njim. Nije baš prijatno ići ako se sve vreme moraju držati pantalone, da ne bi spale.

Već nakon kratkog vremena su ugledali svetlost koja je dolazila iz zgrada. Glasan smeh i vikanje su dopirali do njih.

— U kojoj zgradi vam spava šef? — upita Harper.

Još uvek je sedeo u sedlu, a bandit je išao pred njim držeći svoje pantalone.

— Ona sa leve strane je za njega a u onoj velikoj zgradi spavaju momci, gospodine. Šef će te pretvoriti u prah ako nemaš valjanih razloga što ga budiš usred noći.

— Izgleda da još ne spava — ustajnovi Harper. — Ne brini šta će on misliti o mojoj poseti. Za tebe će biti najvažnije šta će reći za tvoje herojsko držanje.

Harper skoči iz sedla i bolno se skupi kad opteretiti povređenu nogu. Banditu se ukazala prilika za otpor, ali Harper se brzo podigao.

— Drži! — viknu poluglasno i baci mu uzde da ih drži.

Ovaj je instinktivno pružio obe ruke tako da su mu istog trenutka skliznule pantalone skoro do kolena. Taj trenutak je Mat čekao.

Snažno i precizno ga je kundačkom puške udario po glavi. Ovaj je samo zastenjao i srušio se pored konja.

— Ono najlakše je prošlo — promrmlja Harper i zaveza konja pred zgradom, a potom naglo otvori vrata.

Udario ga je snažan miris alkohola i dima i za nekoliko trenutaka je zatvorio oči pošto su ga obe svetiljke, koje su visile na zidu, zaslepile.

Tri bandita su sedela za stolom i igrali poker. Mat je ustanovio da su bili pijani. Prazne flaše viskija su ležale na podu.

Ipak, onaj što je sedeo leđima okrenut prema zidu munjevitom je reagovao, jer je on Mata prvi i ugledao. U ruci mu se brzo stvorio revolver, ali nije povukao obarač.

Video je kako se Mat Harper nacerio pa se i on sam iznenada namesjao.

Sad su reagovali i ona dvojica. Skočili su sa stolica i leđima su se okrenuli ka zidu. Tada su primetili na Vilburovom licu smešak.

Vilbur je držao revolver u ruci, a prst mu se igrao na obaraču kad je upitao:

— Šta hoćeš, starče?

Mat Harper je načinio dva koraka po prostoriji a potom je privukao jednu od slobodnih stolica. Udahnio je i naslonio se na nju.

— Tražim Pareta — reče mirno.

— A zašto ga nisi potražio još danas popodne? — upita Vilbur.

Izgledalo je da su se setili da su ga već videli za vreme napada na poštanska kola.

— Tada još nisam znao da i ovde boravi.

— A ko ti je rekao da ćeš ga ovde naći?

Harper se ponovo nasmejao. Iz džepa svoje jakne izvadio je cigaretu.

— Vatre — reče drsko i pogleda jednog od dvojice koji su još uvek stajali uz zid.

Dobio je upaljenu šibicu i sa uživanjem je povukao dim.

— Prokletstvo, zar ste obojica poludeli? Šta stojite tu kao kipovi i čekate Badnji dan! — viknuo je Vilbur na svoje ljude. — A ti, starče, najbolje je da kažeš i to brzo, šta hoćeš? Inače bi se moglo desiti da više nikada ne kažeš ništa.

— Zar nikoga ne zanima kako sam uopšte dospao u ovaj logor? — upita Mat Harper. — A to je vrlo interesantno, ali pre nego što nastavljam da govorim, bolje je da spustiš taj revolver na sto. Troje ste, i šta vam se može desiti? A ja ne volim da gledam u uperenu cev revolvra.

Nešto začuđujuće je zračilo iz tog starca, ili je to možda samo alkohol zamaglio mozak revolveraša.

Vilbur se dvoumio nekoliko trenutaka, a potom je spustio revolver i stavio ga na sto pred sobom.

— A sad brzo izmisli neku uverljivu priču o tome kako si dospao ovamo. Paret nije dovoljan razlog da nas uznemiravaš.

— Stražar je bio tvrdoglav — počeo svoju priču Harper. — Ni on me nije hteo pustiti do Pareta. Onda sam ga zamolio da me bar otprati do njega.

— On nije ovde — ustanovi Vilbur.

— Pokušao je da se igra junaka, zato leži pred vratima i spava.

— Ti prokletniče, ubio si Tompsona! — viknu jedan od dvojice i nasrnu na Harpera.

Vrhom cipele ga je Mat udario u donji deo tela. Istog trenutka u ruci mu se stvorio revolver. Vilburova ruka je zastala još u vazduhu, pre nego što je uspeo i da dotakne revolver na stolu.

Mat Harper je bio stariji čovek, ali je bio brz kao lasica i lukav kao lisica.

U svakoj ruci mu je zasvetlucao revolver. Odstupio je dva koraka sve dok nije osetio drvena vrata iza svojih leđa. Odatle je bez po muke mogao da ih drži na nišanu.

Vilbur je zbunjeno buljio u čoveka pred vratima. Jedan od njegovih ljudi je još uvek nepomično stajao pred zidom a drugi se previjao na podu proklinjući Harperovu nogu.

— Gde je Paret? — upita Harper.

Govorio je tiho, a ipak se u njegovom glasu osećala oštrina. Na licu mu se više nije video smeh.

— On nije ovde — promrmlja Vilbur. — Šta bi on ovde i tražio?

— A gde je onda?

— Nakon napada je bio ovde i uzeo je svoj deo plena.

— A posle toga, kuda je otišao?

— Sigurno ga je uz put negde zakopao, jer je poneo i lopatu.

— Neće kopati valjda do večnosti? — reče Harper.

— Hteo je da se vrati u San Dijego. Ako se tamo ponovo pojavi, niko neće posumnjati da se udružio sa nama. Zbog toga je San Dijego ovog trenutka najsigurnije mesto za njega.

Mat Harper je bio razočaran. Sav ovaj put do gnezda revolveraša je bio uzaludan.

Bitno je bilo da se odavde izvuče živ i vrati u grad pre nego što prođe noć i Paret sazna da postoji svedok napada.

— Jedan po jedan, otkopčajte opasače! — naredi Harper. — Hajde, ti tamo zaveži onoga na podu!

Pokazao je na momka koji se još uvek previjao na podu. Kad je ovaj bio zavezan kao paket, Harper je naredio Vilburu da isto to učini i sa onim trećim revolverašom.

— Neka sam proklet! — progundava Vilbur.

Činilo se kao da će od besa svako-ga trenutka eksplodirati.

Harper je sasvim lagano napeo revolver u levoj ruci. Tek kad je to isto učinio i sa onim drugim, Vilbur je psujući pošao da veže svoga drugog.

Mat Harper pregleda vezove i klimnu glavom u znak odobravanja.

— Sada si ti na redu. Mene samo Paret zanima, i zbog toga ću sada nestati. Hajde, okreni se.

Vilbur ga poslušao. Istog trenutka ga je Harper drškom revolvera snažno udario. Pre nego što je beživotno telo palo na pod, Harper ga uhvati i baci preko ramena. Stegnuo je zube kad ga je noga ponovo zabolela. Sada je ona bila dvostruko opterećena.

Napolju pred zgradom je sve bilo mirno. Stražar je ležao još uvek na istom mestu kao i pre nekoliko minuta. Iz zgrade, gde su bili revolveraši, čula se galama.

Mat Harper je vodu revolveraša prebacio preko sedla, a potom je i on sam skočio u sedlo.

Lagano je izjahao iz logora. Kad je stigao na mesto gde je sreo stražara, spustio je Vilbura iz sedla. Više mu nije bio potreban, od bandita ga neće niko slediti.

*

U toku noći, nakon što je zakopao svoj deo plena, Paret se vratio u San Dijego. Zadovoljan samim sobom, legao je da spava. Probudio se tek kasno pre podne, obukao se i otišao u salun.

Tamo je saznao da je jedan kaulboj iz oružane pratnje teško ranjen, ali da je preživeo napad.

Istog trenutka je pobledео, ali odmah se pribrao. Samo je jedan od njih mogao biti opasan za njega.

— Ko je to? — upitao je krčmara. — Možda Harper? Da nije možda Harper ranjen?

— Mislim da je to baš on, Parete. Čovek za šankom je samo klimnuo glavom kad je rekao:

— Do sada nije mnogo rekao. Lekar kaže da će se izvući. Nadamo se da je u pravu. Pretpostavljam da će mladić imati mnogo toga da nam ispriča.

Paret se nasmešio. Ovoga trenutka nije bio u opasnosti da će ga Harper odati.

— Koga još interesuje u ovoj proklesnoj rupi šta Harper ima da kaže? Šta može da kaže a što ostali već ne znaju. Vilburovi revolveraši od vajkada haraju ovim krajem. A do sada nijedan građanin ovoga grada nije ništa preduzeo. Zašto bi se to sada tako iznenada promenilo?

— Grad se neće izmeniti, kao ni njegovi građani — uzvрати krčmar nezainteresovano.

Jednim brzim pokretom svoje zdrave ruke Paret ga je uhvatio za kragnu i povukao ga ka sebi preko šanka.

— Šta znači to brbljanje?! — viknuo je. — Pratnja je napadnuta a jedan je tek toliko dobio da će se možda izvući. A time je čitava stvar sređena, ili možda nije?

— Tako bi bilo da Harper nije u gradu.

Paret ga je još uvek držao za kragnu. Ipak, krčmar mu se podrugljivo nasmejao.

— Harper je teško ranjen — dobaci Paret naprasito još uvek ne shvatajući celu situaciju.

— Tom Harper je ranjen, ali Mat Harper je živ i saznao je neke stvari koje ga nisu baš mnogo obradovale.

— Ko je, do đavola, taj Mat Harper?!

— Zar te to zanima, Parete? To je Tomov otac. Još više treba da te zabrinjava što traži čoveka koji je izigrao njegovog sina. I samo je zbog toga otišao u Vilburov logor.

Izenada, Paret pusti krčmara.

— Daj mi jedan viski! — zahtevao je.

Krčmar mu natoči čašu, a ovaj je ispi odjednom.

— Šteta za čoveka — reče nakon toga mirno. — Hrabar je, ali ne verujem da će mu to nešto pomoći.

— Takvog čoveka kao što je Harper, ne možeš zadržati, Parete, ni Vilbur, pa čak ni ti. Mat Harper sedi gore pored kreveta svoga sina. Poručio ti je da će te pronaći ma gde se ti sakrio.

Jednog trenutka na Paretovom licu su se videli tragovi straha. Oči su mu plamtele kad je rekao:

— Da li to znači...

— Da, to znači da će te ubiti. Samo od tebe zavisi da li ćeš mu se suprotstaviti ovde, ili ćeš ga naterati da te sledi, a slediće te ako budeš bežao, pa makar i do kraja sveta.

*

Tom je dva dana i dve noći spavao kao da je mrtav. Kad se probudio, otac mu je stajao pored kreveta.

— Oče...

— Budi miran, momče — reče Mat Harper promuklo. — Prvo moraš da jedeš, mnogo da jedeš, a onda ćeš ponovo spavati. Samo tako možeš ponovo da ozdraviš.

— Moram ozdraviti. Hoću kući, u Arizonu.

— U Teksasu te čeka jedna devojka, — dodao je Mat Harper smeškajući se.

— Odakle znaš za to?

Mat Harper se ponovo tiho nasmejao.

— Zove se Ana, zar ne? Ona je najlepša devojka koja je ikad kauboju zavrtila pamet. Znam sve, Tome. Često si govorio u snu, a to je bi-

lo dobro. Sad znam sve, i nije potrebno dugo da se objašnjavamo.

— Da li sam govorio samo o njoj, ili sam spominjao još neka imena?

— Misliš na Pareta? Tom Harper samo klimnu glavom. — Šta je sa Paretom? — upita nakon toga.

— Pobegao je kad je čuo da te je lekar spasao.

— Dobro je tako, jednog trenutka sam se bojao za tebe. On nije protivnik za tebe, jer je kukavica i lukav veoma. Ne isplati se slediti ga.

Harper je pomilovao svoga sina po čelu.

— Spavaj sada, momče. Još uvek si veoma slab. Kad se probudiš, doneće ti najsočniji i najveći biftek koji si ikada video.

— Hvala, oče!

— Do skorog viđenja, sinko!

*

Pet dana je prošlo dok Mat Harper nije pronašao Pareta. Pet teških dana, jer ga je noga bolela više nego ikada. Ipak, bolovi u kukovima ga nisu mogli sprečiti da iznova krene tragom Pareta, da ponovo objašnjava ljudima kako je izgledao — da bi saznao kojim je putem prošao i kroz koja je mesta projahao.

Nije bilo teško pratiti čoveka koji je bežao, a nije mislio da ga neko prati. Harperu je bilo potrebno pet dana da ga stigne.

Ni on nije ništa slutio kad je ušao u neku berbernicu da bi se raspitao o Paretu.

Već nakon nekoliko rečenica, kojim je Harper opisao Pareta, u stražnjem deli salona je došlo do komešanja. Čovek, koga su ulepšavali bacio je čaršav u stranu.

Tada je brzo skočio sa stolice tako da se ona prevrnula na pod.

Načinio je još tri koraka ka stražnjem izlazu kad se Harperov kuršum zabi tik pored njegove noge, u pod. Čovek je, kolebajući se, načinio još jedan korak a potom, nakon još

jednog Harperovog kuršuma, za-
stao kao ukopan.

— Mislim da ste pronašli onoga
koga ste tražili — reče berberin.

Podigao je prevrnutu stolicu sa
poda.

— Ne stvarajte mi probleme, bar
ne ovde u radnji! — molio ih je.

— Ne brinite — reče Mat držeći
uperen revolver na čoveka koji je
pokušavao da izađe kroz stražnji iz-
laz. — Sad ćete se sasvim polako ok-
renuti, Parete! — reče mirno. — I
mislite koliko bi mi radost pričinilo
to da vas odmah ubijem. Ne terajte
me da povučem obarač pre nego
što vam pružim priliku da se brani-
te. Pružiću vam je, u to se možete
opkladiti.

Paret je pobledeo kad se lagano
okrenuo. Poznavao je Toma Harpe-
ra i video ga je kako se bori. Pret-
postavljao je da je istog kova i Mat
Harper. Nije verovao da će ga neki
starac držati na nišanu, i to još bo-
lestan starac.

Pogledao je pravo u Harperove
oči koje nisu imale svežine i opti-
mizma, ali su bile odlučne i preteče.
Paret je znao da danas neće imati
sreće.

— Ko ste Vi? upitao ga je Paret.

Reči su mu odzvanjale kao krik
za pomoć.

— Šta hoćete od mene?

Želeo je da dobije u vremenu, ma-
da ni sam nije znao zašto.

— Ja sam Harper, Mat Harper, ali
vi to i ovako znate, kao i to zbog če-
ga sam došao ovamo.

Paret pride nekoliko koraka i cev
Harperovog revólvera se za nekoli-
ko centimetara podiže.

— Stani! Ne prilazi! I zmija je sa-
mo onda opasna ako je čovek blizu
nje. Ostani tamo gde si! Ili, možda
pogađaš samo iz blizine?

— Ja ne nosim revolver, Harpere,
to možete i sami da vidite.

— Onda pozajmite jedan, do da-
vola! Imali ste revolver kad ste mi
skoro ubili sina. A pucali ste kad je
on bespomoćno ležao pred vama.

Tom Harper je bio surov, brz i od-
lučan. Ali ovaj čovek pred Paretom
je bio više nego odlučan i brz. Bio je
i oprezan.

Mat nije ni okom trenuo kad je
vratio revolver u futrolu.

— Berber će vam posuditi revol-
ver kojeg skriva za posebne prilike
u nekoj od ladica. Dajem vam jednu
minutu, a posle toga ću pucati. Ubi-
ću vas kao podivljalog psa. I svejed-
no mi je šta će šerif posle toga misli-
ti o celoj situaciji.

Harper je još uvek stajao na istom
mestu. Kaput je sklonio iza leđa ta-
ko da su se mogla videti oba revol-
vera. Nervozne ruke je držao u visi-
ni kukova.

Paret se okrenuo ka berberu, koji
mu pruži revolver. Tada je počeo
pravi pakao.

Paret se naglo okrenuo, pre nego
što je i dohvatio pruženi revolver.
Brzinom mačke se bacio na pod. U
levoj ruci mu se stvorio derinžer.

Tada je Harper opalio iz oba re-
vólvera istovremeno.

Kuršumi su odbacili Pareta sve
do vrata. Gledao je zapanjeno. Po-
slednjim atomom snage je povukao
obarač i opalio u zemlju.

Nakon toga se srušio ispruživši ši-
roko svoje ruke.

Paret je bio mrtav.

Mat je primetio da je ostario po
tome što su mu se ruke tresle od uz-
buđenja.

Pogledao je kratko čoveka sa kož-
nom rukom na zemlji i vratio je re-
vólvere u futrole. Okrenuo se, a za-
tim pošao ćutke.

Pošao je sinu, budućoj snaji —
možda i unucima, mislio je i nadao
se.

Preveo: F. Fabijan

METAK ZA USPOMENU

Kovačnica je bila prepuna dima, varnica, ugaraka, teških metalnih mirisa, ugljene prašine i mraka, ali smo Bad, moj brat i ja najradije dolazili baš tu, kad god smo mogli da pobegnemo iz škole. Ono što nas je privlačilo bile su Henkove priče. Henk je bio kovač.

Nismo tačno znali koliko je star, ni kako mu je pravo ime. Nismo mogli da znamo ni koje mu je boje koža, jer je uvek bio neverovatno prljav, mastan i začađen. Jedino mu je kosa bila bela, seda, ali to smo mogli da vidimo samo kada bi skidao šešir. Jedan ogroman stetoson koji je izgledao sto godina star.

Henk je bio jedini kovač u gradu. Poslednji. Sent Luis je imao, kažu, nekad sto kovača. Sada su kovači izumrli, a zamenile su ih mehaničarske radionice. Henk je bio poslednji. I najbolji, verovali smo. Zato što je znao čitavu istoriju Sent-Luisa i čitavog Zapada, i stotine priča o tom zapadu, o kome smo Bad i ja mogli samo da čitamo u knjigama Fenimora Kupera i Zejna Greja. Henk nije čitao takve knjige. On je Zapad doživeo.

Zato smo odlazili kod njega, kad god smo mogli, a on je uvek bio spreman da nam ispriča priču...

— Ha! — uzviknuo bi Henk. — Opet ste kidnuli iz škole! Da znate da ja o tome nemam pojma, ako me bilo ko upita.

— Ti si čist, Henk — rekli bismo Bad i ja. — Nećemo te ni pomenuti, ni direktoru, ni učitelju, ni roditeljima...

— Naravno da nećete, žgadijo! — zarežao bi Henk, iskrivivši lice u nešto kao osmeh. — Inače ću vam zavrnuti kukavne vratove!

Bad i ja smo se smejali. Znali smo da Henk neće da nam zavrne vratove. Najgore što je mogao da nam učini bilo je da nas ne posluži medovinom, koju je

lično spremao, usred kovačnice. Među tim, Henk bi nas obično počastio medovinom, pre nego što bi odložio čekić i zapalio cigaretu, koju je savijao svojeručno, u obične novine.

— Duvan je sve lošiji i lošiji — požalio bi se Henk i dunuo nam u lice nekoliko ljutih dimova. — Nekada je bilo dobro pušiti. Sada je to užasno. Sav dobar duvan se izvozi u Evropu, do đavola!

Bad i ja smo ćutali i čekali da Henk prestane da se žali na loš duvan, da udahne, zaškilji nekuda neodređeno i počne da priča:

— E, da znate da od Džonatana Marbla nije bilo boljeg strelca na Zapadu, od Misipitja do Kalifornije! Zvali su ga Džoni Igla, mada on to nije voleo. A zašto su ga tako zvali? Zato što je na nekom vašaru u Denveru pogodio iglu sa trideset koraka! Najobičnijim revolverom... Svega mi! Dabogda se ne pomerio s mesta ako svojim očima nisam gledao to čudo! Pre toga je čuveni Ilaž Hazard prosvirao igraću kartu po sredini na dvadeset koraka i rekao da bi dao pet stotki onome ko učini nešto bolje. A Džonatan je istupio i rekao: »Neba mu, neka postave iglu na trideset koraka i pošteno ću zaraditi pet stotki!« A Džonatan je bio visok jedva šest stopa i koji inč, i izgledao je kao da ne jede ništa gušće od vode. Revolver za pojasom je na njemu izgledao kao omanji top, i svi su se nasmejali, a Džonatan je rekao: »Ako je ne pogodim, isplatiću gospodinu Hazardu dva puta po pet stotina!« Onda su se svi uozbiljili i postavili iglu na trideset koraka. I Džonatan je izvukao revolver iz futrole. I samo ga je, prosto, držao u ruci i nekoliko minuta gledao prema toj igli... Ja sam oči bećio da vidim iglu, ali nisam video ništa pod milim bogom, iako sam tada imao dobar vid, i sve. I stajao sam pored samog Džonatana Marbla, ali iglu

nisam video. Čekaj da sračunam kada je to bilo... Sada je devetsto dvadeset prva, a to je bilo pre ravno... Čekaj, ovako — rat se bio završio i prošle su još četiri godine. Dakle, hiljadu osamsto i šezdeset devete!

— Pre pedeset dve godine! — izleteo bi Bad, jer je bio dobar u računu. A ja sam mislio: koliko li godina ima Henk kada je pre pedeset i dve bio u Denveru i imao dobar vid?

— Dakle, pre pedeset dve godine — nastavljao je Henk. — I, kažem, Džonatan je stajao tamo i zurio pred sebe, držeći revolver u ruci, a onda je jednostavno i bez napora podigao revolver i opalio pre nego što je i počeo da nišani. Svi su pogledali u njega, što je bilo glupo, jer je trebalo gledati da li je pogodio iglu. Ali, niko nije ni video iglu, sve dok se neki nisu setili i prišli mestu gde je bila igla, a ona je bila zabitena u sam vrh jednog stuba u ogradi korala, pa su ti neki videli da je igla prepolovljena i jedan od njih je, Sotone mi, pao u nesvest. Kada je to video Džonatan je samo prišao Hazardu i ispružio dlan, i ovaj mu je bez reči izbrojao pet stotki. Ilajša Hazard je bio bleđ kao avet i posle sam čuo da je rekao da se više nikada neće takmičiti u gađanju, pa i da sam predsednik Sjedinjenih Država to od njega traži. Takav je bio Džonatan Marbl. Ali, to nije bilo ono najčudnije...

Bad i ja smo znali da je to što nam je ispričao Henk samo uvod u pravu priču. To je bio njegov način da priča priče, i mi smo čekali i čekali kada će da počne ona prava. A ona je počinjala čim bi Henk popuštao svoju cigaretu...

— Najčudnije je bilo to što Džonatan Marbl nikada nije uperio revolver u čoveka. Nosio ga je samo da bi prikazivao svoju veštinu, ubirao novac od opklada i izgledao opasan kao stari, dobri Divlji Bil Hikok. A bio je pitom poput kunića, verujte mi... Naučio je da puca od nekakvog strica, puškara, u Merilendu. Taj stric je bio stari neženja, čudak i osobe njak, a Džonatan je u nekakvom glupom požaru izgubio i oca i majku, pa ga je taj stric uzeo i odgojio u poštenog čoveka, dakako. Pokušao je od Džonatana da napravi dobrog majstora puškara, ali se Džonatanu više svidelo da bude strelac, i da ide sa vašara na vašar i dobija opklade. Razumem ja njega. Eto, ja sam čitav život rmbažio uz nakovanj kao konj, i nikome nije jasnije nego meni kako je lep, lak i sladak život bez muke. Samo

da ste videli Džonatanove ruke — kao u devojčice! On je u tim rukama držao samo revolver, nikada čekić.

A Henkove ruke su bile kao lopate. Tako velike, tako tvrde i tako prljave! Bad i ja smo pogledali njegove rucerde, a Henk je nastavio:

— Tako je Džonatan napustio svog dobrog strica kad mu je bilo sedamnaest, a imao je samo revolver i pola dolara. E, sa tih pola dolara je dospeo do nekog vašara i pobedio na streljačkom takmičenju i već je imao pedeset, i izvesnu slavu, koja je nekako išla ispred njega, kuda god išao. Svi su već unapred znali, na vašarima, da dolazi Džonatan Marbl. Pobeđivao je redom, na svim vašarima od Merilenda do Kanzasa, sve dok u Kanzasu nije izgubio. Činilo se da tog dana nije bio baš zdrav. Mučio ga je stomak. Pojeo je nešto, valjda, šta li? A tu kao ga je Čarli Mejn, ili kako se već zvao. Pucali su u boce, na četrdeset koraka, i Čarli Mejn je smakao svih šest, a Džonatan samo pet. Izgleda da Džonatan nije voleo da gubi, pa se tu noć napio i potukao sa nekim rmpalijom koji je bio za dve glave viši od njega. Taj badža se zvao Bert Higinis i zakačili su se ko zna zbog čega. Higinis je mislio da može Džonatana da tuče jednom rukom, ali se dogodilo da ga je Džonatan ugrizao za uho i gotovo mu iskopao jedno oko. Uopšte, Bert Higinis je izvukao deblji kraj. A taj Higinis je bio brat šerifove žene, pa je zbog toga šerif uhapasio Džonatana Marbla, a sutradan ga je lokalni sudija osudio na pet meseci zatvora, i da plati odštetu. A ispalo je da odšteta iznosi tačno onoliko love koliko se zateklo u Džonatanovom džepu. Osim toga, oduzeli su mu i revolver, jer su, glupani, verovali da je to neki poseban revolver i da Džonatan zbog toga pobeđuje na takmičenjima. Džonatan, koji se u međuvremenu otreznio, nije na sve to rekao ni reč i mirno je odležao kaznu u zatvoru i platio odštetu. I kada se sve završilo, otišao je iz Kanzasa zauvek, obećavši sam sebi da više nogom neće kročiti u njega. Međutim, Bert Higinis nije zaboravio tuču, jer su mu ostale uspomene — jedno gotovo pokidano uho i jedno oko kojim je iz dana u dan sve manje video. A Bert je hteo da se ženi, pa se dogodilo da ga budući žena nije htela bez uha i poluslepog. E, tada je Bert Higinis poludeo i zakleo se pred svima da će poći da pronađe Džonatana Marbla i da će mu otkinuti glavu.

Bad i ja smo jedva disali, jer smo zamisljali kako izgleda kad neko nekome otkida glavu i od te jezovite slike smo se prestravili. Ja sam morao dobro da stegnem petlju da bih dalje slušao Henka, a od svega na svetu sam više voleo da ga slušam.

— Jesu Bertu govorili ljudi da Džonatan nikada nije uperio revolver u čoveka, ali su mu i govorili da za sve postoji prvi put i da je bolje da on ne bude taj prvi čovek u koga će Džonatan Marbl uperiti revolver, ali Bert Higin je bio tvrdoglav kao mazga. Kupio je revolver i krenuo tragom Džonatana Marbla. A taj trag nije bilo teško pratiti, jer se znalo na kom vašaru Džonatan puca, i pobeđuje, pa je Higin jahao za Džonatanom sve do San-Antonija, u Teksasu, i tu su se sreli. Treba znati da je u San-Antoniju tada šerif bio Bat Masterson, a sa tim tipom nije bilo šale. Jer, Bat je bio čova koji puca prvi i ne prestaje da puca dok se njegov protivnik mrda, a nije voleo nikakvo nasilje u mestu u kome je on bio zakon. Već kada je Džonatan stigao u San Antonio Bat ga je dočekao i rekao: »Ako čujem da si taj svoj čarobni revolver vadio na ljude, razneću te!« Džonatan je mirno odvratio: »U životu nisam podigao revolver na čoveka, i računam da nikada i neću!« »Vodi računa da bude kako kažeš«, rekao je Bat Masterson, ali je zadužio jednog od svojih pomoćnika da uvek bude u Džonatanovoj blizini. Bat je bio od onih ljudi koji misle da revolver služi samo da bi se izbušio čovek, a ni za šta drugo.

Bad i ja smo slušali Henka i u sebi se zaricali da nikada u životu nećemo ni uzeti u ruke tu spravu kojom se ubijaju ljudi. Međutim, goreli smo od želje da dodemo do kakvog revolvera i bar pokušamo da pogodimo iglu na trideset koraka udaljenosti.

— Onda je, pre vašara u San-Antoniju, stigao Bert Higin. Raspitivao se za Džonatanu, a to je nekim ljudima bilo sumnjivo, pa su dojavili Bat Mastersonu. A Bat Mastersonu ne treba mnogo, pa je požurio da pronade Berta Higinu i da ga upita: »Šta će tebi Džonatan Marbl, čoveče?!« A Bert Higin je bio dovoljno budalast da Mastersonu pokaže uho i oko. Higin se nije nadao da će mu Bat reći ovo: »Slušaj, čoro, u mom gradu neće biti nikakvih obračuna, i bolje da te ne vidim u blizini Džonatana Marbla, inače ću ti ja lično metkom izbušiti dru-

go oko!« Bert Higin je bio glup i tvrdoglav, ali ne toliko da se usudi da se suprotstavi Bat Mastersonu, pa je uvukao glavu među ramena i rekao: »Ali, nije valjda zabranjeno da učestvujem na streljačkom takmičenju?!« »Ako uopšte možeš da vidiš metu, možeš«, nasmejao se Bat Masterson. Taj nije štedeo nikoga, a voleo je da se našali, bogamui!

Bad i ja smo čutali, otvorenih usta i zurili u Henka, imajući osećaj da će se sada Henk razdvojiti i pretvoriti u Bata Mastersona i Džonatana Marbla i Berta Higinu i da ćemo moći zaista da vidimo šta se odigralo u San-Antoniju. A Henk je to dobro znao pa je pričao sve ubedljivije.

— Bert Higin se uistinu prijavio za streljačko takmičenje na vašaru u San-Antoniju, iako je znao da nije u stanju da pogodi metu, koja je, za početak takmičenja, bila na petnaest koraka. Ali, udesio je da dobije mesto do Džonatana Marbla i smerao je da okrene cev tako da kao slučajno pogodi Džonija Iglu. Plan je bio glupav, ali se Higin nadao da može da uspe. On će se, onda, pravdati pred Mastersonom da se sve slučajno desilo. Higin je baš bio teška budala. Džonatan se malo iznenadio kada je pored sebe, na takmičenju, video Higinu, ali nije rekao ni reč. Mirno je ispucao svojih deset metaka u centar mete, okrenuo se i otišao pre nego što se Bert Higin snašao. Tako Higin nije ni dobio svoju šansu da kao slučajno opali u Džonatanu.

Znali smo da se priča nije završila, ali je Henk ustao, otišao prvo po čaše, zatim po medovinu, pa je nalivao tu medovinu dugo, i onda nam dao po čašu. Henk je nastavio da priča:

— Naravno, Bert Higin nije prošao prvi krug takmičenja, pa u drugom i nije mogao biti blizu Džonatanu, da bi kao slučajno prosvirao starog Džonija Iglu. Ali, zato je Džonatan prvo bio najbolji u drugom krugu, na dvadeset koraka, pa u trećem, na dvadeset pet koraka. . . U finalu je meta bila, po običajima oko San-Antonija, lula od kukuruzovine, pa ko je skine — pobedio je. Bila su tri strelca, ali onoj dvojici nisam zapamtio imena. Džonatan je pucao drugi. Onaj pre njega je promašio, a onda je Džonatan stao na crtu i skinuo lulu u trenu, tako da je svima zastao dah. Međutim, i onaj iza njega je pogodio, pa su odlučili da gađaju nešto sitnije. Onda je Džonatan rekao da bi bilo dobro da gađaju novčić

od pola dolara na trideset koraka, a onaj drugi se složio. I, promašio je, a Džonatan je pogodio i dobio osam stotki. Zatim je došao Bat Masterson i rekao Džonatanu: »Momak, ovo si dobro uradio, a sada se čisti iz San-Antonija, jer te neki Higinis traži, a ja ne bih voleo da vas ubijem obojicu zato što narušavate red u mom gradu!« Džonatan je rekao: »Ne nameravam da narušavam red!« I, otišao je, prema Dalasu, prvom kočijom. Na sreću, Bert Higinis je to kasno saznao, pa je morao da se opije i pobije sa nekim lokalnim momkom, od tuge. Zato ga je lično Bat Masterson tresnuo drškom revolvera po tintari i proveo je petnaest dana u zatvoru. Kada je izašao, Džonatan je već bio u Novom Meksiku.

Henk je voleo medovinu, pa smo i Bad i ja morali da je volimo, pa smo popili, sva trojica, pomalo medovine, a onda je Henk nastavio:

— E, u Novom Meksiku, u mestu zvanom Los Kabahos, upoznao sam bolje Džonatanu. To je jedna usputna stanica Baterfildove linije kočija za Kaliforniju, a ja sam tu radio kao kovač i štalski momak. Džonatan je bio u jednoj kočiji i odmah sam ga prepoznao, čim sam ga ugledao. Prišao sam i rekao: »Sunca ti, jesi li ti Džonatan Marbl?« On je rekao: »Jesam.«

Rekao sam mu da sam toliko slušao o njegovom pucanju da mi se čini da ga poznajem odavno. Znao sam ja da mnogi ljudi to kažu Džonatanu, jer je on bio neko, ali ja sam tako osećao a uvek sam govorio onako kako osećam. I, Džonatan se odmorio, nešto malo i jeo, a ja sam posmatrao, jer je on bio čudo, a onda se pojavio neki balavac, kao niotkuda, na nekakvom sipljivom konju, sa nekakvom zardalom revolverčinom o pojasu. Taj je bio zao, to se moglo reći na prvi pogled. Imao je sitne oči i tanke usne i mucao je kao sam đavo. Prvo je samo hteo da mu potkujem konja, a onda je primetio Džonatanu i pitao: »Je li ono Džoni Igla?« Rekao sam: »Jeste, ali on ne voli kad ga zovu Džoni Igla.« »Šta se to tebe tiče,« odbrusio mi je taj balavac i krenuo prema Džonatanu. Znao sam da će biti zla, a znao sam i da Džonatan neće pucati u tog balavca.

Morali smo da sačekamo da Henk ponovo savije jednu od svojih cigareta, pa tek onda nastaviti priču:

— Balavac je stao, raskrečenih nogu, ispred Džonatanu i rekao: »Ti si, dakle, taj hvalisavac koji navodno može da po-

godu muhu u letu. A, gde je gadaš, je li među noge?« I nasmejao se, a svi ostali su bili vrlo tihi, jer su predosećali nevolju. Džonatan ga je mirno pogledao i nije rekao ništa. Znao sam da se već ranije sretao sa takvim usijanijim glavama, ali nisam znao kako će se izvući ovoga puta. Do tada se uvek nekako izvlačio. . . Tada je balavac rekao: »Možda si dobar strelac, ali kažu da si takva kukavica da nisi u stanju da staneš pred čoveka sa revolverom!« A Džonatan ga je pogledao pažljivije i rekao: »Nisam za kavgu, dečake!« Možda je bilo pogrešno što je tog balavca nazvao dečakom. Tek, balavac ga je pljunuo. Baš ovako. . .

I Henk je pljunuo na pod kovačnice. Henk je produžio:

— Sećam se da su neke žene, a bilo ih je tu, zavriskale očekujući pucnjavu. Ali, Džonatan je samo hladnokrvno izvadio iz džepa maramicu i obrisao lice, a onda je ustao i okrenuo leđa balavcu. Bez reči. Uputio se prema kovačnici, a ja sam stajao u vratima, sa čekićem u ruci, i gledao sve to. »Kukavico! Nemaš petlju ni da me pogledaš u lice!« urlao je klinac i išao u stopu za Džonatanom, a ruka mu je počivala na dršci zardalog revolvera. Znao sam da bi taj klinac mogao da puca Džonatanu u leđa. Tako nekako je izgledao. »Uostalom, takvi i ne treba da žive!« siknuo je balavac i izvukao revolver baš u času kada se Džonatan okrenuo. I, Džonatan je držao revolver u ruci. Klinac nije imao šanse, samo da je Džonatan hteo da puca. Ali, Džonatan nije nameravao da puca. Mirno je kazao: »Evo ti ovo gvožđe. Svima možeš pričati da si ponizio Džonatanu Marbla.« I bacio je svoj revolver pred noge tom balavcu. Ali, ovaj je hteo više od toga. Podigao je revolver i zapeo oroz. U očima mu se videla želja da postane čovek koji je ubio Džonatanu Marbla, i ja sam to video. Ne znam kako mi je uspeo da bacim čekić pre nego što je balavac ispalio metak, ali uspeo mi je, pa ga je čekić tresnuo posred čela, a metak koji je ispalio je odleteo u nebo. Klinac se srušio krvavog čela i bez svesti, i svima je laknulo; a ja sam potrčao i uzeo svoj čekić i, svega mi, pljunuo tog balavca ravno u odvratno lice. Džonatan mi nije ništa rekao. Odnosno nije tada, već kada je kočija već bila spremna da krene. Tada je došao u kovačnicu i kazao: »Izgleda da si mi spasao život.« »Izgleda,« rekao sam. »E, pa,« rekao je Džonatan, »tvoj sam dužnik. Ako mogu nekako. . .« »Nema veze,« re-

kao sam ja. »U redu. Onda, ako ti bilo kada nešto zatreba, potraži me,« rekao je Džonatan i otišao.

Bad i ja smo gutali pljuvačku da ovlazimo grla, suva od uzbuđenja. Znam sigurno da je i Bad, kao i ja, gorko žalio što on nije taj koji je spasao život Džonatanu Marblu.

— Mislio sam da više nikada neću imati priliku da sretnem Džonatanu. Potkivao sam konje, i hranio ih, timario i pojiu u Los-Kabahosu; i mnogo puta popio besplatno piće, jer su me neki ljudi častili, znajući da sam spasao život Džonatanu Marblu. Na neki način i ja sam bio neko, tih dana. A onda se u Los-Kabahosu pojavio Bert Higin. Raspitivao se da li je ovim putem prošao Džonatan. Ja to nisam odmah saznao, već tek kada je Higin otišao. Rekli su mi: »Neki Higin iz Kanzasa ide tragom Džonatanu Marbla. Čini se da mu je Džoni Igla u nekoj gužvi otkinuo uho i oćoravio ga na jedno oko. Taj Higin se zaklinje da će izbušiti Džonatanu. Henk, kako bi bilo da požuriš za njim, da ponovo spaseš život Džoniju?« E, tada sam ja dobro razmislio, pokupio svu svoju uštedevinu i pitao kuda je krenuo taj Higin, a neko mi reče da je krenuo u Kaliforniju, u Sakramento, jer će tamo biti veliki vašar za dve nedelje, pa se Higin nada da će se Džonatan pojaviti na tom vašaru. »Okej! Onda i ja idem u Sakramento,« rekao sam i uzjahao konja, pa ravno u Kaliforniju. Nije baš da sam mislio da ponovo spasavam Džonatanu, ali mi je bilo veoma stalo da odem iz Novog Meksika, jer mi tamo beše dosadilo. Novi Meksiko je tada bio prilično pusta zemlja, ako uopšte možete da zamislite kako je to izgledalo.

Nismo mogli. Bad i ja nismo imali pojma ni gde je Novi Meksiko. Međutim, ja sam imao utisak da je to pustinja slična onoj u Africi, čiju nam je sliku pokazivao učitelj. Jednom, kad Bad i ja nismo pobešli iz škole.

— U Sakramento sam stigao upravo kada se pripremao veliki vašar. . . . pričao je Henk. — Znae već, rodeo i slične stvari. I, naravno, takmičenje u streljaštvu. Sakramento je bio veliki i bogat grad, pa je nagrada za najboljeg strelca bila čitava hiljadarka. Prijavljivalo se mnogo momaka koji su mislili da mogu da pogode metu bolje od ostalih. Imao sam dovoljno novca da se tih nekoliko dana provedem na vašaru, pa sam odlučio da se prijavim za bacanje potkovic.

Nagrada je bila dve stotine dolara, a ja sam hteo da otvaram sopstvenu kovačnicu, i trebala mi je lova. A bio sam dobar u bacanju potkovic. Usput sam već bio čuo da će u Sakramentu pucati i Džonatan Marbl. Znao sam da će se, možda, pojaviti i taj Bert Higin, ali nisam bio toliko lud da se raspitujem. Ja nikada nisam bio zato da nekome izadem pred cev, a najmanje budalama poput Berta Higin. Ja sam bio pametan. Jer, da sam gurao nos gde mu nije bilo mesto sigurno nikada ne bih poživio da vam pričam sve ovo.

Bad i ja smo se nasmejali. Bilo nam je smešno, ali smo nekako još više voleli što Henk nije gurao nos gde mu nije mesto. Jer, kao što je rekao, da jeste, nikada nam ne bi pričao priču. On je postavio:

— Vašar je počinjao za dva dana i već prvi dan je trebalo da bude bacanje potkovic, a tek četvrti dan takmičenje u streljaštvu, što je značilo da Džonatan neće biti tu da vidi kako ja bacam potkovicu, ali ću ja svakako biti tu kada on bude pucao. Dva dana sam šetkao Sakramentom i, za svaki slučaj, čulio uši ne bih li negde čuo ime Berta Higin. Nisam ga čuo, ali sam zato sreo jednu Manuelu, koja me je naučila da pijem tekuću. Kamo sreće da je nisam sreo i da nisam naučio da pijem tekuću, jer bih možda i bacio neku potkovicu kako treba na takmičenju. Ovako, bio sam mamuran toliko da nisam video ni klin na koji je trebalo nabacivati potkovicu, i ispaao sam među prvim. Za utehu, ali ne baš bog zna kakvu, ostala mi je Manuela. Njoj sam pričao kako sam spasao život Džonatanu Marblu, a ona me je upitala: »A ko je to Džonatan Marbl?« Takva je bila Manuela.

Bada i mene nije interesovala Manuela već Džonatan Marbl, ali nismo smeli da prekidamo Henka, a njega je Manuela, izgleda, interesovala i sada, pedesetak godina posle događaja u Sakramentu.

— Veče uoči takmičenja u streljaštvu pojavio se Džonatan Marbl. Oko njega su se odmah sakupili, kao pčele oko košnice. Ljudi vole da dosađuju slavnim tipovima, a Džonatan je bio slavan, bogami. Ja se nisam mnogo gurao da mu dođem blizu, jer sam znao da ćemo se sresti sigurno, jer smo obojica bili u Sakramentu, a jedan drugom smo značili nešto. Zaboga, pa ja sam mu spasao život, a ljudi ne zaboravljaju kad ih neko izvu-

če iz gužve. I, sedeo sam sa strane i čekao da gužva oko Džonatana nestane, a sve vreme sam pažljivo gledao svakoga ko je prilazio Džonatanu, jer sam znao da je tu negde i taj Higin. Ali, Higin se nije pojavio, ko zna zbog čega. Onda sam prišao Džonatanu. Bogami, odmah me je poznao i stegao mi ruku. »Baš je dobro što se ponovo vidimo,« tako je rekao, pa smo otišli u jednu od boljih krčmi u Sakramentu. Nismo pili, u stvari nismo pili mnogo, već mi je Džonatan platio carsku večeru i razgovarali smo, onako, bez veze. Ja sam mu rekao da sam došao da probam sreću sa potkovicama, i kazao sam mu za Manuelu i za tekilu, i kako sam prošao na takmičenju, a Džonatan se smeja i pitao: »A koliko tebi treba dolara za tu tvoju kovačnicu?« Rekao sam mu da bi mi trebalo možda tri, možda četiri stotine. »Dobro,« rekao je Džonatan, »pozajmiću ti taj novac.« »Kako da ti vratim?« upitao sam ja. »Evo kako,« rekao je Džonatan. »Kada me neka budala ubije, neka tebi bude zadetak da mi podigneš nadgrobni spomenik.« Zabezeknuo sam se. Rekao sam: »Gluposti, Džonatane!« »Nisu gluposti,« rekao je Džonatan, »Ima usijanih glava, i ja samo čekam kada će jedan od njih zaista da me ubije. I sam znaš da nisam u stanju da pucam u čoveka.« Više nisam znao šta da mu kažem, pa sam odvalio: »I ovdje te traži jedan.« »Znam,« rekao je Džonatan. »Traži me Bert Higin. Možda će on biti taj koji će posle nositi slavu čoveka koji je ubio Džonatana Marbla!«

Bad i ja smo zamišljali taj razgovor i ja sam mislio da su se Džonatanu Marblu morale blistati oči u nekakvom polumraku krčme, jer je govorio o svojoj smrti. U nekoj knjizi sam pročitao da se ljudima blistaju oči kada govore o svojoj smrti. Henk je pljunuo kroz zube i nastavio:

— Tu noć nisam mogao da spavam. Sve sam mislio o tome da je sasvim moguće da Bert Higin pronađe Džonatana i zaista ga ubije. I, sutradan sam pošao na takmičenje u streljaštvu osećajući u stomaku nekakve crve ili tako nešto. A tamo sam zatekao Džonatana sasvim hladnog. Svega mi, taj se nije bojao ničega. Prišao sam mu kada je bilo zgodno, tek da ga pozdravim, a on mi očima pokazao na jednog ogromnog čoveka zloknog izgleda, koji je stajao sa strane i merkao Džonatana, baš kao što bih ja merkao čurku na ražnju. »To je Bert Hi-

gins,« reče Džonatan, a mene kao da je ujeo bumbar. »Čeka priliku,« rekao je Džonatan. Hteo sam da idem i potražim šerifa, ali je bilo poznato da je šerif u Sakramentu veći ljubitelj viskija nego pravde i zakona, pa od moje zamisli nije bilo ništa.

Džonatan je izgledao kao da ga se sve to ni najmanje ne tiče, a ja sam se bojao da će taj Higin zaista iskoristiti neku priliku i ubiti Džonatana. Nisam imao oružje. Nikad ga nisam nosio, osim u ratu, a ni tada nisam često pucao. Ali, tada sam pozeleo da imam neki revolver pri ruci, pa da odbranim Džonatana.

Henk je otpio malo od medovine, pa smo morali i Bad i ja, a to je prijalo, jer su nam grla bila suva od uzbuđenja. Onda Henk produži priču:

— A onda je počelo takmičenje. Bilo je više od stotinu onih koji su mislili da mogu da pobede Džonatana Marbla, a gotovo dve hiljade onih koji su došli da vide kako Džonatan puca. Padale su opklade. Najviše je bilo onih koji su se kladili na Džonatana, a samo malo onih koji su se kladili protiv njega, ali samo za malo love, da ne bi mnogo izgubili. Jer, svima je bilo jasno da Džonatan ne može da izgubi. Takmičenje je, onda, počelo i prvi krug je već bio težak, jer je valjalo pogoditi kartu na deset koraka. Zna li vi šta znači igraća karta na deset koraka?

Bad i ja nismo znali, pa je Henk ustao, izvukao iz džepa nekakvu staru, masnu kartu i odmerio deset koraka, a to je bilo ispred njegove kovačnice, a Bad i ja smo zurili u tu kartu, koja je izgledala kao marka na pismu, i bilo nam je jasno.

— E, karta je bila na deset koraka. Počeli su da pucaju. Zao mi je što nisam video mnogo od tog takmičenja a nisam, jer sam stalno imao na oku onog Higin-sa, a taj je stajao kao ukopan sa strane, i samo merkao Džonatana. I, kada sam mogao ponovo da pogledam kako stoji stvar u takmičenju, već su kartu pomerili na petnaest koraka, a ostalo je jedva tridesetak strelaca. Naravno, Džonatan je bio među njima i baš sam gledao kako skida, sa lakoćom, tu kartu na petnaest koraka. Gomila je klicala, ali Džonatan se nije na to osvrtao. Bio je hladan kao led. I, onda su svi ispucali taj drugi krug. Ostalo je njih sedamnaest koji su pogodili, pa su kartu odmaknuli na dvadeset koraka. To je bilo nešto, pa su opklade povećavane, a sami takmičari su se znojili. Osim Džonatana, naravno. Jer, on

odluči da puca prvi. Stade na crtu i podiže revolver. I gotovo ne nišaneći, prosvira kartu kao da je velika kao vrata. Posle toga su se drugima i te kako tresle ruke. Jedva njih petorica, pored Džonatana, pogodiše kartu i bilo je jasno šta će se događati do kraja. Onda kartu pome-riše na dvadeset pet koraka. . .

Ja sam se i nehotice okrenuo i pogledao kroz vrata kovačnice, pokušavajući da procenim koliko je to dvadeset pet koraka. Po mome, to je bilo kao do druge strane ulice.

— I tad je Džonatan pucao prvi. Stajao je malo, sa revolverom u ruci, i gledao tu kartu, a onda je naprosto podigao ruku i skinuo kartu. Gomila je uzdahnula, a ostali takmičari su stisnuli zube i zabilili ruke u džepove, da se ne primeti koliko im drhte. Ja sam očima šarao od Džonatana do Higinisa, pa skoro i da nisam primetio kada su se strelci i sudije dogovorili da metu pomere odmah na trideset pet koraka. E, onda je nastala nekakva svada, jer ostali strelci nisu hteli da dozvole Džonatanu da puca prvi. Sam Džonatan je rekao: »Meni je svejedno«. Onda su sudije rekle da ostali mogu pucati pre njega, i oni su pucali, i psovali, jer su promašivali, a iz gomile su im se rugali, da je to bilo naprosto smešno i žalosno. I, onda je istupio Džonatan. Stao je, a svima ostalima je stao dah. Vladala je grobna tišina i svi su očekivali da Džonatan opet napravi čudo i pogodi kartu na trideset pet koraka. Džonatan je stao na crtu, izvukao revolver i počeo da se priprema, gledajući prema karti, koja se jedva videla, a onda je podigao revolver. . .

Henk je zastao, a Bad i ja smo brzo počeli da dišemo, kao da smo želeli da se nadišemo vazduha pre nego što Henk dovrši priču u kojoj, očekivali smo, Džonatan Marbl pogada tu kartu.

— Svi su očekivali pucanj — nastavio je Henk. — Međutim, umesto pucnja prasnuo je glas Berta Higinisa. On je stajao sa strane i viknuo: »Nećeš pogoditi!« Svi su se okrenuli da vide ko to više. Osim Džonatana. Taj je stajao sasvim mirno, sa podignutim revolverom. Čekao je da se žamor smiri, a onda je ponovo počeo da gleda niz cev revolvera. I, onda je Higinis ponovo povikao: »Ama, džabe gadaš! nećeš pogoditi!« Iz gomile su ga učukivali, ali se Higinis cerio na sve njih i gledao samo u Džonatana. A Džonatan je spustio revolver i lagano se okrenuo. Odmerio je Higinisa dobro, la-

gano, smireno. I to je bilo sve. Zatim se ponovo okrenuo i ponovo gledao kartu. Gledao sam u Higinisa, i taj tip je već bio zinuo da ponovo nešto vikne, kada se iz gomile izdvojio jedan visoki momak u neaklovom crnom odelu, kao za pogreb. I taj je izvukao iz džepa nekakav revolverčić, ne veći od štipaljke i prislonio ga Higinisu na čelo. Nije rekao ništa, samo mu je to čudo prislonio na čelo. Nisam imao pojma ko je to, i tek mnogo kasnije su mi rekli da je to bio lično Art Densing, jedan od onih koji su gradili pruge preko ove naše velike zemlje. Strašan momak! I, Densing je držao revolverčić na Higinsovom čelu, i ovaj se nije usudio ni da bekne. Džonatan je nešto duže gledao onu kartu, a onda je lagano podigao revolver i opalio. . .

Bad i ja smo piljili u Henkove oči kao da kroz njih možemo da vidimo sve ono što je on gledao pre pedeset godina. A, Henk se mangupski osmehnuo, progutao gutljaj medovine i nastavio tek kada je taj gutljaj stigao u njegov želudac:

— Karta je pala. Džonatan je, naravno, pogodio. E, onda je trebalo videti kakvo se slavlje sručilo na Džonatanovu glavu. Svi su hteli da potapšu Džonatana po ramenu, da mu stegnu ruku, a neki su, bogami, hteli da iskoriste gužvu i očiste njegove džepove. Sreća je što taj nikada nije nosio lovnu pušku džepovima. Imao je poseban, kožni pojas i u njemu sav novac koji je zaradio na vašarima. I, dok je vladala gužva, Art Densing je vratio svoj revolverčić u džep i nestao, kao da ga nikada nije ni bilo, a Bert Higinis je, sav crven u licu od besa, stajao tamo i nije mogao ni da vidi Džonatana, a kamoli da mu pride. Meni je kao malo laknulo, pa sam prestao da motrim na Higinisa i gurao sam se kroz gomilu da i ja čestitam Džonatanu. I jedva sam se probio do njega, a kada sam mu stegao ruku, Džonatan reče: »Hajdemo nekuda odavde.« I, otišli smo ponovo u onu krčmu, samo smo pre toga zastali da Džonatan uzme nagradu. Rekoh mu: »Onaj Higinis je stvarno hteo da te izazove.« Džonatan reče: »On je budala.« Rekoh mu da su takvi opasni i da bi bolje bilo da uskoči u prvu kočiju i zbrisi iz Sakramenta, ako neće sebe da izloži opasnosti. Međutim, Džonatan se samo nasmejao i rekao: »Pa, on me goni već mesecima, a ako odem goniće me i dalje. Zar ne misliš da bi to moglo da se završi ovde, u Sakramentu?« »Ali, on hoće da te ubije,« rekao sam. »Znam,« rekao je

Džonatan. E, tada mi ništa nije bilo jasno. Kako to da čovek koji ne želi da puca u ljude može tako mirno da čeka da ga neko ubije?! Rekoh: »Ali, Džonatane, ti bi mogao da ga smakneš a da on i ne trepne!« A on reče da on jednostavno ne može da puca u čoveka.

Opet je bio red da Henk savije jednu cigaretu, a Bad i ja smo cupkali u mestu, očekujući da nastavi priču...

— E, pa, nisam bio pametan. Došlo mi je da tresnem Džonatana i da ga odvučem silom na prvu kočiju koja iz Sakramenta vozi bilo kuda. Ali, ja sam mu bio prijatelj, a prijatelj prijatelja ne sme da tresne tek tako. I, čutao sam, a imao sam osećaj da će se dogoditi nešto strašno, i samo sam gledao kako Džonatan mirno ispija piće. »Pa, gde ćeš ti sad?« upitao me je. »Ne znam«, priznao sam mu. On da je on izvukao iz onog svog kožnog pojasa pet stotki, sve u srebru, i složio ih ispred mene na sto. Rekao je: »Ovo je za tebe. I, da mi podigneš lep nadgrobni spomenik, ma gde poginuo. Hoćeš li sa ovim moći da otvoriš kovačnicu?« »mogu i dve«, rekao sam ja. »Onda dobro«, rekao je Džonatan. Smatrao je da smo se dogovorili i meni nije preostalo ništa drugo nego da pokupim lov i da se nadam da će on umreti prirodnom smrću, posle mnogo godina, kada ja budem imao uštedevinu kojom sam zaista čvrsto nameravao da mu podignem kameni spomenik visok bar deset stopa. To je bilo najmanje što sam mogao učiniti za njega. Samo sam molio boga da ne moram odmah, tu, u Sakramentu da mu plaćam za spomenik, jer mi onda ne bi ostalo dovoljno love za kovačnicu. U Sakramentu je sve bilo strašno skupo tih godina.

Bad i mene se nije ticalo što je u Sakramentu bilo nešto strašno skupo. Mi smo nestrpljivo čekali da Henk ispućka svoju cigaretu i da nastavi pripovest. A on kao da je namerno pušio polako.

— Popili smo tu malo i pojeli neke tortilje, a onda je Džonatan rekao da mora u hotel, jer je umoran i hoće da spava. Rekao sam: »Otpratiću te.« I, izašli smo iz krčme, a ispred krčme je stajala gomila i ja sam pomislio da su se okupili da pozdrave i vide Džonatana, jer je on zaista bio neko. Međutim oni se nisu okupili zbog toga. Jer, kada sam bolje pogledao, video sam da na drugoj strani ulice stoji Bert Higin i da je pijan kao zemlja. Jedva je stajao, a oči su mu bile krvave od viskija ili tekile, ili već šta je pio. Ur-

lao je nešto kao da će on pokazati tom ladoležu Džoniju Igli, i sve takve neke gluposti. Rekoh Džonatanu: »Bolje bi bilo da zbrisiš me!« Ali, Džonatan mirno reče: »Idemo svojim putem.« I, bogami, krenuo je svojim putem, a ja za njim, a kolena su mi klecala od straha. Onda Higin urliknu, jer je primetio Džonatana: »Aha! Evo ga ladolež! On nije u stanju da puca u čoveka, kažu. E, pa red je da se to prover! Jer, ako je u stanju da čoveku odgrize uho i iskopa oko, onda je, nebesa mu, u stanju i da se bori kao čovek, revolverom! A ne samo da buši karte na trideset pet koraka udaljenosti!«

Džonatan je nastavio da ide svojim putem. »Ama, stani, kukavico!« viknuo je Bert Higin. »Pokaži ovim ljudima da nisi pile! Ili jesi?« Džonatan stade i reče jasnim glasom: »Ne želim gužvu, Higin-se.« »Ama, kako ne želiš gužvu kad si mi odgrizao uho i iskopa oko u Kanzasu?! Zar to nije bila gužva?! E, sada je red da opet bude gužva, samo što ću ti ja sad izbušiti kukavičku kožu!«

Bad i ja smo počeli da se ježimo. I Henk je to dobro znao, pa nas je gurkajući terao da progutamo malo medovine, ne bi li se smirili, a nama nije bilo do medovine, već samo da čujemo šta je dalje bilo. Ali, nismo smeli da požurujemo Henka. Takav je bio dogovor. Henk nam je rekao da naprosto neće pričati ako ga budemo požurali. I, Bad i ja smo morali da budemo vrlo strpljivi i da se ježimo čutke. Srknuli smo malo medovine, a onda je Henk nastavio:

— Gomila je, naravno, očekivala da se dogodi dvoboj, pa da vide krv i smrt. Ali, Džonatan Marbl je bio čovek posebnog kova. Taj nije voleo patnju, ni smrt. I, reći ću vam, jer mi je to sam Džonatan priznao — on se gorko kajao čitav život zbog tuče sa Bertom Higinom a ja sam imao osećaj da je on spreman i da dopusti Higinu da ga naprosto ubije, samo da bi konačno prestao da oseća tu strašnu, za njega, krivicu. Meni to nije bilo jasno, ali on je tako govorio i morao sam da mu verujem, jer je Džonatan bio čovek kome se moralo verovati. I, tada, Bert Higin je sipao uvrede kao iz rukava, a gotovo da se nije ni moglo razumeti šta sve govori, jer je zaplitao pijanim jezikom, a gomila je stajala naokolo i čekala da počne pucnjava, pa da svi poskaču u zaklon i izađu tek da vide mrtvaca ili ranjenika koji se grči od bola, u prašini. A Džonatan Marbl je stao

ispred Berta Higinisa i rekao: »Ja sam platio za ono što sam uradio. Tvoja osvetla nema smisla. Ali, ako si baš odlučio da me ubiješ, onda pucaj. Ja revolver neću vaditi. I, treba da znaš da će to biti obično ubistvo i da ćeš posle na najvišim vešalima zbog toga. Pa, razmisli.« Jeste! Ali, Higinis je bio toliko pijan da nije mogao da razmisli. I nasmejao se grohotom, a to je bio odvratan smeh. Smejali su se i neki iz gomile. Onda je neko iz te gomile viknuo: »Džoni Igle je zaista kukavica!«

Bad i ja smo se i dalje ježili i razmišljali (bar ja jesam) da li je čovek kukavica ako neće da puca u druge ljude, i ako se ne suprotstavi napadaču.

— »Jesam«, rekao je Džonatan Marl — nastavio je svoju priču Henk. — E, da ste mogli da vidite ta lica i da čujete tu tišinu. Treba da znate da niko nikada, zapadno do Misisipija nije priznao da je kukavica tako otmeno kao što je to učinio Džonatan Marl. Jer, bilo je da su ljudi priznavali da su kukavice, ali su tada obično plakali i molili za milost, ali Džonatan je stajao uspravno i gledao u lice Bertu Higinisa sa tolikim ponosom i dostojanstvom da sam ja zadržao od nečega što ni danas ne mogu da objasnim. Video sam da je i Bert Higinis progutao knedlu, jer nije mogao da poveruje da neko na takav način može da prizna da je kukavica. Naravno, ja ni jednog trenutka nisam pomislio da je Džonatan Marl kukavica. To je za mene bila hrabrost. Nema veće hrabrosti od suočenja sa smrću, a Higinis beše smrt za Džonatana Marla. I, posle tišine koja je nastala kad je Džonatan rekao da je kukavica, Bert Higinis proguta knedlu i morao je dobro da se nakašlje da bi progovorio. A kad je progovorio, rekao je mnogo tiše: »Nisi bio kukavica kada si mi odgrizao uho i iskopao oko.« »Ne,« reče Džonatan mirno, »Tada sam bio budala. Bio sam pijan, a pijan čovek je budala i ne zna ni šta govori ni šta čini.«

Primetio sam da su se neki iz gomile počeli razilaziti. Činilo im se da više nemaju tu šta da vide. Možda su bili razočarani što je Džonatan Marl priznao da je kukavica, možda su shvatili koliko je on, u stvari, hrabar. Tek, odlazili su... Ali, mnogo ih je ostalo, jer su se nadali da će pasti krv. »Ubiću te, ipak,« rekao je Higinis, ali nije bio više ni tako siguran, a bogami ni mnogo pijan. »Nećeš imati ništa od toga,« odvratio je Džonatan. »Samo ćeš omastiti konopac, i to je sve. Ali,

ako baš hoćeš da vidiš zbog hladnokrvnog ubistva, pucaj! Ja se neću braniti.« Gledao sam u Berta Higinisa i video da se koleba. Bio je to trenutak kada je odlučivao. Osećao sam da gori od želje da smakne Džonatana, ali se bojao. Higinis se bojao, naravno. I ja bih premro od straha kada bi mi neko rekao da ga ubijem, tek tako. I, onda, baš kad sam pomislio da će Bert Higinis lepo pokupiti prnje i savijenog repa zbrisati, neko je viknuo: »Ubij ga, Higinise! Ja ću ti posvedočiti da je bilo u samoodbrani!« I, Higinis je povukao revolver...

Henk je to izgovorio tako da sam gotovo poskočio i uhvatio se za Bada. Istovremeno, i Bad je šćepao moju ruku. A Henk je samo povukao nekoliko dimova i nastavio, praveći se da ne primećuje naše uzbuđenje:

— Ko zna šta je kvrnculo u Higinisovoj glavi. Tek, revolver mu je bio u ruci, a na usnama strašan urlik: »Ubiću te!« Medutim, Džonatan Marl nije ni mrdnuo. Samo je stajao, na jedva desetak koraka od Higinisa, a ruke su mu visile niz telo i uopšte nije pokazivao nameru da prste približi dršci svog revolvera. Vrisnuo sam: »Džonatane! Pucaj!« A on je samo odmahnuo glavom i gledao je hladnokrvno kako mu se Higinis približavao. A on se približavao jer mu je ruka drhtala, pa nije bio siguran da može Džonatana pogoditi sa veće udaljenosti od, recimo, dva koraka. A iz gomile su se čuli glasovi odobravanja. Jer, kada su ljudi u gomili gube pamet, pa im je i tada bilo važnije da vide nečiju pogibiju nego bilo šta drugo. I, to je ohrabrio Higinisa. On zareža: »Vadi revolver, Džonatane!« Džonatan je samo hladnokrvno odmahnuo glavom. Meni se kosa dizala na glavi. Gledao sam kako će Džonatana ubiti taj Bert Higinis kao pile. A Higinis je stao na svega tri ili četiri koraka od Džonatana i podigao je revolver, ciljajući ravno u Džonatanovu glavu. Rekao je, neakvim zagrobnim glasom: »A sad, Džonatane Marble, među tvoje oči!«

I, Henk je bacio opušak u žar kovačke peći, pljucajući trunke duvana sa usana, kao da radi nešto voma važno i neodložno, a Bad i ja smo bili utrnuli od iščekivanja. Onda je Henk ovlažio usta medovinom i, uzdahnuvši, nastavio:

— Rekao je: »Među tvoje oči!« i ja sam pomislio da je sve gotovo. I, izgleda da me je neki očaj, iznutra, iz utrobe, drmnuo i pokrenuo. Skočio sam ispred Džonatana! Pucanj nisam čuo, samo me

je nešto vrelo i teško tresnulo u rame, pa sam poleteo na zemlju kao da me je drmnuo kakav konj. Tek kada sam leđima poljubio zemlju, čuo sam pucanj i video da je to Bert Higinz pucao i pogodio — mene! Nisam stigao ni da osetim bol kada je Džonatan Marbl suknio rukom ka revolveru, brzinom od koje je zastajao dah i već je ispalio svoj prvi metak kada je Higinz zinuo od čuda, jer je shvatio da je pogodio mene, a ne Džonatanu. Džonatanov metak ga je pogodio u zglob desne ruke, pa je Higinsov revolver odleteo u prašinu daleko od njega. Tek tada me je zbolelo i tek tada sam shvatio da sam ranjen. Ali, još sam mogao da gledam i video sam kako je Džonatan, hladan kao led na Misisipiju, ispalio i drugi metak, koji raznese ono jedno, preostalo uho Bertu Higinzu. A Bert Higinz je stajao kao ukopan i nije pokazivao da je uopšte osetio da mu je prosviran zglob desne ruke i razneseno uho. A gomila je čutala kao zalivena. Meni se pomalo već počelo mutiti pred očima, od bola, ali sam video Džonatanovo lice. Bilo je mirno, kao da je isklesano od leda, a oči su mu bile čelične. I, pre nego što je bilo ko stigao da uzdahne, Džonatan je opalio i treći put, i zrno je razbucalo zglob Higinsove leve ruke. Kunem se da tako uništene zglobove nisam video u životu, i bio sam već tada siguran da Bert Higinz više neće moći da drži ni kašiku kako treba, a kamoli revolver. Zatim je Džonatan, veoma polako, ali, kažem vam, zaista veoma polako, vratio revolver u futrolu. Tek tada je Higinz osetio šta mu je Džonatan uradio. I, složio se u prašinu. Bio je u nesvesti kada su neki iz gomile dotrčali do njega. Džonatan je popravio nabore na svom odelu i procedio kroz zube: »Jedno oko mu ostavljam da može da vidi onoga kome će pričati kako ga je Džonatan Marbl unakazio«. Zatim se okrenuo i otišao, ne obraćajući pažnju na mene. A meni je bilo zlo. Vrlo zlo. Rame me je bolelo i povraćalo mi se.

Bad i ja nismo disali.

— Onda se i meni smračilo. Probudio sam se u nekakvoj hotelskoj sobi, obučan samo u zavoj preko ramena, a pored postelje je stajao nekakav doktor, star kao Metuzalem, i govorio mi: »Nemoj da se pomeraš, zrno ti je još u ramenu. Zaglavilo se između dve kosti. Nisam mogao da ga izvadim«. Znao sam da je to moglo da znači da više nikada neću moći pomeriti ruku dovoljno da bih zamah-

nuo čekićem, pa sam zavapio: »Ja sam kovač, zaboga! Neću moći da radim svoj posao!« Doktor je rekao: »To ćemo tek videti. Možda će se zrno samo od sebe pomeriti, pa ću ga iščupati«. Mislim da sam tada opsovao nešto, jer mi je izgledalo malo čudno da se zrno pomeri samo od sebe i zaista sam mislio da ću ostati bogalj. Onda mi je doktor rekao: »Neko hoće da te vidi«, pa je otvorio vrata i u sobu je ušao Džonatan. On je bio taj koji je organizovao da me pckupe sa ulice, i uzeo je tu hotelsku sobu i našao doktora. . .

Bad i ja smo se opušitali. Priča je bila gotovo završena. Ili, možda, nije bila. . .

— I, Džonatan je ušao u moju sobu, stao pored postelje i rekao smireno: »Šerif u ovom prokletom gradu me traži. Neki podlaci su mu rekli kako sam unakazio Higinza i ponudili se da svedoče da to nije bila samoodbrana. Moram da odem iz Kalifornije. Odmah. Valjda ćemo se videti. Nadam se da će tvoje rame biti bolje«. Gledao sam u njegove oči i u njima, negde duboko, video nešto strašno, nešto više od kajanja. U očima mu se čitala nekakva samoubilačka želja. Razumeo sam to. Džonatan Marbl je nateran da puca u čoveka, i to zbog mene. To me je, svega mi, bolelo mnogo više od ramena. Rekao sam mu: »Znaš, nije mi važno ako taj prokleti metak ostane u mom ramenu. Ostaće mi uspomena na dan kada mi je Džonatan Marbl spasao život i učinio nešto. . .« »Nemoj da govoriš«, prekinuo me je Džonatan. Zatim je dodao: »Seti se naše pogodbe. Hoću da mi nadgrobni spomenik bude dobar«. »Biće«, rekao sam ja, i onda je Džonatan otišao. Nisam znao kuda je otišao. Neki su govorili da je otišao na sever, drugi da je zbrisao u Meksiko, a bilo je i onih koji su se kleti da su Džonatanu videli kako se ukrcava na neki brod u San-Francisku. Ja sam nekoliko nedelja ležao u toj hotelskoj sobi, u Sakramentu, a zrno nije htelo da se pomeri iz ramena, pa doktor nije mogao da ga izvadi. Onda je rame prestalo da me boli, pa sam uhvatio prvu kočiju prema istoku. Imao sam lov u početnom da radim u svojoj sopstvenoj kovačnici, i imao sam na umu dogovor sa Džonatanom Marblom. Treći dan puta, negde u Nevadi, prenoćili smo u nekakvom gradiću od šatora, jer je bilo veliko nevreme. Gradić s zvao Homsted. Posle večere sam pio viski sa lokalnim kovačem. . . Znao, kovači vole

da porazgovaraju o poslu, i svemu, i da popiju malo viskija, kada se sretnu.

Bad i ja smo to znali, samo nekako nismo mogli da zamislimo Henka kako piše viski. Njemu je više odgovarala medovina. On nastavi:

— E, taj mi je kovač rekao, onako, kao usput: »A znaš li ti, moj brajko da je kod nas poginuo Džoni Igla?!« Skočio sam sa stolice. Onda mi je on ispričao kako je Džonatan stigao jedne večeri, kočijom, ali nije nastavio put, jer se toliko opio da nije bio u stanju ni da govori, a kamoli da se ukrca u kočiju, pa je morao da ostane u Homstedu i pričekava novu kočiju nekoliko dana. Onda se po kraju pročulo da je Džonatan u Homstedu, pa su nagrnuli ljudi da ga vide. Među tim ljudima je, kako mi je govorio taj kovač, bio i neki klinac od svega šesnaest godina koji je uobrazio da može biti slavan revolveraš. E, taj klinac je ukrado očev revolver i ugrabio priliku da nade Džonatana samog, i pijanog kao tresak, jer je Džonatan mnogo pio posle onoga sa Higinsom.

Bad i ja smo ponovo ostali bez daha, a Henk kao da to nije ni primetio. Nastavio je da priča:

— Malo ko je to video, ali je glavno da Džonatan nije hteo da prihvati izazov tog klinca. Čak mu je bacio i revolver pred noge. Međutim, klinac je pucao. Prva dva metka su promašila, ali treći je pogodio Džonatana Marbla u srce. Taj kovač mi je rekao da je umro pre nego što su se ljudi okupili da vide kako umire.

Bad i ja smo otvorili usta, a u duši nam je titralo nešto. Naprosto, nismo mogli da zamislimo da je Džonatan Marbl tako poginuo. U stvari, nismo mogli da zamislimo da Džonatan Marbl može da bude mrtav. Mislim da je Bad bio spreman da zaplače. Ja, takode.

— Taj kovač iz Homsteda me je odveo da vidim grob Džonatana Marbla. Bila je to obična humka. Čak i bez krsta, samo pola daske na kojoj je bilo napisano: »Džonatan Marbl, čovek koji je pogodio iglu, ali je promašio život«. Pitao sam tog kovača ko je smislio to što je pisalo na toj dasci, ali on nije znao da mi kaže. Posle sam čuo da je tuda prolazio, baš kada su pokopavali Džonatana, nekakav pesnik, novinar, Semjuel Klemens, pa je on smislio to za Džonatana. Bilo je dobro rečeno. Svidelo mi se. A nadam se da bi se i Džonatanu svidelo ono šta sam ja uradio. . . Platilo sam tom kovaču dve stotine dolara da napravi gvozdeni spomenik Džonatanu, visok osam stopa. Nisam ođavno bio u Homstedu, ali se nadam da spomenik još stoji. Valjda ga nije rđa pojela. . .

I, Henk, kao da je završio, ustade i priđe vatri, pa počne da duva mehom da mu se ugallj razgori. To je značilo da je priča gotova. Ali, Bad i ja nismo bili sasvim zadovoljni. Gurkali smo se neko vreme, a onda je Bad skupio hrabrosti i upitao:

— Henk, šta je bilo sa metkom u tvom ramenu?

— Mnogo si radoznao, mladiću — odvratio je Henk. — Ali, kad već pitaš, onda treba da znaš da sam se mučio skoro godinu dana, posle ranjavanja, da nateram ruku da normalno radi. Kad je čovek uporan, sve može da postigne. Ruka me je bolela, dugo, a onda je prestala. . .

— I, još je u ramenu? — upitao sam.

— Naravno — odgovorio je Henk i svukao sa ramena garavu košulju, pa nam ponudio koščato rame, da ga opičamo.

Bad i ja smo prišli i sa strahopoštovanjem dodirnuli Henkovo rame.

— Hajd sad! Priča je gotova. Brište u školu! — viknuo je Henk. — I, vratite se kad poželite medovinu. Ili. . . priču. . .

Rukovodeći se misliju da je knjizi mesto u rukama čitalaca, OOUR •IZDAVAČKA DELATNOST• •DNEVNIKA• odlučila je da iz svog bogatog izdavačkog opusa ponudi deo svojih izdanja pod uslovima povoljnijim od uobičajenih.

Izbor naslova sačinili smo tako da tematski •pokriju• široko interesovanje čitalaštva. Ujedno, želja nam je da nas, ovako sačinjen izbor, predstavi svima koji nas nedovoljno poznaju — kao izdavača sa kojim će se družiti.

POPIS IZDANJA OOUR •IZDAVAČKA DELATNOST• NIŠRO •DNEVNIK• — NOVI SAD

EDICIJA •KAIROS•

1. Dr Draško Redep: CAROLIJA OBIČNOG (ogledi o pesništvu M. Antića)	600
2. Pavle Popović: GRADOVI I BITKE I — II	1.800
3. Jovan Delić: PLESNIK PATETIKE UMA	550
4. Mihal Babinka: ZAVICAJ MAGLE, IZBOR IZ POEZIJE	1.500
5. Mihal Harpanj: PESME MIHALA BABINKE	550
6. IZABRANA DELA BOŠKA PETROVIĆA I — VII	19.000
7. Julijan Tamaš: PESAK I DOBA, IZBOR IZ POEZIJE	8.000
8. Jože Pogačnik: PESNIŠTVO JULIJANA TAMAŠA	300
9. Damjan Antonijević: OPISOM IZNUTRA	300
10. Jevrem Brković: PRIČE O KASTRIKOVAČKOM NARODU	300
11. Branimir Donat: KAFKA U •PROCESU• I DRUGI ESEJI	500
12. Slavko Gordić: U VIDIKU STIHA	300
13. Božidar Kalezić: TELEVIZIJA, TVRDAVA KOJA LETI	500
14. Taras Kermauner: PUT PREKO VODE	700
15. Julijan Tamaš: IZMEĐU KNJIŽEVNE TEORIJE I INTERPRETACIJE	300
16. Bogdan Popović: SAVREMENI PESNICI	300
17. Rade Tomić: VULKAN MOJ BRAT	200
18. Radu Flora: NEBESKI UGAO	8.000

EDICIJA •DETINJSTVO•

1. Kiro Donev: ZBRKANA BAJKA	2.700
2. Dane Zajc: VRATA	2.300
3. Slavica Jovanović: BUBNJARI OKO MENE	900
4. Zoroslav Spevak: PRIČE OD PESKA	1.100
5. Dušan Radović: NA SLOVO, NA SLOVO	900
6. Dušan Turistić: SAN U PIDŽAMI	1.300
7. Istvan Domankoš: VIA ITALIA	1.300
8. Ljiljana Filipović: NEVIDLJIVI PAS	1.000
9. Božidar Mandić: OBIČNO PRE PODNE	600
10. Dragan Lukić: POJAVLJIVANJE VELIKIH DEVOJČICA	1.000
11. Dura Damjanović: MALINJAK	2.700
12. Vladimir Andrić: VEČERNJI SLON	2.300
13. Raša Popov: ŽABAC	2.500
14. Dušan Belča: PRINC	3.800
15. Božidar Timotijević: NEŽNE PESME	700
16. Dobrica Erčić: DOBRO VEČE, DOBRA ZELENA DO-LINO	700
17. Jože Pogačnik: SLOVENAČKA DEČJA KNJIŽEVNOST	1.000
18. Tone Pavčenić: ČAVRLIJA	700
19. Ferenc Feher: TRAGOM PREDAKA	600

20. Sunčana Škrinjarić: PISAC I PRINCEZA	700
21. Rade Dadić: BEJKO MA I DRUŽINA KLA	700
22. Vladimir Milarić: MAMA	400
23. Voja Marjanović: GLAS AUTONOMNOG SVETA	400
24. ZLATNA KNJIGA DETINJSTVA — KOMPLET	30.000

a) Vuk Stefanović Karadžić: I NA NEBU I NA ZEM-LJI	
b) Jovan Jovanović Zmaj: PESME ZA DECU	
c) Ivana Brlić Mažuranić: IZABRANA BAJKA	
d) Desanka Maksimović: CAROLIJA	
e) Dušan Radović: STRAŠAN LAV	

EDICIJA •NEVEN•

1. Dragan Lukić: MOJ TROLEJBUS	1.500
2. Miroslav Antić: NASMEJANI SVET	500
3. Pero Zubac: TITO JE NAŠ DRUG	450
4. Mišo Marić: ŽIV JE TITO	450
5. Sergej Jesenjin: NIŠTA, O KAMEN SAMO SE SPO-TAKOH	700
6. Miroslav Antić: TAKO ZAMIŠLJAM NEBO	700

SLIKOVNICE

1. Stevan Raičković — Aleksandar Pedović: BAJKA O HRASTU	500
2. MAPET ŠOU: GONZO I DŽINOVSKA KOKA	1.800
3. MAPET ŠOU: GICA U SVEMIRU	1.800
4. MAPET ŠOU: DVE NOVE ZVEZDE	1.800
6. SKASKA — BALADA O VIOLINI I CIGANINU	2.000
7. ZLATNE RUKE I — VI KOMPLET DRUGO KOLO	6.000

a) DECA TKAJU	
b) FIGURE OD STANIOLA	
c) IGRAČKE OD PLUTE	
d) OSLIKAVANJE STAKLARJE	
e) SLIKE OD VUNE I KONCA	
f) OBLICI OD GLINE	

POJMOVNICE — SLIKOVNICE ZA PREDŠKOLSKU DECU

Sadržaj:	
a) UČIM DA BROJIM	
b) IGRAMO SE OBLICIMA	
c) UPOZNAJEMO ŽIVOTINJSKI SVET	
d) ŽIVOT U GRADU — ŽIVOT NA SELU	

e) NA MORSKOJ OBALI — ŽIVOT POD MOREM
f) PROLEĆE I LETO — JESEN I ZIMA komplet 1.200

POJMOVNICE imamo na: rumunskom, rusinskom, mađarskom i srpskohrvatskom (ćirilica i latinica)

EDICIJA „STAZE“

1. Stanojka Koprivica — Kovačević: LISICA U RUKAMA	500
2. Đorđije Popović: BEZ DNEVNE SVETLOSTI	500
3. Milorad Gončin: VOJVODANI	500
4. Milenko Nikolić: PARTIZANSKA ŠKOLA	500
5. Sretenije Zorkić: PIONIRSKA TROJKA	2.000
6. Sretenije Zorkić: PREPAD	500
7. Derviš Imamović: CRVENO PROLEĆE	700
8. Đorđije Popović: ORAO ČETIRI JAVI SE	700
9. Magda Simin: SAN MLADOSTI	690
10. Boško Ljubinković: BREZE	890
11. Milorad Gončin: OBRAČUN U TVRDAVI	1.020
12. Đorđije Popović: SMRZNUTI MESEC NAD SLEDENOM PLANINOM	1.190
13. Nena Radulović: MUŠKARAČA	700
14. Branko Čulibrk: VRTEŠKA	2.200
15. Valerija Burkuš: SEĆAM TE SE, BANJICO	1.160
16. Petar Rodić: S ONE STRANE RAZUMA	4.000
17. Dr Slobodan Janković: MRLJA NA SUNCU	3.500
18. Sreten Nikolić: MOJA JUTRA GALEBOVI BUDE	4.200

BIBLIOTEKA „SUPERNOVA“ — DŽEPNA KNJIGA

1. Džeims Bliš: SPOK MORA DA UMRE
2. Artur Klark: KA SPUSTANJU NOCI
3. Kliford Simak: NEVOLJE SA TIHOOM
4. Frederik Pol — Džek Vilijemson: PODMORSKO TRAGANJE
5. Feodor Sterdžen: BULDOŽER UBICA
6. Semjuel Dilejni: ZVEZDANI PONOR

IZVAN EDICIJA — POSEBNA IZDANJA

1. Dr Ljubo Mihić: KOZARA	25.000
2. Ljuba Vukmanović: DEPEŠA O SLOBODI (HRONIKA O 37 TITOVIH DANA)	2.000
3. Velibor Gligorić: PORTRETI GLUME	120
4. Ivan Ivanić: ZLOČINI	400
5. Jovan Vilovac: VETROVI NIKAD NE KASNE	500
6. Kosta Savić: POSLE OBLAKA SUNCE	560
7. Čedo Mihajlović: OD KRIVE ŽICE DO VARALICE	700
8. IZABRANA DELA Rodoljuba Čolakovića I—X	24.000
9. BALKANSKA KUHINJA: Rumunija, Bugarska, Grčka, Albanija, Jugoslavija	20.000
10. Milan Miletić Miodrag Milanović: LARAMI	7.500
11. Vladimir Biljina: RUSINI U VOJVODINI	3.000
12. Dr Emi Kamenov: IGRAMO SE, OTKRIVAMO, STVARAMO	2.200
13. Grupa autora: NOVI SAD — NOVOSADANIMA	6.000
14. Dr Tadija Eraković: LIČNOST DETETA I MOTOPSIHOLOGIJA	3.000
15. Dr Ilija Medić: RAZVIJANJE SAOBRAĆAJNE KULTURE	2.000
16. Nevena Simin: ZAGONETNI ZNAK	1.500

EDICIJA „DRUŠTVO I VREME“

1. Ivo Perišin: GOROPADNA INFLACIJA	600
2. Branko Čobanović: DUGOVI JUGOSLAVIJE	600
3. Janez Stanovnik: SVET U DUGOVIMA I MMF	600
4. Dušan Bogdanov — Senko: RADNIČKA KLASA, SINDIKAT I STABILIZACIJA	600
5. Gavra Altman: VARLJIVI SPOKOJ EVROPE	600
6. Milutin Milenković: LIBANSKA DRAMA	600
7. Aleksandar Fira: MOĆ I NEMOĆ FEDERACIJE	1.100
8. Vasil Grivčev: KURS JUGOSLOVENSKOG DINARA	1.250
9. Franjo Kozul: RELIGIJA I NACIJA	2.800
10. Ivan Cvitković: SLOBODA RELIGIJE U SOC. SAM. DRUŠTVU	2.400

EDICIJA „TEORIJA“

1. Noam Čomski: SINTAKSIČKE STRUKTURE	3.000
2. Vladimir Prop: PROBLEMI KOMIKE I SMEHA	3.000
3. Ernst Kasirer: FILOZOFIJA SIMBOLIČKIH OBLIKA I—III	10.000
4. Milorad Radovanović: SOCIOLINGVISTIKA	3.000
5. Žan Delimo: GREH I STRAH I—II	9.000
6. Žan Delimo: ISTORIJA I TRAGIČNO	6.000
7. Žan Delimo: STRAH NA ZAPADU I—II	13.000

„STRUČNA KNJIGA“

1. Josip Lešić: ISTORIJA JUGOSLOVENSKE MODERNE REŽIJE (1861—1941)	7.000
2. Dr Vuksan Lakićević: ODGOVORNOST U SAMOUPRAVLJANJU	2.700
3. Dr Ivo Merinić: POLITIKA URBANIZACIJE	5.500
4. Dr Gordana Vukadinović: O SAMOUPRAVNOM PRAVU	3.200
5. Dr Đorđe Petrović: RAZVOJNE PROTIVUREČNOSTI AGRO—INDUSTRIJSKOG KOMPLEKSA U SAP VOJVODINI	2.500
6. Dr Vuksan Lakićević: DRUŠTVENA SVOJINA U TEORIJI I PRAKSI	1.500
7. Dr Milo Bošković: ŠESTA KOLONA	3.000
8. Mr Živorad Stevanović: ZAJEDNIČKI PRIHOD, ZAJEDNIČKI ŽIRO—RAČUN U RO	1.200
9. Mr Mihajlo Božović: PRAVNA ZAŠTITA SAMOUPRAVLJANJA	500
10. Dr Radovan K. Drašković: KOMENTAR ZAKONA O DRŽAVNOJ UPRAVI U SAP VOJVODINI	800
11. Mr Dušan Marić: AVNOJ I PRIVREMENA NARODNA SKUPŠTINA	500
12. Mr Filip Martinović: UZROCI DEVALVACIJE JUGOSLOV. DINARA	1.100
13. Dr Milan Mali: SAMOUPRAVLJANJE I FEDERALIZAM	1.080
14. Mr Mihajlo Božović: SAVREMENA ZAŠTITA NA RADU	1.000
15. Dr Dragan Mrksić: PRAVNI POLOŽAJ OSIGUR. DRUŠTVA	2.500
16. Čedomir Prostran: KOMENTAR ZAKONA O PRIVREDNIM PRESTUPIMA	1.500

EDICIJA „SAZNANJA“

1. Dr Andraš David: MOSTOVI UZAJAMNOSTI	300
2. Pjotr Leonidovič Kapica: EKSPERIMENT — TEORIJA — PRAKSA	600

3. Dr Aleksandar Markičević: POŠTENJE I SAVESNOST U GRADANSKOJ PARNICI 300
4. Predrag Matvejević: KNJIŽEVNOST I NJEZINA DRUŠTVENA FUNKCIJA 300
5. Mr Stevan Mezei: VREDNOST I CENA U SOCIJALIZMU 300
6. Dr Vuko Pavičević: O HUMANIZMU 400
7. Pavle Savić: OD ATOMA DO NEBESKIH TELA 500
8. Dr Pal Šarkanj: NA PRÁGU XXI VEKA 300
9. Dr Tvrtko Svob: ŽIVOT, ČOVJEK I DRUŠTVO 300

NAUKA I UNIVERZITET

1. Slavko Borojević: PRINCIPI I METODI OPLEMENJIVANJA BILJA 1.500
2. Dr Vojin Radomirović: REPRODUKCIJA SELJAČKOG GAZDINSTVA 500
3. Ferenc Šoti: UVOD U KIBERNETIKU 500
4. Dr Slavko Krikljuš: UČENJE U NASTAVI OTKRIVANJEM 700
5. Dr Radisav Ničković: RACIONALIZACIJA NASTAVE I UČENJA 700
6. Dr Milenko Popović: MATEMATIČKO I KIBERNETSKO MODELOVANJE PEDAGOŠKIH PROCESA 700

7. Dr Jože Potrč: O SOCIJALISTIČKOJ ETICI I MORALU 700
8. Dr Pavle Ilić: LIRSKA POEZIJA U SAVREMENJOJ NASTAVI 700
9. Grupa autora: OSNOVI FILMSKE KULTURE 800
10. Vasilije Točanac: LEPOTA REČI — UMETNOST PISANJA 300
11. Grupa autora: UVOD U ALGEBRU 700

IZDANJA »ELIKSIR«

1. Dr Damjan Savić: DROGE I MLADI 2.000
2. Dr Ivan Popov i dr Kosta Savić: DEČJA CEREBRALNA PARALIZA 700
3. Dr Dušan Pajić: UROĐENO KRIVO STOPALO 1.150

NT BIBLIOTEKA

1. Živojin Čulum: ČOVEK SE VRAĆA SUNCU 400
2. Miroslav Lambić: VREDI DA SE ŠTEDI 400
3. Veljko Milković — A. Nikolić: SOLARNE ZEMUNICE 500
4. Miroslav Lambić: SUNCE GREJE VODU 700
5. Aleksandar Popov: NEBESKI IZAZOV 400
6. Jaroslav Francisti: KALENDAR I MERENJE VREMENA 700

NIŠRO »DNEVNIK« — NOVI SAD
OOUR »IZDAVAČKA DELATNOST«
NOVI SAD, Vojvodanskih brigada 7/VI

NARUDŽBENICA

Ovim neopozivo naručujem (upisati brojeve knjiga i kojoj ediciji pripada)

ZA GOTOVINU — vrednost naručenih knjiga uplaćujem na žiro-račun broj 65700-603-6350 koje ćete mi poslati po primitku uplate sa popustom od 20 % i

NA OTPLATU — vrednost naručenih knjiga otplatiti u 3 (tri) jednake rate BESKAMATNO, s tim što ću prvu ratu platiti poštaru kod prijema, odnosno naručene knjige ću otplatiti u _____ rata sa godišnjom kamatom od 65 % s tim što ću prvu ratu platiti poštaru kod prijema. **KNJIGE SE MOGU OTPLATITI NAJVIŠE U 6 JEDNAKIH MESEČNIH RATA, A NAJMANJA RATA JE 5.000.— DINARA.** KUPCI na otplatu overavaju narudžbenicu u organizaciji gde rade, a penzioneri prilažu poslednji ček od penzije. U slučaju spora nadležan je Opštinski sud u Novom Sadu.

(Prezime, ime oca i ime)

(Adresa)

(Datum i mesto rođenja)

(Zanimanje)

(Broj l. k. i mesto izdavanja)

(Radna organizacija i mesto

gde je kupac zaposlen)

M. P.

(Datum)

(Overa o zaposlenju
i potpis ovlašćenog
lica)

(Potpis kupca)

 eliksir

REVLIJA ZA POPULARNU MEDICINU

VAŠE ZDRAVLJE JE U VAŠIM RUKAMA

**Najpoznatiji domaći i strani stručnjaci
pišu ekskluzivno za čitaoce „Eliksira“
o najaktuelnijim zdravstvenim problemima
savremenog čoveka**

VAŠ SAVETNIK

VAŠ SAGOVORNIK

VAŠ PRIJATELJ

NA SVAKOM KIOSKU – USVAKOM DOMU

 eliksir

REVLIJA ZA POPULARNU MEDICINU

U SLEDEĆEM BROJU

N. Vesli

SUOČEN SA SMRĆU

Nik oseti zamku. Nije želeo
šerifu da spominje razgovor sa
umirućim Indijancem, naslućujući
da bi se taj iskaz lako mogao
okrenuti protiv njega. Bio je u
zatvoru u nepoznatom gradu,
ispitivao ga je nepoznat, ne baš
prijateljski raspoložen čovek. . .

JUGOBANKA

**DOĐITE
DA SE DOGOVORNO**

YU ISSN 0353-1287

9 770353 128072